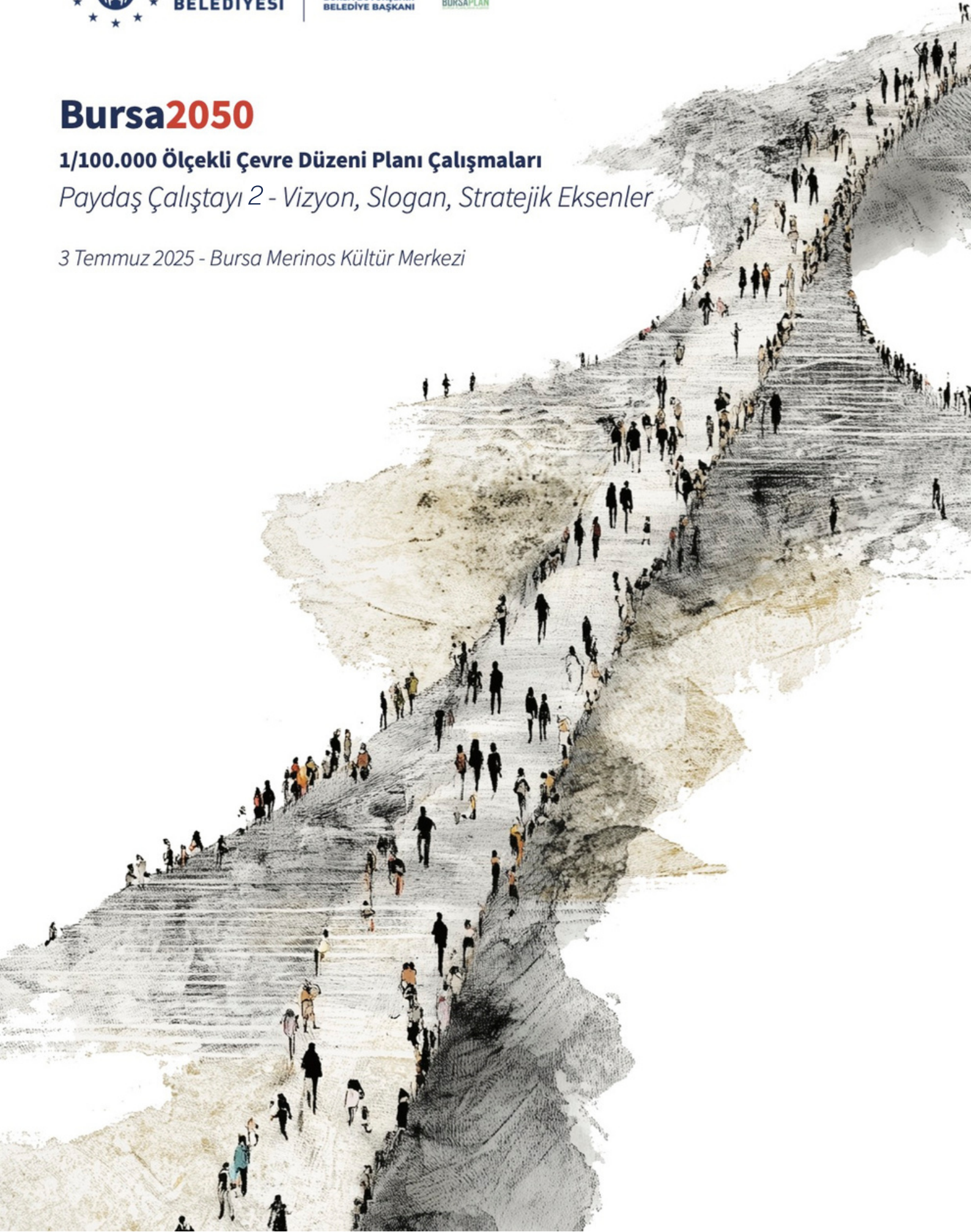

Bursa2050

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Çalışmaları

Paydaş Çalıştayı 2 - Vizyon, Slogan, Stratejik Eksenler

3 Temmuz 2025 - Bursa Merinos Kültür Merkezi

Bir kentin geleceğini inşa ederken yalnızca bugünü değil, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını da gözeten bir bakış açısına sahip olmak öncelikli hedefimizdir. Bu amaç, ancak ortak çaba ve ortak düşüncenin katkısıyla anlamlı hale gelmektedir.

Bu anlayışla, 3 Temmuz 2025 tarihinde düzenlenen **Bursa 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı İkinci Paydaş Çalıştayı**; kentin vizyonunu, sloganını ve stratejik eksenlerini birlikte tanımlamayı amaçlamıştır. Merkezi ve yerel yönetimler, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve üniversiteden gelen temsilcilerin ve katılımcıların katkılarıyla yürütülen bu süreç, Bursamızın geleceğini bilimsel temellere oturtan ve yolumuzu aydınlatan değerli sonuçlar üretmiştir.

Çalıştayda ortaya çıkan öneriler, yalnızca analiz sürecine katkı sunmakla kalmamış, aynı zamanda 2050 vizyonlu planın stratejik yönelimlerini ortak iradeyle şekillendirmiştir. Bu ortak çaba, Bursamızın nasıl bir yönde ilerleyeceğini belirleyen yol haritasının da en güçlü dayanaklarından biri olmuştur.

Katılımcılığın ve iş birliğinin bu süreçte yarattığı değer, bizlere geleceğe dair daha net ve güçlü bir bakış sunmaktadır. Bursamızın yarınlarını birlikte tasarlama yolculuğunda emeği geçen tüm paydaşlara teşekkür ediyor, ortak aklın rehberliğinde daha dirençli, adil ve yaşanabilir bir kent tasarımı için hep birlikte ilerleyeceğimize inanıyorum.

Mustafa BOZBEY

Marmara Belediyeler Birliği Başkanı
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Bursa Büyükşehir Belediyesi & Bursa Planlama Ajansı

Nazlı YAZGAN

Proje Yöneticisi, BBB, Bursa Planlama Ajansı

Genel Sekreter Yardımcısı

İmar ve Şehircilik Daire Başkanı

Deniz TİRECİ

Birim Proje Koordinatörü, BBB, İmar ve Şehircilik Dairesi Bşk.,

Şehir Planlama Şube Müdürü

Beyza TUNCA

Proje Ekip Koordinatörü, BBB, İmar ve Şehircilik Dairesi Bşk.,

Şehir Planlama Şube Müdürlüğü, Bursa Planlama Ajansı Servis Sorumlusu

ÇDP Proje Yönetimi

Prof. Dr. Fatih TERZİ

Proje Koordinatörü, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,

Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Ayşe VELİOĞLU

Proje Asistanı, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,

Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

ÇDP Katımlı Planlama Koordinasyonu & Derleme

Prof. Dr. Anlı ATAÖV

Koordinatör, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,

Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Can GÖLGELİOĞLU

Araştırmacı, Çankaya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,

Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

ÇDP Katımlı Planlama Çalışma Grubu

Nur İŞCAN PEKÇALIŞIR

Katımlı Planlama Çalışma Grubu Koordinatörü, BBB, İmar ve Şehircilik

Dairesi Bşk., Şehir Planlama Şube Müdürlüğü, Bursa Planlama Ajansı

Büşra ATİLA

Katımlı Planlama Çalışma Grubu, BBB, İmar ve Şehircilik Dairesi Bşk.,

Şehir Planlama Şube Müdürlüğü, Bursa Planlama Ajansı

Mithat UZUN

Katımlı Planlama Çalışma Grubu, BBB, İmar ve Şehircilik Dairesi Bşk.,

Şehir Planlama Şube Müdürlüğü, Bursa Planlama Ajansı

Akademik Moderasyon

Prof. Dr. Azime TEZER, Doç. Dr. Ebru SEÇKİN, Doç. Dr. Ersan KOÇ, Dr. Ervin SEZGİN, Prof. Dr. Feza KARAER, Prof. Dr. Haluk EYİDOĞAN, Prof. Dr. Kamil SALİHOĞLU, Doç. Dr. Merve ERSOY, Doç. Dr. Onur TEZCAN, Prof. Dr. Remzi KARAGÜZEL, Prof. Dr. Sibel POLAT, Prof. Dr. Tülin ARSLAN.

Bursa Planlama Ajansı Uzmanları

Asiye Nur PİŞKİN, Ayışığı GÜRSUCU, Buse ŞANÖZ, Büşra GÜLDAĞLI, Büşra KAYNAK, Demet İLK MEN, Ecem AKDAĞ, Emma Berna GÜLER, Emir YILMAZ, Gizem ERGENE, Gökçe ARAÇ, Gözde AYDINOĞLU, Gülşah GÖRGÜLÜ GÖRÜCÜ, Hava DERTLİOĞLU, İsmail AYAS, Leyla DOĞAN, M. Enes TOKSÖZ, Merve SADIÇ, Müge ERSOY GÜLER, Ramazan ALTUN, Semih ÇAKMAK, Sezen KAVUK, Zeynep TÜRKAY, Zehranur SERİM.

Fotoğraf: Burak Tonç / Unsplash

www.bursaplan.com

info@bursaplan.com

tel: +90-224-716-2370

instagram: plan.bursa

Atatürk Kültür Merkezi

Merinos Yerleşkesi Kuzey Girişi

17 No'lu Kapı Kat:2 Osmangazi / Bursa

İÇERİK TABLOSU

01 GİRİŞ	1
PLAN ÜST İLKELERİ	2
PLAN TEMEL İLKELERİ	4
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	6

02 KATILIMLI PLANLAMA SÜRECİ	10
-------------------------------------	-----------

03 PAYDAŞ ÇALIŞTAYI II	13
-------------------------------	-----------

04 ÇALIŞTAY YÖNTEMİ	14
KATILIM YAKLAŞIMI	14
KATILIM SÜRECİ VE TEKNİKLERİ	15
SÜREÇ TASARIMI	16
ÇALIŞTAYDAN SONRA VİZYON VE SLOGAN	17
İFADELERİNİ OLGUNLAŞTIRMA SÜRECİ	

05 SLOGAN VE VİZYON	18
----------------------------	-----------

06 STRATEJİK EKSENLERİN ÇDP TEMEL İLKE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜST İLKE İLİŞKİ ANALİZLERİ	20
STRATEJİK EKSENLERİN ÇDP TEMEL İLKELERİ İLE İLİŞKİSİ	21
EKOSİSTEMDEKİ ALANSAL SİSTEMLER	22
İNSANIN EKOSİSTEM İÇERİSİNDEKİ ÜRETİMİ	23
EKOSİSTEMDE İNSANIN ÜRETTİĞİ ALANSAL SİSTEMLER	24

07 ÇALIŞMA MASALARI + ÇIKTILAR	26
---------------------------------------	-----------

08 ÇALIŞMA MASALARI + TUTANAKLAR	32
---	-----------

01 GİRİŞ

2050 Bursa İl Çevre Düzeni Planı (ÇDP), Bursa'nın doğal, sosyal, ekonomik, yapısal ve kültürel varlıklarını gözetken, sürdürülebilir, dirençli ve yaşanabilir bir gelecek hedefiyle geliştirilen, 1/100.000 ölçekli mekânsal ve stratejik bir planlama sürecidir.

Kasım 2024– Ocak 2026 tarihleri arasında yürütülen bu süreç, dört ana aşamadan oluşmaktadır:

- (1) Hazırlık
- (2) Analiz-Sentez
- (3) Nihai Analiz-Sentez
- (4) Planlama

Planlama sürecinde analiz ve senteze odaklanan ikinci aşamaya gelinmiş olup, çalışma grupları ilgi alanlarına özgü analizleri, çalışma grupları arası ilişkisel analizleri ve sentezleri tamamlamaktadır.

ÇDP, disiplinlerarası bir yaklaşımla 17 tematik çalışma grubu tarafından yürütülmektedir:

1. Ulusal ve Bölgesel Kalkınma;
2. Nüfus, Göç ve Demografik Yapı;
3. Makroform, Yerleşme ve Dirençlilik;
4. Ticaret ve Hizmetler;
5. Turizm;
6. Sanayi, Depolama ve Lojistik;
7. Tarım ve Kırsal Alanlar;
8. Ulaştırma;
9. Teknik Altyapı;
10. Enerji Altyapısı ve Yen. Enerji;
11. Doğal Yapı ve Ekoloji;
12. Yer Bilimleri;
13. Tarihi ve Kültürel Değerler;
14. İklim Değişikliği;
15. Çevre Sorunları;
16. Katılım Yönetimi;
17. Veri Yönetimi.

PLAN ÜST İLKELERİ

2050 yılı hedefleri doğrultusunda hazırlanan Bursa İli Çevre Düzeni Planı (ÇDP), gelecek 25 yıla yönelik mekânsal ve sektörel kararlarda üst ilke olarak sürdürülebilirlik prensibini benimsemiştir. Ayrıca kapsayıcılık ve katılımcılık ilkeleri, planlama sürecinde benimsenen diğer altı temel ilke ile güçlü bir ilişkiye sahiptir ve toplumun tüm kesimlerinin kentsel gelişim süreçlerine eşit ve aktif bir şekilde dahil edilmesini sağlamak için benimsenmiştir.

Sürdürülebilirlik, Birleşmiş Milletler'in "gelecek kuşakların gereksinimlerini tehlikeye atmadan bugünün ihtiyaçlarını karşılama" anlayışını yerel ölçekte somutlaştırmakta ve çevresel, ekonomik ile sosyo-kültürel boyutları eşzamanlı olarak ele almaktadır. Plan, toplumsal refahın sürekliliğini güvence altına alabilmek için, doğal kaynakları verimli kullanan üretim-tüketim modelleriyle desteklenmiş ekonomik gelişmenin yanı sıra; kapsayıcı sosyal politikaların da eşgüdümlü biçimde hayata geçirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Kapsayıcılık, farklı sosyal, ekonomik ve kültürel kesimlerden bireyleri barındıran Bursa gibi bir kentte, planlama süreçlerinin etkili ve adil bir şekilde yürütülmesi için kapsayıcılık ilkelerinin benimsenmesi temel bir gerekliliktir. Kapsayıcılık ilkesi ile kentte yaşayan herkesin ihtiyaçlarının ve beklentilerinin planlama sürecine entegre edilmesi hedeflenmektedir. Dezavantajlı grupların (örnek: kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler ve düşük gelir grupları) yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve kentsel hizmetlere erişimde eşitlik sağlanması, kapsayıcılığın temel göstergelerindendir. Bu yaklaşım, sosyal adaletin güçlendirilmesi ve toplumun tüm kesimlerinin refaha ortak edilmesi için kritik bir rol oynamaktadır. Kapsayıcı bir planlama süreci, Bursa'nın sosyal yapısındaki çeşitliliği bir avantaj olarak görerek, kentin herkes için yaşanabilir ve adil bir yaşam alanı olmasını amaçlamaktadır.

Katılımcılık, planlama süreçlerinin toplumun tüm kesimleri tarafından sahiplenilmesi, alınan kararların hem sosyal kabul edilebilirliğini hem de uygulanabilirliğini artırmaktadır. Katılımcılık ilkesi, yalnızca halkın beklentilerini karşılayan bir kent vizyonu oluşturmakla kalmaz, aynı zamanda kentte yaşayan bireylerin kendi gelecekleri üzerindeki etkilerini artırarak güçlü bir toplumsal bağ yaratır. Bu süreçte, kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, kent konseyi, akademik çevreler, özel sektör, gençlik örgütleri, kadın dernekleri, engelli bireyler ve temsilcileri, yerel halk, kırılgan gruplar, yaşlı nüfus temsilcileri, çevre grupları ve herhangi bir örgüt temsiliyeti bulunmayan vatandaşlar gibi çok çeşitli paydaşların katkısı, planın bütüncül ve uygulanabilir bir yapıya sahip olmasını sağlamaktadır.

Fotoğraf: Foto Hane / Unsplash

Fotoğraf: Enes K p / Unsplash

Fotoğraf: Simon Kadula / Unsplash

PLAN TEMEL İLKELERİ

1 – Afetlere ve İklim Değişikliği Etkilerine Karşı Dirençlilik

Planlama sürecinin başlangıç aşamasında temel ilke olarak benimsenen dirençlilik, doğal ve insan kaynaklı afet risklerinin yanında ısınma, kuraklık, taşkın ve heyelan gibi iklim değişikliği kaynaklı çevresel tehditlerin önceden öngörülmesini ve risklerin en aza indirilmesini hedeflemektedir. Bu ilke, ilerleyen aşamalarda çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları eşzamanlı olarak güçlendirecek stratejik yaklaşımların geliştirilmesine yön vermektedir. Çevresel açıdan kritik ekosistemlerin korunması ile doğal soğutma ve su döngüsü işlevlerinin sürdürülmesi öncelik olarak kabul edilmekte; ekonomik açıdan üretim ve lojistik altyapısının kesintisiz işlemesine hizmet edecek dayanıklı enerji ve ulaşım ağlarının tasarlanması öngörülmektedir. Sosyal boyutta ise topluluk dayanışmasını, kapsayıcı afet yönetimini ve kentsel dönüşüm uygulamalarını destekleyecek politika çerçevelerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle bu ilke, Bursa'nın fiziksel altyapısının yanı sıra toplumsal ve ekonomik sistemlerinin de gelecekte hızlı toparlanma kapasitesini yükseltmeyi hedeflemektedir; kentin uzun erimli sürdürülebilirliğine yön verecek kararların hazırlanmasına temel oluşturmaktadır.

2 – Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması

Bu ilke, Bursa'nın özgün ekosistemlerini, dağ ve kıyı peyzajlarını ve endemik tür zenginliğini koruma gereğini vurgulamakta; ekosistem hizmetlerinin sürekliliğini ve biyolojik çeşitliliğin desteklenmesini zorunlu kılmaktadır. Çevre Düzeni Planı, hassas doğal alanları ekolojik koridorlarla bütünleştiren ve ekosistem yönetimini bilim temelli yaklaşımlarla yönlendiren karar setleri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda kentin çok katmanlı tarihi dokusu, anıtsal yapıları, geleneksel sivil mimarisi ve somut ile somut olmayan kültürel mirası, Bursa'nın kimliğini belirlemekte; bu mirasın sürdürülebilir yönetim modelleriyle korunması planın vazgeçilmez öncelikleri arasında yer almaktadır. Süreç, kültürel varlıkları gelecek kuşaklara aktaracak restorasyon, yeniden kullanım ve koruma-kullanma dengesi stratejilerini formüle etmeyi öngörmekte; böylece toplumsal belleğin sürekliliğini güvence altına almayı ve kültürel sürdürülebilirlik hedefini somutlaştırmayı hedeflemektedir. Doğal ve kültürel mirasın bütüncül korunması, çevresel değerleri muhafaza etmenin ötesinde, turizmden eğitime uzanan ekonomik fırsatları çeşitlendirmekte ve kentin yaşam kalitesini artırarak sosyal refaha doğrudan katkı sunma potansiyeli taşımaktadır.

3 – Ekosistem Yönetimi ve Biyolojik Çeşitlilik

Plan, Bursa'nın doğal yapısının korunmasını ve sürdürülmesini; ekosistem fonksiyonlarının etkin biçimde planlanmasını ve biyolojik çeşitliliğin desteklenmesini öngörmektedir. Plan, ekosistem hizmetlerini—doğal sistemlerin kente ve çevresine sağladığı faydaları—merkeze alan bir çerçeveye benimsemekte; yeşil altyapıyı, bütüncül su yönetimini ve toprak korumayı güçlendirerek doğal süreçlerin olumlu etkilerini en üst düzeye çıkarmayı hedeflemektedir. Biyolojik çeşitliliğin korunması ve artırılması öncelikli hedefler arasında tanımlanmakta; karbon yutaklarının genişletilmesi yoluyla iklim değişikliği etkilerine karşı dirençli ekolojik ağlar oluşturulması planlanmaktadır. Endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerin ekosistemler üzerindeki baskısını en aza indirmek üzere doğal yaşam alanlarının korunması, ekolojik koridorların sürekliliğinin sağlanması ve tarım ile orman alanlarının sürdürülebilir kullanımı desteklenmektedir. Böylelikle ekosistem yönetimi ve biyolojik çeşitlilik ilkeleri, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasında ve doğal kaynakların gelecek kuşaklara aktarılmasında kritik rol üstlenmekte; aynı zamanda Bursa'nın iklim dirençliliğini, ekonomik dayanıklılığını ve toplumsal refahını güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

4 – Yenilikçilik ve Ekonomik Refah

Bursa'nın mevcut üretim kapasitesini uzun erimli ve sürdürülebilir bir büyüme rotasına taşımayı öngörmektedir. Bu ilke doğrultusunda plan, araştırma-geliştirme ekosistemini güçlendiren, yüksek katma değerli faaliyetleri teşvik eden ve yerel sanayi ile üniversiteler arasındaki iş birliklerini derinleştiren politika çerçeveleri geliştirilecektir. Böylelikle bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet gücünün artması; ekonomik büyümenin istihdam yaratıcı, kapsayıcı ve sosyal refahı yükseltici bir niteliğe kavuşması hedeflenmektedir. Yenilikçilik ilkesi, yeni nesil iş kollarının gelişimini ve teknolojik dönüşümü hızlandırarak Bursa'nın ekonomik dayanıklılığını arttırmada kritik rol oynamaktadır.

5 – Döngüsellik

Günümüzün hızla tüketilen kaynaklarının yarattığı çevresel baskı, Bursa gibi büyük bir ekonomik ve sosyal merkezin sürdürülebilir bir geleceği için döngüsel ekonomi prensiplerinin benimsenmesini zorunlu kılmaktadır. Döngüsel ekonomi, kaynak verimliliğinin artırılması, atıkların yeniden değerlendirilmesi ve üretim-tüketim döngülerinin daha etkin bir şekilde yönetilmesiyle Bursa'nın doğal ve ekonomik sistemlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak açısından hayati öneme sahiptir. Bu yaklaşım, yalnızca çevresel etkileri azaltmakla kalmayıp, aynı zamanda ekonomik fırsatlar yaratarak yenilikçi iş modellerinin ve sürdürülebilir üretim süreçlerinin önünü açacaktır. Kaynakların verimli kullanılmasını sağlayarak Bursa'nın ekonomik kalkınmasında uzun vadeli bir sürdürülebilirlik perspektifi sunacaktır. Döngüsellik, yenilikçilik ilkesiyle birbirini tamamlayan stratejik bir yaklaşım olarak görülmektedir.

6 – Yaşam Kalitesi

Artan nüfusu ve hızla büyüyen kentleşme dinamikleri ile karşı karşıya olan Bursa için yaşam kalitesinin yükseltilmesi, planlama süreçlerinin merkezine alınması gereken bir ilke olarak öne çıkmaktadır. Eğitim, sağlık, barınma, ulaşım, güvenlik ve sosyal hizmetler gibi temel yaşam alanlarında iyileştirmeler sağlanması, kentin mevcut ve gelecekteki nüfusunun refahını artırmada hayati bir rol oynamaktadır. Yaşam kalitesinin artırılması, yalnızca bireysel düzeyde konfor ve mutluluğu sağlamakla sınırlı değildir; aynı zamanda kentsel yaşamın sürdürülebilirliğini ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren bir etkidir. Kapsayıcı sosyal politikaların uygulanması, dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına yanıt veren çözümler üretilmesi ve kentin tüm sakinlerinin yaşamdan eşit şekilde faydalanabilmesi bu ilkenin önemli bileşenleridir. Kaliteli yaşam ilkesi, Bursa'nın hem mevcut nüfusu için daha yaşanabilir bir ortam sunmasını hem de gelecek kuşaklar için sağlıklı, güvenli ve refah düzeyi yüksek bir kent modeli oluşturmasını hedefleyen bütüncül bir yaklaşıma dayanmaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilirlik, üzerine çok fazla konuşulan ve politika belgelerinde belki istisnasız referans verilen bir söylem olarak geçmektedir. Bununla birlikte, bu söylem çoğu zaman uygulamaya geçememektedir. Temel nedenlerinden biri, doğa ve insan eliyle şekillenmiş çevrelerdeki karmaşık yaşam sistemlerinin tek bir yoldan sürdürülebilir kılınamayacağı gerçeği olabilir. Sürdürülebilirlik, yalnızca çevre, insan ve ekonomi gibi ayrı boyutlar üzerinden değil, yaşamın bir bütün olarak işleyişine bakılarak ele alındığında, daha anlamlı ve uygulanabilir hale gelmektedir. Bu yaklaşımda, yapılacak her müdahalenin, ekolojik sistemin sınırları ve yaşamın kendi iç dengeleri dikkate alınarak tanımlanması gerekir. Böylece sürdürülebilirlik, teknik bir hedef olmaktan çıkıp; **yaşama dair bütüncül bir bakış ve kolektif bir hareket biçimi** haline gelebilir.

Bu anlayışla, 1/100.000 ölçekli **Bursa İl Çevre Düzeni Planı**, sürdürülebilirliği üst ilke olarak kabul etmektedir. Planın 2050 yılında Bursa'daki yaşamı şekillendirme iddiası dikkate alındığında, bu ilkeyi sadece genel bir söylem olarak değil, yaşam sistemlerinin işleyişine dayalı bir yaklaşımla yeniden tanımlamak gerekmektedir. Bu bölüm, 3 Temmuz 2025'te düzenlenen ikinci geniş katımlı paydaş çalıştayında kolektif olarak üretilen stratejik eksenleri, yukarıda açıklanan yaşamsal sürdürülebilirlik çerçevesinden değerlendirmek üzere hazırlanmıştır. Amaç, Bursa'nın ortak aklının eğilimlerini görünür kılmak ve bu doğrultuda geliştirilen kararların, planın sürdürülebilirlik vizyonunu gerçekten yansıtıp yansıtmadığını sorgulamak ve tamamlamaktır. Bu değerlendirme aynı zamanda, planın gelecekteki etkisini daha gerçekçi ve uygulanabilir kılmak için önemli bir aynalama işlevi de görmeyi hedeflemektedir.

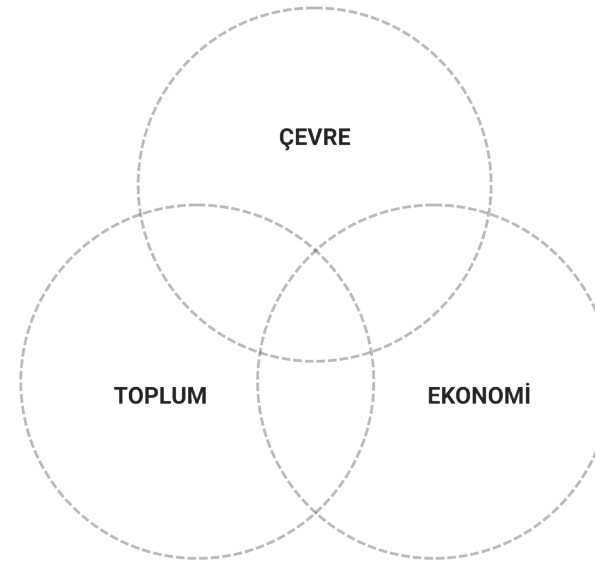

Fotoğraf: Noah Buscher / Unsplash

“

Sürdürülebilirlik çoğunlukla, insanın doğa ile kurduğu ilişkinin sağlıklı biçimde sürmesi olarak tanımlanır. Ancak bu tanım, bakış açısını insan merkezli kurar. Öte yandan, sadece doğayı merkeze alıp insanı dışlamak da sürdürülebilirliği sağlayamaz. Bu nedenle, doğa ve insan ilişkisi üzerinden geliştirilen beş temel sürdürülebilirlik tanımı öne çıkmıştır: (i) zayıf sürdürülebilirlik; (ii) güçlü sürdürülebilirlik; (iii) çok daha güçlü sürdürülebilirlik; (iv) birlikte evrimsel sürdürme; (v) yeşil economy.

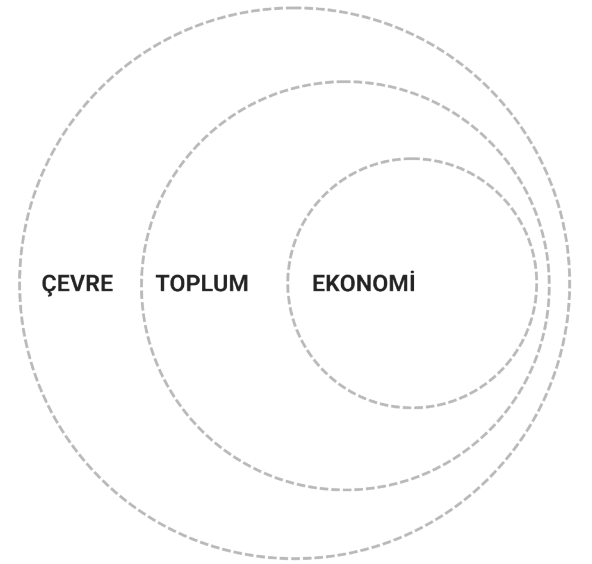
ZAYIF SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilirlik konusunda ekonomi (insan yapımı ya da üretilmiş sermaye) ve çevre (doğal sermaye) üzerine yapılan çalışmalar, doğa ve insan ilişkisi bağlamında, doğa ve insana ağırlıklı olarak verdiği önem derecesine göre farklılık göstermektedir. Bu ilişkinin bir ekstrem tarafında zayıf sürdürülebilirlik var iken (örnek: Arrow, 2003; Blowers, 1992; Bowers, 1997; Pearce ve Atkinson, 1993) ilişkinin diğer ekstrem tarafında güçlü sürdürülebilirlik (Brekke, 1997) yer almaktadır. **Zayıf sürdürülebilirlik**, insanın yarattığı sermayeyi (örneğin teknoloji, altyapı, bilgi) doğal sermayenin yerini alabilecek unsurlar olarak görür. Yani doğadan kaybedilen değerlerin, insan üretimiyle telafi edilebileceğini savunur. **Güçlü sürdürülebilirlik** ise, doğanın insan yaşamı için temel bir kaynak olduğunu ve hiçbir insan yapımı unsurun doğanın yerini tutamayacağını vurgular. Bu yaklaşıma göre doğa, yalnızca bir üretim aracı değil, başlı başına korunması gereken bir varlıktır.

Derin ekolojistler, bu düşüncenin daha da ilerisine giderek, tüm canlıların —hatta cansız varlıkların da— yaşam hakkı olduğuna dikkat çeker ve **çok daha güçlü bir sürdürülebilirlik** fikrini savunur. Doğadaki her unsurun içsel bir değeri vardır ve bu değer, varoluşun kendisinden kaynaklanır (Ayres et al., 2001). Bu bakış açısı, ekosistemin canlı veya cansız tüm parçalarının sürdürülmesi gerektiğini öne çıkarır.

GÜÇLÜ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Bazı yaklaşımlar ise sürdürülebilirliği, iki farklı sistemin (doğal sistemler – ekolojik yapı; insan sistemleri – kültürel, sosyo-ekonomik yapı) **kendi evrimini sürdürmesi** olarak tanımlar. Bu bakış açısına göre, abiyolojik çeşitlilik doğa için ne kadar önemliyse, kültürel çeşitlilik de insan sistemleri için aynı derecede önemlidir. Her iki yapı da aynı ayrı korunmalı ve birlikte varlığını sürdürebilmelidir.

Bu düşünsel çerçeve içinde, sürdürülebilir kalkınma amacıyla ve bir tür sürdürülebilirliğin uygulama aracı olarak da kabul edilen **yeşil ekonomi** kavramı önerilmiştir. İlk kez Rio+20 Zirvesi'nde gündeme gelen bu yaklaşım, ekonomik büyümenin: (i) çevre koruma, (ii) etkin kaynak yönetimi, (iii) düşük karbon ekonomisine geçiş ve (iv) yoksullukla mücadele gibi temel koşullara bağlı olduğunu belirtir. Özellikle doğal çevrenin hızla bozulduğu bölgelerde, yeşil ekonomi hem çevresel iyileşmeyi hem de ekonomik canlanmayı mümkün kılabilir. Bu yaklaşımın, insan refahı, sosyal adalet ve çevresel güvenliği sağlamak için odaklandığı 10 temel ekonomik sektör ise şunlardır: (i) Doğal sermayeye dayanan sektörler: Tarım, balıkçılık, ormancılık ve su; (ii) İnsan sermayesine dayanan sektörler: Yenilenebilir enerji, imalat, atık yönetimi, inşaat, turizm, ulaşım ve yapılaşma.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TANIMININ EKOLOJİK YAŞAM ÇERÇEVESİ

Sürdürülebilirlik söyleminin, yalnızca çevre ya da yalnızca insan üzerinden değil, her ikisini birlikte içeren **bütüncül bir yaşam sistemi** perspektifinden ele alınması gerekir. Bu yaklaşım da, sürdürülebilirliğin uygulanacağı alanların yaşam sisteminin neresinde konumlandığını anlamayı; aynı zamanda bu sistemin bileşenleri arasında nasıl ilişkiler kurulduğunu çözümlmeyi gerekli kılar (Tekeli ve Ataöv, 2017).

Yaşam sistemi, hem **doğal çevrenin işleyişine dayanan ekosistemi** hem de **insan çevresinin işleyişine dayanan sosyal sistemi** içeren karmaşık ve dinamik bir yapıdır. Bu sistemin nasıl çalıştığını anlamak, sürdürülebilirliğin yalnızca “ne üretildiği” değil, aynı zamanda “nasıl üretildiği” ve “nasıl tüketildiği” soruları üzerinden değerlendirilmesini mümkün kılar. Böylelikle sürdürülebilirliğin; kaynak kullanımı, üretim biçimleri, tüketim alışkanlıkları ve toplumsal örgütlenme biçimleri ile kurduğu bağ daha görünür hale gelir.

Bu çerçevede geliştirilen bir analiz yaklaşımı, sürdürülebilirlik stratejilerinin kapsamına ilişkin bütüncül ve eleştirel bir değerlendirme yapma imkanı da sunacaktır. Yaşam sisteminin işleyişine odaklanan bu perspektif, planlama süreçlerinde alınacak kararların yalnızca yapısal değil, aynı zamanda sosyal, kültürel ve ekolojik sonuçlarını birlikte düşünmeyi mümkün kılacak, yaşamın sürekliliğini sağlayan somut uygulamalar bütünü haline gelecektir.

Fotoğraf: Noah Buscher / Unsplash

“

Çok katmanlı ekosistem yapısı, sürdürülebilirlik ilkesinin yalnızca insan merkezli ihtiyaçlara göre değil, doğanın kendi iç dinamikleri ve evrimsel sürekliliği üzerinden de değerlendirilmesini zorunlu kılar. Doğal ve insan yapımı sistemlerin birbirini dışlamadan ama özgün niteliklerini de görmezden gelmeden birlikte ele alınması, sürdürülebilirlik stratejilerinin sağlam bir temele oturmasını sağlayacaktır.

EKOSİSTEMDEKİ ALANSAL SİSTEMLER

Yaşam, yeryüzünde güneşin ışığı ve ısısı sayesinde ortaya çıkan, birbirine bağlı doğal ve insan kaynaklı süreçler aracılığıyla sürekli olarak yeniden üretilen bir sistemdir. Bu sistem, iki temel alanın etkileşimine dayanır: doğal yaşam alanları (biyosfer) ve insan yaşam alanları (noosfer). Biyosfer, doğadaki canlıların oluşturduğu ekosistemleri; noosfer ise insanın kültürel, sosyal ve ekonomik etkinlikleriyle biçimlendirdiği yaşam alanlarını ifade eder. Bu iki alan, birbirlerini etkileyerek ve birlikte üreterek yaşamın sürekliliğini sağlar.

Her ne kadar insan da ekosistemin bir parçası olsa da, insanın doğa ile kurduğu özel ilişkiler ve bu ilişkiler üzerinden oluşturduğu toplum, kültür, ekonomi, hukuk gibi yapılar insana özgün bir sosyal sistem ortaya çıkarır. Bu nedenle, tek ve bütüncül bir yaşam sistemi içinde yer alsalar da, doğal çevre ile insan eliyle biçimlenmiş çevre analitik olarak ayrı ele alınmaktadır.

İNSANIN EKOSİSTEMDEKİ ÜRETİMİ

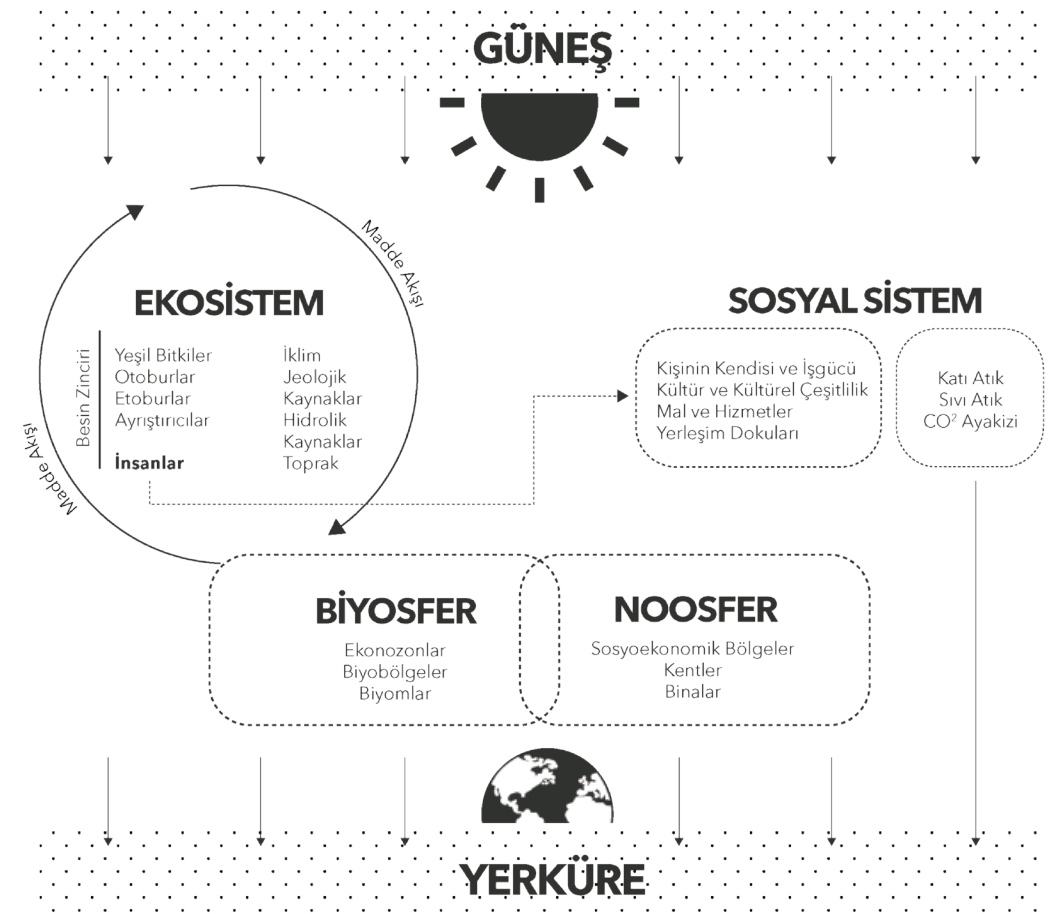
Bu analitik kurgunun en temel unsuru, insan (i) kendini; (ii) bir arada yaşayarak ve belli yaşam normları üreterek, tarihsel bir süreç içerisinde kültürünü; (iii) eğitim, bilgi, ahlak, tüketim, ekonomi, yasal ve yapılanma gibi çeşitli yollar ile birlikte yaşamayı örgütlemek için hizmet, yiyecek ve eşyayı; ve aynı zamanda, (iv) toplumsal yaşamını, dünyada konumlandırmak için mekanı üretmekte.

İNSAN ÇEVRESİNİN ALANSAL SİSTEMLERİ

İnsanların oluşturduğu çevreler de farklı ölçeklerde oluşmakta. Bunlar; (i) Yoğun üretim ilişkileri üzerinden biçimlenen **sosyo-ekonomik bölgeler**; (ii) Enerji akışlarını yöneten açık sistemler olarak çalışan **kentler**; (iii) İnsan etkisinin en doğrudan görüldüğü **binalar**.

DOĞAL ÇEVRENİN ALANSAL SİSTEMLERİ

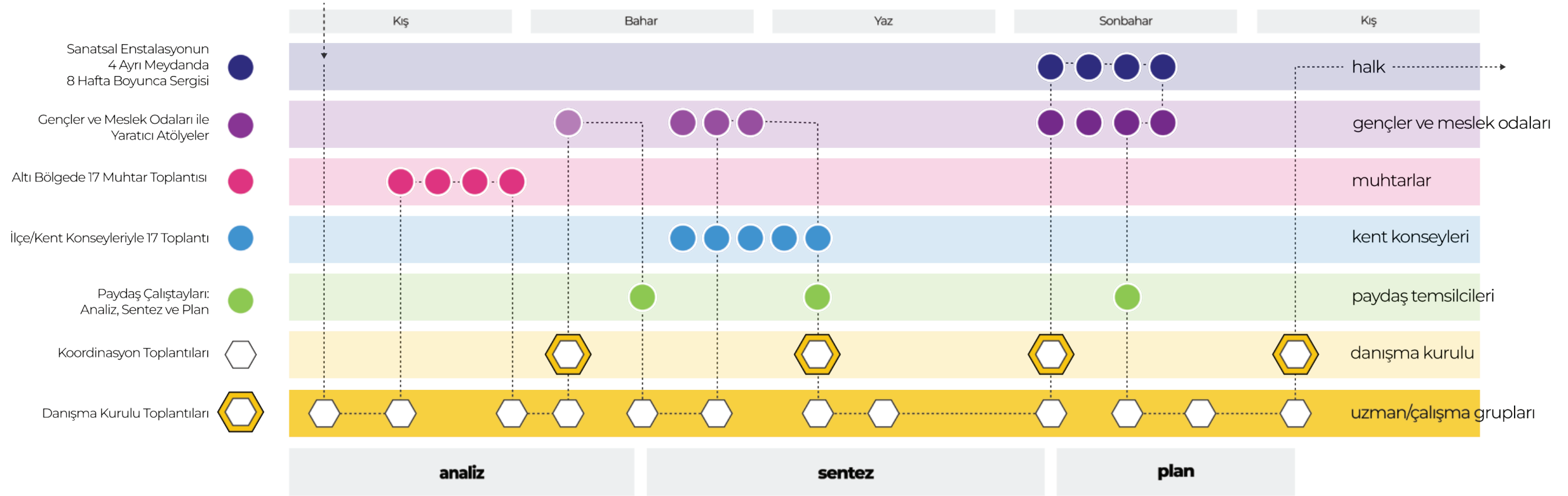
Öte yandan, doğal çevre, iklimsel, jeolojik, hidrolojik ve toprak kaynakları tarafından şekillenen; bitkilerden, mikroorganizmalardan, hayvanlardan ve insanlardan oluşan bir yapıdır. Bu yapı, canlılar arasında madde ve enerji akışına dayalı bir beslenme zinciri ile birbirine bağlıdır. Buna göre, doğal çevre, üç temel alt bileşenden oluşur: (i) **Ekokuşaklar**, jeolojik engellerle birbirinden ayrılan ve uzun vadeli evrimsel süreçlere olanak tanıyan yeryüzü kesitleridir; (ii) **Biyobölgeler**, bu kuşakların alt birimleridir ve belirli hayvan ve bitki topluluklarının yaşadığı doğal alanları tanımlar; (iii) **Biyomlar** ise, iklim ve coğrafi koşullara göre biçimlenmiş, benzer ekolojik özellikler gösteren daha geniş doğal alanlardır.

Kaynak: Tekeli, İ., Ataöv, A. (2017) Sürdürülebilir Toplum ve Yapılı Çevre: Stratejiler Yelpazesi. İstanbul: Bilgi Yayınları

02 KATILIMLI PLANLAMA SÜRECİ

* Bağlamsal ve süreçsel değişikliklere uyumlu olarak, katılımlı planlama süreci tasarım revize edilmiştir.

Bilimsel Bilgi Üretimi

Uzmanlardan oluşan çalışma gruplarınca yürütülmektedir. Bu süreçte elde edilen bilimsel bilgi, planın temelini oluşturur ve katılımcı süreçlerden elde edilen yerel bilgiyle bütünleştirilmektedir.

Danışma Kurulu Toplantı ve Çalıştayı

Bursa'daki meslek odaları ve yerel üniversitelerden temsilcilerinin yer aldığı danışma kurulu toplantılarında, çalışma grubu çıktıları paylaşmakta ve geri bildirimler alınmaktadır. Bu toplantılar çoğunlukla bilgi aktarımına dayalı bir düzende yürütülmektedir. Gerekliğinde, temsilcilerin katılımıyla ortak düşünce ve uzlaşmaya dayalı çalıştaylar da düzenlenmektedir.

Paydaş Çalıştayı

Merkezi ve yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, akademi ve medya temsilcilerinin yer aldığı, geniş katılımlı bilgi üretim çalışmasıdır. Karar alma sürecinin katılımcılarla birlikte yürütülmesi esasına dayanarak çalıştayların her planlama aşamasında tekrar edilmesi önerilmektedir.

İlçe Kent Konseyleri ile Toplantılar

Her ilçede kent konseylerinin yürütücülüğünde, vatandaşın Bursa'nın bugünü değerlendirdiği ve gelecek öngörülerinin toplandığı bir anket çalışmasıdır.

Muhtar Toplantıları

Bursa'nın ilçelerinde düzenlenen bu toplantılar, vatandaşın deneyimine doğrudan yerel liderler aracılığıyla erişim sağlamak amacıyla gerçekleştirilmektedir.

Gençlerle Yaratıcı Atölyeler

Bursa Akademik Odalar Birliği'ne bağlı gençlik gruplarından gönüllülerin katılımıyla, kentin bugünü ve geleceğini yorumlayan bildirinin yazılması, bestenin üretilmesi ve meydan enstalasyonunun tasarlanması, üretilmesi ve kamusal alanlarda sergilenmesi için düzenlenen bir dizi atölye çalışmasını içermektedir.

Yerel Halk ile Etkileşim

Enstalasyonun, gençlerin bakış açısını aktaran bir arayüz olarak yerel halkla etkileşim kurulmasına hizmet etmesi beklenmektedir. Bu etkileşim aracılığıyla halktan Bursa'nın bugünü ve geleceğine dair bilgi toplanması hedeflenmektedir.

19 Merkezi Yönetim

16 Yerel Yönetim

14 Üniversite

18 Meslek Odası / Birliği

7 Sivil Toplum Kuruluşu

5 Özel Sektör

65
Paydaş Temsilcisi

14
Akademisyen

21
Bursa Planlama Ajansı Uzmanı

03 PAYDAŞ ÇALIŞTAYI II

Bursa 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının analiz-sentez aşamasına ilişkin ikinci paydaş çalıştayı, kolektif bir bilgi üretim süreci olarak tasarlanarak 3 Temmuz 2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayın temel amacı; farklı sektörlerden ve kurumlardan temsilcilerin katkılarıyla, Bursa'nın vizyon, slogan ve stratejik eksenlerinin bilimsel temellere oturtularak kapsamlı, yapıcı ve kolektif bir şekilde ortaya konulmasını sağlamaktır. Bu raporda yer alan çalıştay çıktıları, planın analiz-sentez sürecine doğrudan katkı sunacak; Bursa'nın nasıl bir yönde ilerleyeceğini belirlemede temel bir girdi sağlayacaktır.

Çalıştayda, katılımcıların, çalışma grubu temalarıyla ilişkili olarak kendi uzmanlık alanları, kurumsal birikimleri ve saha gözlemleri doğrultusunda, Bursa'nın; (i) Vizyon cümlesi; (ii) Slogan; (iii) Stratejik eksenlerini şeffaf ve yapıcı bir şekilde birlikte tanımları beklenmiştir.

Bu ikinci çalıştayı, Ekim 2025'te öncelikli projelerin katılımcılarla birlikte tanımlandığı üçüncü çalıştay izleyecektir.

+ Vizyon Cümlesi

Bursa'da 2050 yılında nasıl bir yaşam hayal edildiğini anlatan ifadedir. Gerçekçi ama ilham verici bir yön gösterir; zamanla yaklaşılabilir bir hayaldir. Bursa'nın kendine özgü ruhunu ve karakterini korurken, bölgesi ve diğer kentler içinde ayırt edici özgünlüğünü de vurgular.

+ Slogan

Vizyon cümlesinin özü niteliğindeki kısa ifadedir. En fazla 2-3 kelimeden oluşur; vizyonun duygusunu ve yönünü beş saniyede anlaşılabilir şekilde aktarır.

+ Stratejik Eksenler

Bursa'nın 2050 vizyonuna ulaşmak için izlenecek temel yönlerdir. Her biri belirli bir amaca odaklanan, karar ve eylemleri yönlendiren hedefsel ifadelerdir. Vizyonu somutlaştırır, uygulanabilir adımların çerçevesini çizer.

04 ÇALIŞTAY YÖNTEMİ

KATILIM YAKLAŞIMI

Çalıştayın katılım yaklaşımı, ÇDP'nin sürdürülebilirlik, yenilikçilik, kapsayıcılık ve katılımcılık ilkeleri temel alınarak yapılandırılmıştır. Plan kapsamındaki çalışmaları desteklemek amacıyla geliştirilen bu süreçte, geleneksel katılım yöntemlerine ek olarak, tüm paydaşların aktif katılımını sağlayabilecek yenilikçi ve yaratıcı yöntemler benimsenmiştir. Süreç, günümüz teknolojik ve toplumsal ihtiyaçlarına uyum sağlamak üzere; yapay zeka destekli araçlarla entegre edilerek tasarlanmıştır.

Katılımlı planlama sürecinde temel amaç, katılımcıların yalnızca görüş beyan etmeleriyle sınırlı kalmayıp, katılımcıların karar alma sürecine aktif katılımı yoluyla tam/katılımlı demokrasi ortamını oluşturmaktır. Bu yolla, Bursa'nın mevcut durumunun değerlendirilmesini katılımcıların birbirini ikna ederek ve uzlaşarak yapmasını sağlamaktır. Bu yaklaşımla, kolektif duygusal birlikteliğin oluşabileceği bir zemin kurulması hedeflenmiştir. Böylece karar alma süreçleri daha kapsayıcı ve evrensel bir düzeye taşınarak, topluluk temelli yaratıcılığın harekete geçirilmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, çalıştayın amacı, ortak akılla hareket ederek kapsayıcı, verimli ve yaratıcı bir süreç yönetmek olarak tanımlanmıştır. Tüm katılımcıların eşit, aktif ve yapıcı bir biçimde sürece katkı sunabilmesi için aşağıdaki katılım ilkelerine uyulması beklenmiştir:

Birbirini Dinlemek: Katılımcılar, farklı bakış açılarını anlamaya açık olmalı ve aktif dinleme becerisiyle birbirlerinin görüşlerine saygı göstermelidir. Sözü kesmeden dinlemek, yapıcı diyalog kurmak esastır.

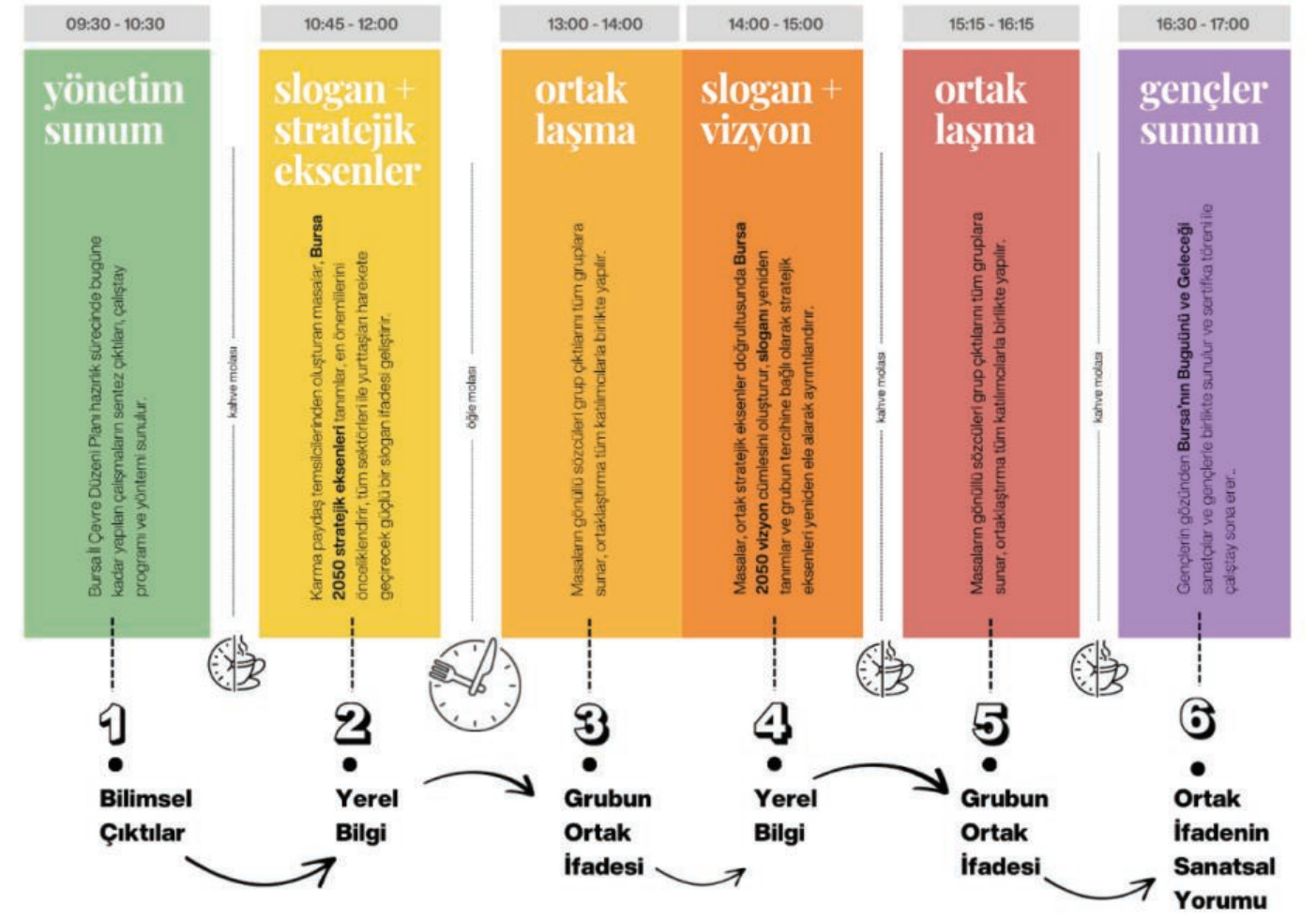
Herkesin Eşit Katılımını Sağlamak: Tüm katılımcıların fikirlerini özgürce ifade edebilmesi teşvik edilmelidir. Konuşmalarda tek sesin baskın olmaması için fırsat eşitliği sağlanmalıdır.

Birlikte Karar Almak: Tartışmalar, ortak karar alma prensibine dayanmalıdır. Farklı düşüncelerin değerlendirilerek uzlaş sağlanması, sürecin demokratik ve kapsayıcı olmasını destekler.

Bilimsel ve Yerel Bilgiyi Bütünleştirmek: Karar alma sürecinde bilimsel veriler ve yerel deneyimler birlikte değerlendirilmelidir. Bu iki bilgi kaynağının harmanlanarak ortak bir anlayış geliştirilmesi hedeflenmelidir.

Çalıştay Yönergesine Uymak: Çalıştayın her aşamasında belirlenen bilgi içerik hedeflerine bağlı kalınmalıdır. Çalıştayın verimli geçmesi için belirlenen çerçeveye sadık kalmak önemlidir.

Zaman Yönetimine Dikkat Etmek: Zaman yönetimi, çalıştayın etkin ve verimli ilerlemesi için temel bir unsurdur. Katılımcılar, belirlenen süreleri dikkate alarak katkı sunmalı ve sürecin aksamasını önlemelidir.

KATILIM SÜRECİ ve TEKNİKLERİ

Analiz-sentez aşamasında üretilen bilimsel bilginin, geniş katılımlı paydaş temsilcileriyle ikinci kez diyaloga girdiği bu çalıştay, altı ana aşamadan oluşacak şekilde tasarlanmıştır. Süreç iki grup çalışması ve grup çalışmalarından sonra ortaklaşma ve birlikte değerlendirme yapılabilecek şekilde düzenlenmiştir. Her bir aşama, bilimsel veri ile yerel bilginin bütünleştirilmesine ve kolektif düşünme süreçlerinin teşvik edilmesine odaklanmaktadır. Çalıştayın başında, çalışma gruplarının analiz ve değerlendirme sonuçları katılımcılarla paylaşılmış; sonunda ise gençlerle birlikte yürütülen yaratıcı atölyelerin Bursa'nın bugünü ve geleceğine dair ürettiği çıktılar sunulmuştur.

Çalıştayda, farklı yöntemler bir arada kullanılmış; sunumlar, grup çalışmaları, ortak değerlendirme ve toplu sonuç paylaşımı birlikte uygulanmıştır. Gruplar, planın ilgili çalışma temalarına göre uzmanlık alanları bulunan ve farklı kurumlardan (merkezi ve yerel yönetimler, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve akademi) gelen temsilcilerin karma şekilde bir araya gelmeleriyle oluşturulmuştur. Her masada 10-12 kişi katılımcı olarak yer almıştır; çalışma grup koordinatörleri ve Bursa Planlama Ekibi'nden uzmanlar tarafından yönetilmiştir. Toplam 10 masa olarak çalışılmıştır. Sürecin genel yürütücülüğü ve toplu ortaklaşma ve değerlendirme süreci katılımlı planlama koordinasyon ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Sunumlar, planlama sürecinde çalışma grupları tarafından üretilen bilimsel analiz ve sentez çıktıları katılımcılara aktarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, planlama sürecinde önemli bir grup olan gençlerle yürütülen çalışmada, Bursa'nın bugünüyle ilgili yorumlar ve geleceğe dair öneriler, doğrudan gençler tarafından aktarılmıştır.

Grup çalışmaları, bireysel ve kurumsal bilgi birikimlerinin ortak bir düşünce yapısına dönüştürülmesini hedefleyen, etkileşim temelli bir değerlendirme süreci olarak yürütülmüştür. Amaç, birleşik, özgün ve kolektif aklın inşa edilmesidir.

Ortaklaşma, her grubun içinde farklı bakış açıları ve görüşlerin yeniden tartışılarak, ortak kavramlar ve çerçeveler etrafında buluşmasını sağlamak için uygulanmıştır. Gerek grup içi gerekse gruplar arası değerlendirmelerle tüm katılımcılar için anlamlı çıktılar üretilmesi hedeflenmiştir.

Toplu değerlendirme, tüm katılımcıların yer aldığı, grup çıktılarının birlikte ele alındığı ve yeniden değerlendirildiği bir paylaşım süreci olarak gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada, ortaya çıkan görüşlerin kavramsal olarak netleşmesi ve yönlendirilmesi sağlanmıştır.

SÜREÇ+TASARIMI

Bilgilendirme Aşaması

Çalıştayın başlangıcında, 16 [ulusal ve bölgesel kalkınma; nüfus, göç ve demografik yapı; makroform, yerleşme ve dirençlilik; ticaret ve hizmetler; turizm; sanayi, depolama ve lojistik; kırsal alanlar; tarım; enerji altyapısı ve yenilenebilir enerji; yer bilimleri; doğal yapı ve ekoloji; tarihi ve kültürel değerler; iklim değişikliği; çevre sorunları; teknik altyapı] farklı tematik çalışma grubunda üretilen bilimsel analiz ve sentez bulguları katılımcılarla paylaşılmıştır.

Grup Çalışmaları 1

Katılımcıların mesleki ve kurumsal bilgi birikimlerini bir araya getirerek, Bursa'nın stratejik eksenlerini belirlemek, en öncelikli üç stratejik eksen seçmek ve grup için en anlamlı akılda kalıcı ve ilham verici sloganı bulmak için uygulanmıştır. Bu bilgi üretim ortamı, katılımcıların bireysel gözlemlerinin grup içinde karşılıklı etkileşimle ve diyalog yoluyla ortak ve özgün değerlendirmelere dönüşmesini amaçlamıştır.

Sunum, Paylaşım, Ortaklaştırma ve Değerlendirme 1

Grup çalışmalarının sonunda, her grubun ürettiği ortak çıktılar (öncelikli üç stratejik eksen ve grup için en anlamlı slogan) grup sözcüleri tarafından tüm katılımcılara sunulmuştur. Sunumların bitiminde ortaklaştırma yapılmıştır. Ortaklaştırma, her grubun içinde farklı bakış açıları ve görüşlerin yeniden tartışılarak, tüm grupların ortak kavramlar ve çerçeveler etrafında buluşmasını sağlamak için uygulanmıştır. Gruplar arası değerlendirmelerle de ortak görüşlerin kavramsal olarak netleşmesi ve kolektif bir anlam üretimi hedeflenmiştir.

Grup Çalışmaları 2

Katılımcılar kendi gruplarında bu sefer ortak stratejik eksenleri dikkate alarak en anlamlı akılda kalıcı ve ilham verici sloganları revize etmişler ve vizyon cümlelerini üretmişlerdir.

Sunum, Paylaşım, Ortaklaştırma ve Değerlendirme 2

Grup çalışmalarının sonunda, her grubun ürettiği ortak çıktılar grup sözcüleri tarafından (grup için en anlamlı slogan ve vizyon cümlesi) tüm katılımcılara sunulmuştur. Sunumların bitiminde en etkileyici slogan toplu alkışlama yöntemiyle seçilmiş ancak vizyon cümlesi ile birlikte daha küçük bir grupla üzerine çalışmak ve etkileyici ifadelerle dönüşürmek üzere ortaklaştırma çalışması bitirilmiştir.

Gençlerin Sanatçılarla Birlikte Bildiri ve Beste Sunumu

Çalıştayın son aşamasında, gençlerle yürütülmüş olan yaratıcı atölye çalışmalarının ortak çıktısı olan Bursa'nın bugünün değerlendirmesini ve gelecek öngörüsünü içeren bildiri metni okunmuş, bildirinin bestesi müzisyenler eşliğinde icra edilmiştir.

ÇALIŞTAYDAN SONRA VİZYON VE SLOGAN İFADELERİNİ OLGUNLAŞTIRMA SÜRECİ

Farklı kurum ve uzmanlık alanlarından temsilcilerinin yer aldığı 10 masa tarafından belirlenen en anlamlı vizyon cümlesi ve slogan, çalıştay süresinin içeriği olgunlaştırmak için yeterli olmaması nedeniyle sonradan yeniden değerlendirilerek üzerine çalışılmıştır.

Bunun için;

1. Masalardan çıkan vizyon cümleleri kavramsal olarak analiz edilmiş,
2. Ortak kavramlar bir araya getirilerek alternatif vizyon cümlelerine dönüştürülmüş,
3. Masalardan çıkan slogan önerilerinin yanı sıra yeni sloganlar üretilmiş,
4. Ortaya çıkan vizyon cümleleri ve slogan ifadeleri ÇDP proje yönetimi ve proje uzman ekibi ile birlikte değerlendirilmiştir.

Vizyon cümlesi için izlenen birinci aşamada; farklı masalardaki katılımcı grupların ürettiği vizyon cümlelerinde tekrar eden 23 kavram belirlenmiş, bu kavramlar dört ana başlık altında toplanmıştır: (1) Yaşam; (2) İlkeler; (3) Sektörler; (4) Toplum ve Yönetim. 2050'de öngörülen **yaşama** dair; yaşanabilir, yaşanılabilir, sağlıklı ve güvenli bir yaşam tanımlamaları öne çıkmıştır. **İlkelere** ilişkin öne çıkan kavramlar; doğa dostu olmak, tarihi ve kültürel değerleri korumak, kültürel farklılıkları yaşatmak ve bu zenginliği kabul etmek, afetlere karşı dirençli olmak, yenilikçi teknolojilerle gelişmek, uyum sağlamak, sürdürülebilirlik ve döngüsel, temiz üretim anlayışlarıdır. **Sektörlerle** ilgili olarak; çeşitliliğe, dengeli gelişime, kırsaldan kente tarımsal dayanıklılığa ve turizmde canlılık ve zenginliğe vurgu yapılmıştır. **Toplumsal** açıdan; uzlaşmacı, katılımcı, kapsayıcı, farkındalığı yüksek ve dönüşen bir yapı; **yönetimsel** açıdan ise halkla birlikte büyüyen, kentin çıkarlarını gözetken, koordinasyon sağlayan ve denetime açık bir yapı tanımlanmıştır.

Çalıştay masalarında tekrar eden kavramlar aşağıdaki şekilde gruplanmış ve bu kavramlardan yola çıkılarak alternatif vizyon cümleleri üretilmiş ve Bursa'nın özünü ve özgün yanlarını yansıtan, yön gösterici bir ifade bütününe sahip olduğu düşünülen nihai vizyon cümlesinde karar kılınmıştır.

- Bursa'da 2050'deki yaşama dair nitelikler (sağlıklı, uzun ömürlü, güvenli),
- alansal kapsam (köyünden kentine),

- sektörel çeşitlilik (sanayi, tarım, turizm) ve niteliksel özellikleri (dayanıklı, zengin, canlı),
- vazgeçilmez kırmızı çizgiler (afete hazır, döngüsel, doğayı ve kültürü koruyan),
- toplumsal yönelimler (sanat ve gastronomi),
- yönetim yaklaşımı (halkıyla büyüyen, kapsayıcı, dönüşümlere açık) .

Slogan için izlenen birinci aşamada; çalıştay masalarında üretilen en anlamlı sloganlar alt alta sıralanmış, en çok beğenilenler ayrıştırılmış ve vizyon cümlelerinde yer alan slogan niteliğindeki ifadeler ayrıca çıkarılmıştır. Ayrıca, masa tutanakları tekrar gözden geçirilmiş; masaların en öncelikli ya da anlamlı ifadeleri arasında yer almayan ama tartışmalar sırasında gündeme gelen fikirler de kapsamlı biçimde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda, çalıştay tartışmalarında Bursa'nın sahip olduğu çeşitliliğe ve bu çeşitliliğin birlikte var olmasına yönelik güçlü ve ortak bir vurgu yapıldığı görülmüştür.

Nitekim, benzer vurgular gençlerle Nisan sonu ve Mayıs başında altı gün süren yoğun atölye çalışmalarında da ortaya çıkmıştır. Gençler, özellikle sektörel, toplumsal, kültürel ve doğal çeşitliliği öne çıkarmış; ancak bugünkü sıkışmış yapının, 2050'de her bir ögenin kendi içinde özgürce şekillendiği ve diğerleriyle temas ederek uyum içinde var olduğu bir yaşam yapısına dönüşmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Bu güçlü örtüşme dikkate alınarak, gençlerin sanatsal üretim süreçleriyle gelişen ortak duygu alanlarında, birbirini tamamlayan kolektif yaratıcı düşünme adımları sonucunda ortaya çıkardıkları slogan, ÇDP Proje Yönetimi tarafından benimsenmiştir.

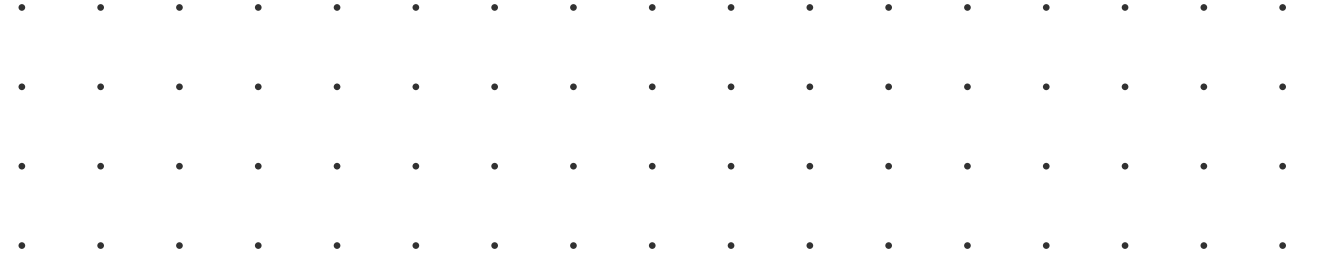
Bununla birlikte, yalnızca tek bir slogana bağlı kalmadan, çalıştayda üretilen diğer benimsenen ve/veya ifade edilen sloganların da (örnek: "Gerçek Bursa'yı hisset"; "Bursa için hep birlikte"; "Halkıyla büyüyen Bursa" vb.) halk oylamasına sunulabileceği ya da farklı iletişim ve sunum araçlarıyla yaygınlaştırılarak, zaman içinde en çok benimsenen slogan üzerinden güncellemeler yapılabileceği önerilmektedir.

05 SLOGAN & VİZYON

ÇEŞİTLİLİKTE UYUM, UYUMLA GELECEK

“

Sağlıklı, güvenli ve uyumlu bir yaşam için; afetlere dayanıklı, kırsal, doğal ve kültürel değerlerini yaşatan; erişilebilir ulaşım altyapısı, çevre dostu ve yenilikçi sanayisi, güvenli tarımı ve canlı turizmi ile güçlenen; halkıyla büyüyen, kapsayıcı, katılımcı ve yeşil Bursa.

STRATEJİK EKSENLER

- + Doğal ve kültürel kaynak çeşitliliğinde, koruma-kullanma dengesi gözetilerek ve güçlendirilerek bütünsel yönetim sağlamak.
- + Afetlere karşı dayanıklı, iklim dirençli, doğayla uyumlu yerleşmeleri ve yaşam alanlarını oluşturmak.
- + Bütüncül, dengeli, uyumlu, çevre dostu, yenilikçi sektörel gelişimi sağlamak.
- + Bütünsel, kapsayıcı, erişilebilirliği önceleyen, sürdürülebilir bir ulaşım ve lojistik sistemi kurmak.
- + Katılımcı, kapsayıcı, adil, eşitlikçi, öz değerlendirme yapabilen, izleyen ve değerlendiren toplum kültürünü güçlendirmek ve geliştirmek.
- + Planlayan, uygulayan, izleyen, öz değerlendirme yapabilen ve yeniden geliştiren yönetim mekanizmasını kurumsallaştırmak ve sürekliliğini sağlamak.

06 STRATEJİK EKSENLERİN ÇEVRE DÜZENİ PLANI TEMEL İLKE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜST İLKE İLİŞKİ ANALİZLERİ

Çalıştay kapsamında katılımcıların ortaklaştığı vizyon, slogan ve stratejik eksen kararlarının yanı sıra, çalıştayda yürütülen 10 grup çalışması sonucunda ortaya çıkan 30 öncelikli stratejik eksen, ÇDP temel ilkeleriyle ve planın kabul ettiği sürdürülebilirlik üst ilkesiyle ilişkisi açısından değerlendirilmiştir. Bunun için, planın temel altı ilkesi kullanılmıştır. Ayrıca, sürdürülebilirlik yaşam çerçevesine referansla (i) ekosistemdeki alansal sistemler, (ii) insanın ekosistemdeki üretimi ve (iii) insan çevresinin alansal sistemleri ile ilişkisi incelenmiştir. Buna göre, her bir stratejik eksene, ilişkili olduğu konu temelinde +1 puan verilerek bir analiz yapılmıştır.

TABLO

Çevre Düzeni Planı İlkelerinin Stratejik Eksenlerdeki Vurgusu

Çevre Düzeni Planı İlkeleri	Tekrarlanma Sıklığı	%
İlke 1: Yenilikçilik ve Ekonomik Refah	10	16
İlke 2: Afetlere ve İklim Değişikliği Etkilerine Karşı Dirençlilik	7	11
İlke 3: Ekosistem Yönetimi ve Biyolojik Çeşitlilik	10	16
İlke 4: Yaşam Kalitesi	9	14
İlke 5: Döngüsellik	5	8
İlke 6: Doğal ve Kültürel Miras	12	18
İlke 7: Yönetişim ve Eşgüdüm	11	17

“

Doğal ve kültürel mirasın korunması, katılımcılarca en çok vurgulanan ilke olmuş; Bursa'nın tarihsel-ekolojik değerlerine duyarlılık güçlü biçimde yansımıştır.

Yönetişim ve kurumlar arası eşgüdüm ilkesi, mekân yönetimi ve işbirliği süreçlerinin stratejik önemini göstererek planın uygulanabilirliği açısından kritik bir ek vurgu olarak öne çıkmıştır.

Yenilikçilik ve ekonomik refah ile ekosistem yönetimi eşit oranda vurgulanmış; ekonomik gelişmenin doğa-temelli çözümlerle bütünleştirilmesi gerektiği görüşü öne çıkmıştır.

Afet riski ve iklim değişikliği stratejik eksenlerde yeterince yer bulamamış; bölgesel tehditler düşünüldüğünde bu konuların daha öncelikli ele alınması gerekmektedir.

Döngüsel ekonomi ilkesi düşük düzeyde temsil edilmiştir; sürdürülebilir kaynak yönetimi için daha belirgin ve hedefe dönük stratejik yönelimlere ihtiyaç duyulmaktadır.

STRATEJİK EKSENLERİN ÇEVRE DÜZENİ PLANI TEMEL İLKELERİ İLE İLİŞKİSİ

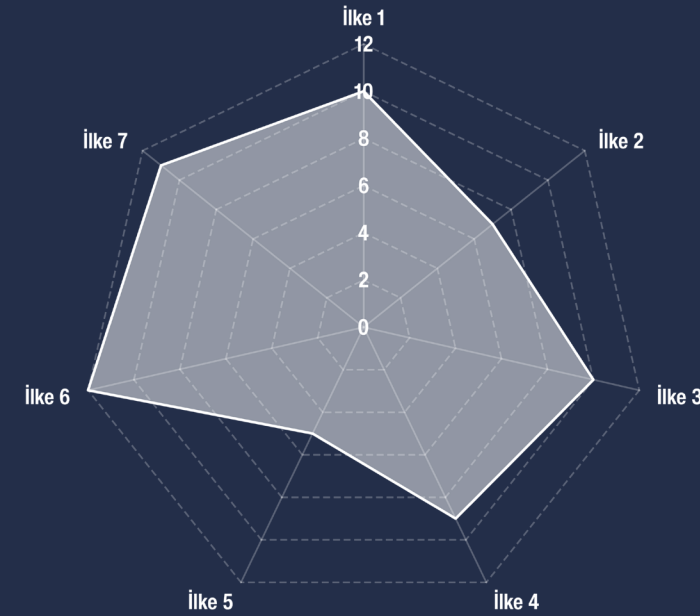
Stratejik eksenlerin, ÇDP temel ilkeleriyle kurduğu ilişki değerlendirildiğinde, **doğal ve kültürel mirasın korunması** katılımcıların en sık vurgu yapılan ilke olarak öne çıkmaktadır (%18). Bu bulgu, Bursa'nın zengin tarihsel ve ekolojik birikimini koruma yönündeki toplumsal duyarlılığın güçlü biçimde karşılık bulunduğunu göstermektedir.

Bu ilkeye **yönetişim ve kurumlar arası eşgüdüm** ilkesi neredeyse eşit düzeyde (%17) eşlik etmektedir. Katılımcılar, yalnızca fiziksel mekânların değil, bu mekânların etkin şekilde yönetilebilmesi için gereken kurumsal yapıların, işbirliği mekanizmalarının ve katılımcı süreçlerin önemini stratejik düzeyde vurgulamıştır. Bu vurgu, planın hayata geçirilebilirliği açısından da önemli bir gösterge oluşturmaktadır.

Stratejik eksenlerde **yenilikçilik ve ekonomik refah** (%16) ile ekosistem yönetimi ve biyolojik çeşitlilik (%16) ilkelerine yapılan vurgu ise, ekonomik kalkınmanın çevresel sorumlulukla birlikte düşünülmesi gerektiğine dair güçlü bir eğilimi ortaya koymaktadır. Katılımcıların ifadeleri, ekonomik refahın yalnızca yenilikçi araçlarla değil, aynı zamanda doğa-temelli çözümlerle, yani ekosistem temelli bir anlayışla güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Buna karşın, **afet riski ve iklim değişikliğiyle mücadele** (%11) çalıştayın stratejik gündeminde yeterince güçlü biçimde yer bulamamıştır. Oysa yakın gelecekteki deprem riski gibi bölgeye özgü tehditler düşünüldüğünde, bu başlığın daha belirgin ve öncelikli biçimde ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu durum, hem risk algısının düşük olduğu hem de afet hazırlığının Bursa'nın gelecek planlamasına daha güçlü biçimde entegre edilmesi gerektiğini göstermektedir.

Benzer şekilde, **döngüsel ekonomi** ilkesi de (%8) yeşil kalkınmanın temel taşı olarak kabul edilmesine rağmen, stratejik eksenlerde beklenen düzeyde temsil edilmemiştir. Bu durum, sürdürülebilir kaynak yönetimi ve atık azaltımı gibi döngüsellik temelli yaklaşımların Bursa'nın geleceğine yeterince yansıtılmadığı; bu başlık altında daha açık, hedefe dönük stratejik yönelimlere ihtiyaç olduğunu işaret etmektedir.

Çalıştay çıktıları, bazı ÇDP ilkeleriyle güçlü bağlar kurarken, özellikle afet yönetimi ve döngüsellik gibi alanlarda stratejik eksenlerin kapsamının geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, Bursa'nın 2050 vizyonunu sürdürülebilirlik ilkesiyle tam anlamıyla bütünleştirmek için hangi ilkelere ilişkin alanlarda güçlendirme yapılması gerektiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Çevre Düzeni Planı İlkeleri ve Stratejik Eksen Uyumu

İlke 1: Yenilikçilik ve Ekonomik Refah
İlke 2: Afetlere ve İklim Değişikliği Etkilerine Karşı Dirençlilik
İlke 3: Ekosistem Yönetimi ve Biyolojik Çeşitlilik
İlke 4: Yaşam Kalitesi
İlke 5: Döngüsellik
İlke 6: Doğal ve Kültürel Miras
İlke 7: Yönetişim ve Eşgüdüm

EKOSİSTEMDEKİ ALANSAL SİSTEMLER

Bu analizde, yaşam sisteminin daha önce tanımlanan iki temel bileşeni olan **doğal çevre** ve **insan çevresi** ayrı ayrı ele alınmıştır. Ancak çalıştay kararlarında bu iki sistemin birbirinden yalıtılmış değil, birbiriyle uyumlu şekilde var olduğu bir bütünün parçaları olarak ifade edilmesi, önemli bir boyutu vurgulamıştır. Bu nedenle, yalnızca doğal ya da insan çevresine ait olan kararların ötesinde, her iki çevre arasındaki karşılıklı uyumu ve etkileşimi önceleyen kararlar için ayrıca bir **“uyumlu var oluş”** alt sistemi tanımı yapılmıştır.

Elde edilen sonuçlar, öncelikli olarak, insan ve insan eliyle biçimlenen alanların (örnek: üretim bölgeleri, kent mekânları ve yapı çevre) doğal çevreyle uyum içinde ele alınmasına yönelik bir hassasiyetin öne çıktığını göstermektedir. Katılımcıların kararlarında, bu tür alanların doğayla çatışmadan birlikte var olmasına ilişkin yaklaşımlar ağırlık kazanmıştır.

Ancak bu olumlu eğilime rağmen, doğal çevrenin kendisine, yani insan müdahalesinden bağımsız ekolojik sistemlere (örnek: biyobölgeler, biyomlar gibi) yönelik stratejik vurguların sınırlı kaldığı görülmektedir. Oysa doğal zenginlikleriyle öne çıkan Bursa bağlamında, bu durum önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Doğal çevrenin yalnızca uyumlanılacak bir unsur değil, kendi başına sürdürülebilirlik değeri taşıyan bir varlık olarak ele alınması gerektiği açıktır.

“

Çalıştayda, doğal ve insan çevrelerinin uyumlu bir bütün olarak değerlendirilmesi “uyumlu varoluş” yaklaşımını doğurmuştur.

Katılımcılar, yapı çevrelerin doğayla çatışmadan birlikte var olmasına öncelik vererek, insan faaliyetlerinin ekolojik sistemlerle uyumlu biçimde sürdürülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Buna rağmen, insan müdahalesinden bağımsız doğal sistemlerin stratejik önemine yeterince değinilmemiş; bu eksiklik, Bursa’nın ekolojik zenginliği bağlamında stratejik açıdan ciddi bir boşluk oluşturmuştur.

TABLO

Stratejik eksenlerin ekosistem alansal sistemleri ile ilişkisi

Ekosistemdeki Alansal Sistemler	Tekrarlanma Sıklığı	%
Biyosfer (Doğal Çevre)	10	16
Uyumlu Biyosfer (Doğal Çevre) ve Noosfer (İnsan Çevresi)	7	11
Noosfer (İnsan Çevresi)	10	16

İNSANIN EKOSİSTEM İÇERİSİNDEKİ ÜRETİMİ

Çalıştay katılımcılarının ürettiği stratejik eksenlerde yerleşim, mal, hizmet ve kültür üretimi vurgusu derin uçurumlarla birbirinden ayrılmamaktadır. Bununla birlikte, yerleşim, mal ve hizmet üretiminden çok kültürel üretimin ön plana çıktığı da görülmektedir. **Kültürel üretim** yönetim, afet yönetimi, katılım süreçleri ve uygulamaların izlenmesi gibi yönetsel ve toplumsal örgütlenme biçimlerini kapsamaktadır. Bu eğilim, sürdürülebilirliğin sadece fiziksel mekânların yeniden üretimiyle sağlanamayacağını; bu mekânların sahiplenilmesi, etkin şekilde yönetilmesi ve sürekliliğinin sağlanması için gerekli olan kültürel altyapının da en az fiziksel müdahaleler kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Öte yandan, son yirmi yıllık dönemde, Bursa için birkaç kez hazırlanmasına rağmen il çevre düzeni planlarının uygulamaya geçirilememiş olması, bu kültürel altyapı ihtiyacını daha fazla hissettirmiş olmasıyla da ilişkilendirilebilir. Planlamanın sadece teknik bir süreç değil, aynı zamanda birlikte uygulamaya yönelik karar alma, katılım ve eyleme geçme kapasitesini içeren kurumsal ve toplumsal bir bütünlük ve kararlılık gerektirdiği düşünüldüğünde, bu durum planın hayata geçememesinin ardındaki nedenlere dair önemli bir gösterge olarak da değerlendirilebilir.

“

Stratejik eksenlerde yerleşim, mal, hizmet ve kültürel süreçler arasında keskin ayrımlar yoktur; ancak kültürel üretim, diğerlerinden daha güçlü şekilde öne çıkmaktadır.

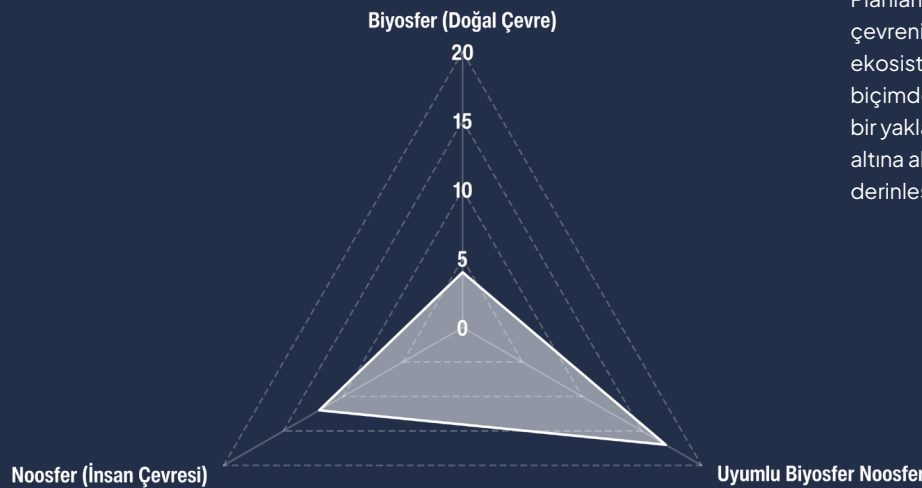
Kültürel üretim; yönetim, afet yönetimi, izleme gibi süreçleri kapsadığı için sürdürülebilirliğin fiziksel değil, kültürel temellere de dayandığını göstermektedir.

Geçmiş yıllarda il çevre düzeni planlarının tamamlanamaması, yönetim eksikliğini ortaya koymakta; planlamanın yalnızca teknik değil, toplumsal bir kararlılık süreci olduğunu da göstermektedir.

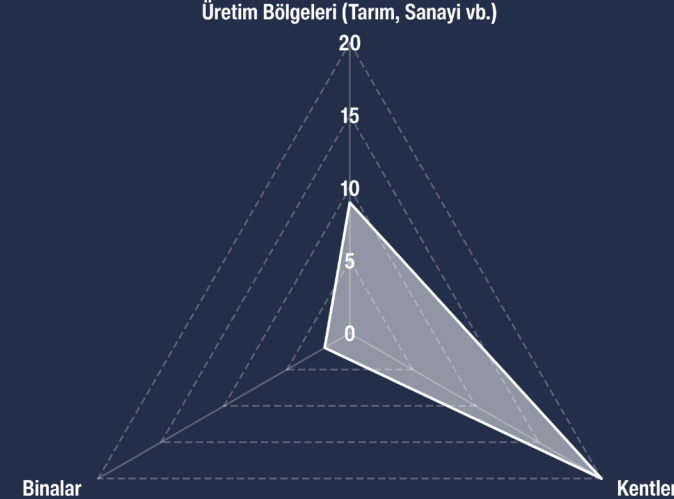
TABLO

Stratejik eksenlerin ekosistemde insanın ürettiği alt sistemler ile ilişkisi

Ekosistemde İnsanın Üretimi	Tekrarlanma Sıklığı	%
Kültür ve Çeşitliliğin Üretimi	12	39
Mal ve Hizmetlerin Üretimi	9	29
Yerleşim Sisteminin Üretimi	10	32

Planlama sürecinde, insan çevresinin yanında, doğal çevrenin kendi bütünlüğü ve devamlılığına odaklanan, ekosistem temelli stratejik eksenlerin daha güçlü ve açık biçimde tanımlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Böyle bir yaklaşım, yaşam sisteminin bütünlüğünü güvence altına almak ve sürdürülebilirlik ilkesini yaşamsal olarak derinleştirmek açısından önemlidir.

Sürdürülebilir bir yaşam sistemi için yalnızca kentsel değil, kırsal alanların da stratejik olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymakta; mekânsal planlamada bütüncül ve çok ölçekli bir yaklaşımın önemini vurgulamaktadır.

“

Çalıştay çıktılarında kent ölçeğinde mekânsal örgütlenme ve yapı çevre kararları ön plandadır; bu durum, insan çevresine dair güçlü bir odaklanmayı yansıtır.

Tarım, sanayi ve kırsal bölgeler çalıştay çıktılarında daha az yer bulmuş; bu alanlara yönelik stratejik yönlendirmeler görece sınırlı kalmıştır.

Oysa kırsal üretim alanları, ekonomik sürdürülebilirlik ve ekolojik bütünlük açısından kritiktir; bu nedenle yaşam sisteminin ayrılmaz parçaları olarak ele alınmalıdır.

EKOSİSTEMDE İNSANIN ÜRETTİĞİ ALANSAL SİSTEMLER

Kent yaşamı, mekânsal örgütlenme ve yapı çevreye ilişkin belirgin biçimde öne çıkan kararlar, insan çevresinin özellikle kent ölçeğinde nasıl biçimleneceğine dair güçlü bir odaklanmaya işaret etmektedir.

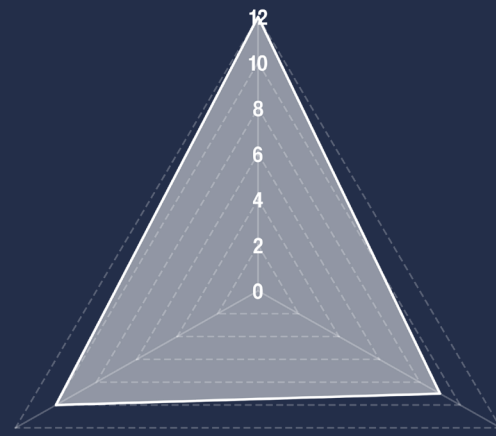
Buna karşılık, tarım, sanayi gibi üretim alanları ile kırsal bölgeler, çalıştay çıktılarında görece daha az yer bulmaktadır. Bu alanlara ilişkin stratejik yönlendirmelerin sınırlı kalması, kentsel merkezlerin ötesinde kalan alanların yeterince vurgulanmadığını göstermektedir. Oysa bu bölgeler, hem ekonomik sürdürülebilirlik hem de ekosistem bütünlüğü açısından kritik öneme sahiptir. Bu durum, kentsel odaklı yaklaşımların ötesine geçilerek, kırsal bölgelerdeki üretim alanlarının da yaşam sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

TABLO

Stratejik eksenlerin ekosistemde insanın ürettiği alansal sistemler ile ilişkisi

<i>Ekosistemdeki Alansal Sistemler</i>	<i>Tekrarlanma Sıklığı</i>	<i>%</i>
Üretim Bölgeleri (Tarım, Sanayi, vb.)	9	29
Kentler	20	65
Binalar	2	6

Kültür ve Çeşitliliğin Üretimi

Yerleşim Sisteminin Üretimi

Mal ve Hizmetlerin Üretimi

Kültürel üretimin öncelik kazandığı bulgular, sürdürülebilirliğin yalnızca fiziksel değil, yönetsel ve toplumsal altyapıyla da doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir.

07 ÇALIŞMA MASALARI + ÇIKTILAR

“

MASA 1

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Sektörel bazda bütüncül, doğayla uyumlu, doğal eşikleri dikkate alan şehir
- Stratejik Eksen 2: Sürdürülebilir, kapsayıcı ve yaşanabilir şehir
- Stratejik Eksen 3: Marmara Denizi ve su kaynaklarının sürdürülebilirliği

EN ANLAMLI SLOGAN

"Tüketen Değil,
Doğasıyla Üreten Kent"

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Bursa'yı daha dirençli, yenilikçi, doğa dostu, hakça, yaşanılabilir kılabiliriz.

EN ANLAMLI SLOGAN

"Birlikte Yapabiliriz"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“

MASA 2

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Dengeli kalkınmanın sağlandığı ve yerel kimliğinin korunduğu Bursa
- Stratejik Eksen 2: Sanayi, turizm, tarım sektörlerinin eşgüdümlü ve uyumlu geliştiği Bursa
- Stratejik Eksen 3: Kaynaklarını çeşitlendirerek sahip çıkan, koruyarak yöneten Bursa

EN ANLAMLI SLOGAN

"Kıymetini Bilen Bursa"

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Doğal, beşeri ve tarihi kıymetlerini koruyarak kullanan, sektörel dengeyi gözetken, dirençliliği sağlayan, erişilebilir ulaşım modlarını bütünlükten, uzlaşmacı Bursa.

EN ANLAMLI SLOGAN

"Birlikte Güvenle Üreten Mutlu Bursa"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“

MASA 3

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Afete dirençli bir kent oluşturmak
- Stratejik Eksen 2: Yeşil sanayi/ teknolojik dönüşüm gerçekleştirmek
- Stratejik Eksen 3: Gıda güvenliğini sağlamak

EN ANLAMLI SLOGAN

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Yaşanabilir ve yaşanılabilir: tüm değerleriyle sürdürülebilir Bursa.

EN ANLAMLI SLOGAN

"Doğasıyla Nefes Alan, Mirasıyla Yaşayan Bursa"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“

MASA 4

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Erişilebilir şehir merkezi oluşturmak
- Stratejik Eksen 2: Afete dirençli yaşanabilir kent oluşturmak
- Stratejik Eksen 3: Çevre dostu yenilenebilir enerji ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğini artırmak

EN ANLAMLI SLOGAN

"Gelenekten Geleceğe Akan Bursa"

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

2050 Bursa'sı için doğal afetlere karşı dirençli, döngüsel ve temiz üretimi destekleyen sektörlerin ekonomisiyle güçlenen, doğal kaynaklara saygılı, sağlıklı yaşamı herkes için mümkün kılan, denetime açık yönetim anlayışıyla güven veren bir kent modeli.

EN ANLAMLI SLOGAN

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“ MASA 5

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Doğa ile uyumlu, dirençli ve sürdürülebilir yaşam alanları için dönüşüm
- Stratejik Eksen 2: Kaynaklarını etkin kullanan, üretken ve kendi kendine yeten ekolojik ekonomik
- Stratejik Eksen 3: Katılımcı, adil ve yaşanabilir bir toplum için sosyal ve yönetsel bir gelişim

EN ANLAMLI SLOGAN

"Gerçek Bursa'yı Hisset"

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Doğayla uyumlu, dirençli ve yenilikçi yapısıyla, tarımsal zenginliğini, kültürel mirasını ve ekonomik kaynaklarını sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yöneten, güvenli yaşamı ve kentsel tasarımı etkileyen tüm parametreleri gözeterek bütüncül kalkınmayı hedefleyen bir Bursa.

EN ANLAMLI SLOGAN

"Gerçek Bursa'yı Hisset"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“ MASA 6

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Doğal kaynakları gözetken sürdürülebilir ve yaşam kalitesi yüksek Bursa'nın oluşturulması
- Stratejik Eksen 2: Ekolojik ve doğa temelli eyleme yönelik şehir planlaması
- Stratejik Eksen 3: Veri ve kanıta dayalı politika üreten, halkın yönetime katılımını destekleyen bir şehir

EN ANLAMLI SLOGAN

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Sürdürülebilir yaşamı destekleyen, doğal ve kültürel kaynaklarını kent fiziksel ve duygusal ihtiyaçları ile uyumlu kullanan, yenilikçi, geleceğe uyumlu, krizlere dirençli, yaşam kalitesi yüksek, katılımcı ve kapsayıcı kent Bursa.

EN ANLAMLI SLOGAN

"Nefesin Huzura Değiştiği Yer: Bursa!"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“ MASA 7

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Doğal ve kültürel (mirası) koruma - özgünlük
- Stratejik Eksen 2: Dengeli ve sürdürülebilir gelişme (insan, çevre , bilgi odaklı gelişme)
- Stratejik Eksen 3: Yenilikçi (dijital / yeşil dönüşüm)

EN ANLAMLI SLOGAN

"Değerlerini Koruyarak Dönüşen Lider Bursa"

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Sahip olduğu kırsal ve kentsel değerler ile gelişim gösteren yeniliklere açık, girişimci ve ürettiği markalarla ünlü yaşam kalitesi yüksek Bursa.

EN ANLAMLI SLOGAN

"Bur(s)ada Herşey Var"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

“ MASA 8

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Sürdürülebilir yönetim, kurum içi, kurumlar arası ve sektörler arası koordinasyon ve kamusal kaynaklarının etkin kullanımı
- Stratejik Eksen 2: Mevzuatsal uygulama ve denetimde eşitlik
- Stratejik Eksen 3: Sanayileşmenin kontrollü gelişimi

EN ANLAMLI SLOGAN

"Mavi, Yeşil, Beyaz Bursa"

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Coğrafi özelliklerini ve doğal kaynaklarını dikkate alan, sektörel çeşitliliğin sağlandığı afetlere karşı dirençli, çevre dostu ve yenilikçi teknolojilerle desteklenmiş, kültürel farklılıklarını zenginlik kabul eden, kent çıkarlarını gözetken, kurumlar arası koordinasyonun ,yönetişimin ve farkındalığın güçlü olduğu Bursa

EN ANLAMLI SLOGAN

"Geleceğin Bursa'sı İçin Birlikte Hareket Zamanı"

SABAH
OTURUMU

ÖĞLEDEN
SONRA
OTURUMU

SABAH
OTURUMU

“ MASA 9

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Kırsal Alanlarda, tarım ve kırsal turizmin, yerel üretim ve kooperatifçiliğin ve tersine göçün desteklenmesi, yeşil alanların korunması
- Stratejik Eksen 2: Kentsel kimliğin ön plana çıkması, tarihi ve kültürel mirasın korunması, olası risklere dirençli, gelişen teknolojiyle uyumlu olan
- Stratejik Eksen 3: Kent nüfusunun farkındalığının artırılması, kent yönetimi ve uygulamalarda aktif ve etkin katılımının artırılması

EN ANLAMLI SLOGAN

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Köyünden kentine geçmişinden geleceğine tarımda dayanıklı, turizmde canlı, doğasına sahip çıkan, kültürünü yaşatan, halkıyla büyüyen, dirençli, katılımcı ve teknoloji ile uyumlu Bursa

EN ANLAMLI SLOGAN

"Geçmişiyile Köklü, Coğrafyası ile Ünlü, Geleceği ile Güçlü Bursa"

SABAH
OTURUMU

“ MASA 10

EN ÖNCELİKLİ 3 STRATEJİK EKSEN

- Stratejik Eksen 1: Sürdürülebilir planlanma uygulama ve takip mekanizmasının kurulması, kurumlar arası işbirliğinin devamının sağlanması
- Stratejik Eksen 2: Yönetimsel, toplumsal ve ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması
- Stratejik Eksen 3: Kenti soluyan her canlıya ilişkin ihtiyaçların belirlenmesi ve uygulanabilirliğinin sağlanması

EN ANLAMLI SLOGAN

EN ANLAMLI VİZYON CÜMLESİ

Sanayi, turizm ve tarım ile gelişen, yaşanabilir ve güvenli bir şehir için; yenilikçi, ekolojik ve toplumsal dönüşümleri barındıran, aynı zamanda kültürel, sanatsal, tarihsel ve gastronomik değerlerine sahip çıkan sürdürülebilir planlama ve uygulama takip mekanizması kuran bir Bursa

EN ANLAMLI SLOGAN

"Koru, Dönüştür, Güçlendir: Bursa için Hep Birlikte"

Fotoğraf: Etienne Dayer / Unsplash

08 ÇALIŞMA MASALARI + TUTANAKLAR

MASA 1

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatör: Prof. Dr. Azime TEZER

BursaPlan: Dr. Zeynep TÜRKAY, Asiye Nur PİŞKİN

Katılımcılar:

Osman TERİM (BEMO)

Prof. Dr. Murat GÜVENÇ (Nüfus ve Demografi Sektörü)

Aysun ALTINOK (Bursa Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü)

Saniye ÖZ (Mimarlar Odası)

Dr. Ferrin Ferdağ AŞIK (DKMP 2. Bölge Müdürlüğü)

Meltem ÖZDEN (Marmara Belediyeler Birliği, Şehir Politikaları Merkezi)

Esat YILDIRIM (AFAD)

Ayça SOYUTÜRK (Jeofizik Mühendisleri Odası)

Güneş Neslihan OKKAN (Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü)

Mehmet GÜLER (Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Şube Müdürü)

Hafize USTURALI (Mimarlar Odası)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Turizmin çok yönlülüğü
- Marmara'daki ve tatlı sulardaki kirliliğin engellenmesi
- Sürdürülebilirlik
- Doğa dostu sanayi
- Doğal çeşitliliğin sürdürülmesi

Slogan Beyin Fırtınası:

- Bursa çok farklı ekosistemleri bir arada barındırıyor. Bu çeşitliliği gelecek nesiller de yaşamalı.
- Bursa'nın aslında çok yüksek bir kırsal turizm potansiyeli var, ancak yeterince rağbet yok; engeller var. Mesele 1/100.000'lik planda bu eklenebilir. Kırsal alanı bozacak değil, daha küçük yatırımcılara yönelik öneriler olabilir. 1000 ve 5000'lik planlarda bu önerilerin getirilememesi sebebiyle bu sorun var. Örneğin İznik'te bu öneriler getirilebilir. Alt ölçekli planlara yansiyabilmesi için ÇDP kapsamında bu önerilerin getirilebilmesi gerekiyor. İnanç turizmi güzergâhı da var Bursa'da, İznik, Mudanya Trilye Mahallesi, Güzelyalı doğrutusunda. Erişilebilirlik ile ilgili de sorunlar var. İkinci eklemek istediğim

7464 Sayılı Kanun kapsamında, köylerdeki müstakil evlerin konaklamaya açılmasına yönelik bir durum var.

- Doğal yapıyı oluşturan tüm bileşenleri düşünerek slogana yönelik düşünebiliriz. Doğal yapı ve doğal tehlikeleri bir arada düşünerek Bursa'yı nerede gördüğümüzü ifade edelim, bu yönde bir çalışma yapalım.
- Bursa sanayi şehri mi, turizm şehri mi olduğuna karar vermeli. "Kırsal Turizme Yönelim"
- Aslında yeterince sanayi alanı olduğu ifade ediliyor.
- Bursa'nın birçok alanı var farklı niteliklere sahip olan. Ekolojik tatil alanlarının sağlanması temin edilebilir. "Doğayla İç İç Bir Turizm"
- Genellikle jeofizik çalışmalara odaklanıyoruz, bunları düşünerek "Doğal Dönüşüm" önerisini verebilirim. Kentsel dönüşüme de varız, Bursa'da yeraltı suyu çok kıymetli ancak sanayi vb. faktörlerden dolayı kirlenmekte. Sanayi sektörü de çok kıymetli. Kirlilik konusunun takip edilmesi gerekiyor. Kentsel dönüşümün de devam etmesi gerekiyor. Ancak dönüşümü doğayla uyumlu olarak gerçekleştirmeliyiz. İmar yönetmeliklerinin alanı bozmadan dönüşümü gerçekleştirmesi gerekiyor.

- "Bir İl, Her Türlü Tatil" sloganını öneriyorum. Burası, hem yaz hem kış turizmine uygun, kaplıcalar da var. Benim Bursa ile ilgili ilk görüşüm, Bursa'nın Nilüfer'i aşarak büyüdüğü yolunda. Aslında çökmüş alanların tekrar ele alınması, gelişme alanlarının artmasından daha uygun. Bu bölgeler tek katlı, ekonomik ömrünü doldurmuş konutlarla dolu. Bursa'yı dışarıdan gözlemleyen biri olarak, bunu ifade etmeliyim. Tarım alanlarını imara açmaktansa, var olanı dönüştürmek daha uygun.
- Konuşulanlar bana kentsel iyi oluş halini hatırlattı. Dikkat edilmesi gereken şey, koruma-kullanma dengesi. Plansız yapılaşma ve turizmin yarattığı bir baskı var. Bir de temiz denizi ifade etmeliyim. Kıyı kullanımı ile ilgili dikkat etmemiz gereken şeyler var. Deniz ekosistemini de korumalıyız. "Kentsel İyi Oluş Hali - Doğal İyi Oluş Hali" ve "Deniz Temiz" gibi bir slogan olabilir.
- "Dağlarında dağ turizmi ovalarında organik tarım kokan bir Bursa" sloganını öneriyorum.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi'nde çalıştım. Bursalıyım. Bursa'nın özellikleri, tarih kenti, doğa kenti, kültür kenti, sanayi kenti, tüm bu tanımlar Bursa'ya uygun. Eskiden doğa da şehrin içerisindeydi. Tüm bunları planlama sürecinde de öne çıkarabiliriz. Bursa'da sanayi çok öne çıkmamalı. Bütün bunların bir arada olduğu ama birbirini ezmediği, "Kucaklayan Kent - Hepimizin Kenti" sloganını öneriyorum.
- Ben slogana yoğunlaştım. Doğanın bir akışı var, o dengeyi korumalıyız. Doğa denilince de akla nefes gelir. "Ahenk", "Bir Tutam Nefes", "Akış" gibi bir slogan önerilebilir.
- Burada söylenenlere katılmamak mümkün değil, ancak çarpıcı bir ifade bulmalıyız. Türkçe'de yanlış ve eksik kullandığımız sürdürülebilirlik kavramı var. 1987 yılında bu kavram çıkmıştır. Bizim kullandığımız adalet kavramıyla karşılaştırılırsa çok yeni. 70'li yıllarda çıkan çevre meselesi sebebiyle çıkmıştır. Toplum 2'ye ayrılmıştır, bir grup kalkınmayı önceliklerken diğer grup doğal çevreyi korumacı bir yaklaşım benimsemiştir. Bu grup radikal ekolojistlerdir. İlk grup teknolojinin ortaya çıkacak sorunları çözeceğini düşünmüşlerdir. Sürdürülebilirlik, bu iki görüşü bir arada tutmak üzere icat edilmiştir. Ancak tanımında şöyle bir şey var. Sürdürülebilirlik kavramı, tüm dünyanın tüm yerlerinde tüm problemleri geleceği mahvetmeden çözmenin yolu olarak tarif edilir. Bugünün problemlerini öyle bir çözelim ki gelecek kuşakların bu problemler ile ilgili seçim hakları ortadan kalkmasın. Ben bir balık tutma teknolojisi geliştirim, öyle bir teknolojidir ki, balıkları tüketmez ve bugün de benim ekonomik sorunumu çözer. Biz sürdürülebilirliği korumacı- tutucu anlamda kullanıyoruz. Hâlbuki gelecek boyutunu

da düşünmeliyiz. Söylene söylene bu kavramın içi boşaldı. Sürdürülebilirliği deyince doğa turizmini de kapsıyor, çeşitli anlamda sosyal ikiye bölmüşlüğü de kapsıyor. "Sürdürülebilir, Kapsayıcı, Barışçıl ve Bütünleşik (Eleştirel ya da Refleksif)" kelimelerini öneriyorum slogan için. Ne kadar tartışsak tartışalım, geleceğimiz nokta sürdürülebilirlik olacaktır. Her sektör için sürdürülebilirlik farklı olsa da her sektör için geçerlidir.

- Nesilden gelen bütünlük de denilebilir.

- Anlatılan şeyleri birebir yaşıyoruz. Ben Bursalıyım. Görükle'de elektriksiz dönemleri de biliyorum; Nilüfer Deresi'nden balık tuttuğumuzu da biliyorum. O dönemde doğal denge kendi kendini bulabiliyordu. Bunlar geçmiş dönemlerde de konuşuldu. Bursa ne kenti olmalı diye o dönemde de soruldu, planlar da yapıldı. Ancak hiçbir şeyin %44'üne uyulmamış. Koruma alanlarında yüksek katlı binalar yapılmış. Biz bunu yaptıktan sonra buna nasıl uyulacak, disiplini kim sağlayacak? Yolu, altyapısı olmayan yerlere ruhsat veriliyor.

- Aslında onun da bir müşterisi var.

- Sosyal konut mu yapalım, lüks konut mu yapalım, düşük yoğunluklu mu, yüksek yoğunluklu mu yapalım? Nüfus hızla artıyor. Teknosab yapıldı, 2 milyon yük getirecek denildi.

- Bundan o kadar berbat olmayacağı anlaşıyor.

- "Evrenin Şehri Bursa" sloganını öneriyorum.

- Son 25 yıl içerisinde getirilen sistemlerle merkezi yönetim şehirlere çok müdahale etmeye başladı. Doğal alanların tahribi, merkezden veriliyor. "Küresel Kent" de diyebiliriz.

- "Turizmde, Tarımda, Sanayide Doğaya Uyumlu Kent"

- "Azman" diye bir kelime var. Balıkçılıkta kullanılan bir kelime. İma ettiği şey "büyük" demektir. Biraz altını kazıdığımızda, balınaya azman demeyiz. Ancak istavritin azmanı olur. Küçükük bir balığı alıp, üç kat büyütürsen, azman olur. Uskumru boyutuna gelmiş istavritler vardır. Bu, dönüşmeden büyüyen demektir. "Azmanlaşmamış" ifadesini kullanabiliriz. Örneğin bebekler, doğduğunda başı çok büyüktür. Ancak büyüdüğü zaman, başın gövdeye olan oranı düşüyor. Büyümenin ima ettiği bir şey vardır. Bebeği alıp aynı oranlarda büyütürsek, azman olur. Şehirdeki büyüme dinamiklerini, azmanlaşmamış şekilde tutmalıyız. Bizim temel problemimiz dönüşmeden büyüme. Bizde ya boş alanlar, ya da bina ile dolu alanlar var.

- "Doğal Eşiklerle Barışık, Azmadan Gelişme" denilebilir.

- "Yormadan Büyüyen Kent"

- Yaşadığımız sorunların hepsi azmanlaşmaktan.
- Sürdürülebilirliğin tüm alanlarda olması gerekiyor. Merkezden müdahale edilmesinin sebebi üst ölçekli planımızın olmaması. Aslında yerelin de fikri soruluyor.

- Cargill, yerele rağmen Erdem SAKER döneminde yapıldı.
- Bir plan olsa da üstten gelen bir talep olduğu zaman oluyor.

- Yerelde alınan kararların sürdürülebilirliğini ifade edecek şekilde “Kararlı Kent” denilebilir.

- Sürdürülebilir turizm kavramı önerildi, kimse uymadı. Ancak artık bu dayatıldı. Şimdi o kriterlere uymayan otellere ceza yazılıyor. Bunun aynısının sanayide de gerçekleştirilmeli. “Her Alanda Sürdürülebilirlik” sloganı önerilebilir. Bu ancak yaptırımla gerçekleştirilebilir.

- İzleme de önemli.

- Bursa tarım olarak da çok güçlü bir şehir. Hollanda’nın yüzölçümü çok küçük ancak dünyayı besler. Bunu da ön plana çıkarmalıyız diye düşünüyorum. Acaba kıyılarının kullanımı, denize girilmesi ile ilgili olarak çalışmalar yapılabilir mi? Marmara Denizi’ndeki kirlenmeyi biz mi yaptık?

- Aslında İznik Gölü, Uluabat Gölü de var.

- “Geleceğin Teminatı Doğaya Dönüş” denilebilir. “Tüketen Değil Doğayla Birlikte Üreten Kent”, “Emanetimiz Doğ’a”

- “Bütününle Farklı Kent”

- Sanayi düşmanlığının Bursa’da yanlış olduğunu düşünüyorum.

- Doğayla gelişim ama önce var olanı koruyalım. Millet olarak aslında doğaya karşı ne kadar duyarsız olsak da evlerimizde çok temiziz. Belki ev-Bursa ilişkisini kuracak bir şey önerilebilir. “Evimiz Bursa” diyebiliriz.

- Evimiz bal dök yala ama çamursuz sokaktan gelemiyoruz.

- Bursa’da su kaynaklarıyla ilgili özelleşme çok yaygın, Bursa Su dışında hepsi de özel. Karacakaya da yakında özelleşir.

- Sektör sektör düşünmeyelim, o azmanlaşmayı getiriyor. Bütüncüllük, ahenklilik, sürdürülebilirlik, bunları kullanmalıyız.

- Gece ışıkları kavramı var. Burada Türkiye’ye ve Avrupa ülkelerine baktığımızda, Türkiye’de araziyi

kötü kullanıyoruz. Her şeyi üst üste bindiriyoruz. Ölçeğin ima ettiği kadar mekan kullanmıyoruz. Bunlardan en yoğun kent Hollanda’dır ancak orada bisikletle bile gezilebilir.

- Geçmiş çalışmalarda hocalarımıza şunları sorardım, en çok aklınızda kalan kent neresidir. Bursa derlerdi. Burada her şeyin olduğunu söylerlerdi, tarih, doğa, kültür, termal su gibi bileşenler sebebiyle. Ancak Bursa, Yeşil Bursa idi.. Bence öyle bir şey söylemeliyiz.

- “Yeşil Bursa” çok yerleşmiş bir slogan, bu sebeple tekrar da önerilebilir.

- Aslında Bursa’da içme suyunda problem yok. Su kirliliğinin temel sebebi sanayidir, tarım değildir. Müsilaj tehlikesi de devam etmektedir.

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Sektörel bazda bütüncül, doğayla uyumlu, doğal eşikleri dikkate alan şehir
- Stratejik Eksen 2: Sürdürülebilir, kapsayıcı ve yaşanabilir şehir
- Stratejik Eksen 3: Marmara Denizi ve su kaynaklarının sürdürülebilirliği

En Anlamlı Slogan:

- “Tüketen Değil, Doğasıyla Üreten Kent”

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon ve Slogan Beyin Fırtınası:

- Sloganlara örnek olarak, Fransa’da 60’lı yıllarda bir hayat tarzına tepki olarak, “Metro Boulot Dodo” sloganı geliştirilmiştir. Burada üç kelimeyle Fransızlar karşı oldukları hayat tarzını ifade edebilmişlerdir. Slogana başka örnek ise Viyana Savaşı sloganı, “Allah” verilebilir. “Bursa Başarır”, “Daha İyi Bir Bursa Mümkün”, “Daha Yaşanılabilir Bir Bursa Mümkün”
- “Ne Yaptık da Olmadı”
- “Bursa Olursak Yapabiliriz”
- Sadece yeşil Bursa değil, çok renki Bursa ile ilgili bir slogan da olabilir.

- Slogan için önerim var, bizim sanayiden vaz geçemeyeceğimizi görüyorum. “Güçlü, Köklü, Canlı Bursa” sloganını öneriyorum. Güçlü, Bursa’nın sanayisinden dolayı. Köklü, ağaçlarından ve

doğadan dolayı. Canlı ise turizminden dolayı.

- Bu kelimelerin kapsayıcı kelimelerden seçilmeli. Burada “köklü” kelimesini kullanmak, sonradan Bursa’ya gelen kişiler için dışlayıcı olabilir. Örneğin Bursa’lıların, “Burası artık Burtvin oldu” demesi gibi.

- Sanayi için güçlü kelimesinden ziyade baskın diyebiliriz.

- Aslında yalnızca sanayi sebebiyle Bursa güçlüdür diyemeyiz, Bursa tarımı ile de güçlü. Bursa aslında bunların birlikteliğiyle güçlü.

- “Yapabiliriz” kelimesini çok önemli. Bursalılar yapabilir. Obama’nın sloganı “Yes, we can” gibi.

- “Birlikte yapabiliriz” diyebiliriz. Aynı zamanda da kapsayıcı, sensiz bu eksik olur gibi bir izlenim geliyor. Ben İTÜ’nin “Asırlardır Çağdaş” sloganını da çok severim.

- Bu slogan hem geçmişe atıf yapıyor, hem de hangi dönemde olursa olsun çağdaş olduğunu ifade ediyor.

- Bursa’da Nilüfer Çayı sebebiyle, bir sel durumunda köprülerin yıkılması durumunda şehrin bir bölgesi ulaşamaz olacaktır.

- Türkiye Afet Müdahale Planı var, o konu orada ifade edilmiştir.

- Bursa’da hangi sosyal değişkeni alırsan al, iki Bursa çıkar. Ova ve dağ kısmı olarak ayırırdık. Acemler’den Mudanya’da bir hat çizsek, Yıldırım tarafında bir Bursa var, eğitim düzeyi çok düşük, diğer tarafta da çok yüksek. O bölgelerdekiler Doğu’dan gelmiştir, bu taraf ise metropollerden gelerek Nilüfer’e yerleşmiştir.

- Bu bölge planlı yerleşme olduğu için.

- Nilüfer, birleştirici olsun. Sosyal hayatta görünmez hatlar var. “Daha İyisi Mümkün” gibi bir slogan.

- Çoğu sosyal donatının Nilüfer’de olması, bütün kentin sosyal yükünü o bölgeye yüklüyor.

- Keşke ortaklaşmayı ayrı bir ekip yapsaydı.

- “Stratejiyle Büyüyen Kent” (Çalışmaya atıfla).

- Afetlere dirençlilik, akıllı büyüme, yenilikçi teknolojilerle büyüyen gibi ifadeler kullanıldı.

- Şöyle desek, dirençli (resilient), yenilikçi (innovative), doğa dostu (environmental friendly), hakça (adil) (inclusive), yaşanılabilir (livable) ifadelerini kullansak.

- “Tescilimiz Doğ’a, Markamız Bursa”

- Söylediğim kelimelerin hepsi hem Bursa hem

Bursa’lılar için geçerli olabilir. Şehirleri insanlardan bağımsız düşünmemek gerekir.

- Bursa’nın doğal zenginliklerini de dikkate alarak Bursa’yı daha ... yapabiliriz gibi de ifade edebiliriz.

- “Beyaz Yazmalı, Mavi Hızmalı, Yeşil Bursa” olabilir. Bursa’ya özgü bir slogan olmalı. Üç rengin zenginliğine atıf yapıyoruz.

- Katılıyorum, “Burası Bursa, Başarabiliriz” bile olabilir.

- “Yenilikçi ve Kadim Bursa”

- Katılım mekanizmasının değişmesi gerek, çünkü işlemiyor. Meclisin önüne geçen bir mekanizma olmalı. Örneğin kent konseyi var ancak etkisi olmuyor.

- Plan kapsamında ciddi bir izleme-değerlendirme önerisi yapılacaktır. Burada birçok doküman üretiliyor. Bazı temsilcilerden oluşan küçük bir grupla iterasyon yapılmalı. Bu biraz yaratıcılık işi. Siz hangi yönü vermek istediğinize karar vermelisiniz.

- Geçmişte Erdem SAKER döneminde kent konseyi çok güçlüydü. Teknik anlamda çok güçlü meclis üyesi grubu vardı.

- Aslında bu grup güçlü bir sürdürülebilirlik modeli sunuyor. Afet ile ilgili öneriler çok az çıktı gruplardan. Bu, konunun önemsiz olduğu anlamına gelmiyor.

- “Yenilenen ve Koruyan Şehir” denilebilir, yer bilimci olarak kentsel dönüşümü çok önemsiyorum.

- Doğanın kendini yenileyebilme yeteneğini kaybetmemiz gerekiyor. Onu sekteye uğratmamamız gerekir. Yenileme kelimesini dikkatli kullanmamız gerekir. Dönüştürücü bir gelişmeden bahsetmemiz gerekir. Doğal yapısıyla, kültürel yapısıyla da uyumlu olmalı.

- Öğleden önce, hazırlıksız yakalanmaktan bahsettik. Dolayısıyla buna atıfla “2050’ye Hazırız” sloganını öneriyorum. “Biz Bursa Olursak Hepsı Mümkün” de diyebiliriz.

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- “Bursa’yı daha dirençli, yenilikçi, doğa dostu, hakça, yaşanılabilir kılabiliriz”

En Anlamlı Sloganlar:

- “Katılımla farklı bir Bursa mümkün”
- “İstersek Yapabiliriz”
- “Birlikte Yapabiliriz”
- “Daha Yaşanılabilir Bir Bursa Mümkün”

-

MASA 2

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Doç. Dr. Ersan KOÇ
BursaPlan: Ayışığı GÜRSUCU, İsmail AYAS

Katılımcılar:
Ahmet KÖK (Karacabey Tarım İşletme Genel Müdürlüğü)
Hacer ÇELTİK (Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü)
Murat AR (Sağlıklı Kentler Birliği)
Semih MESTAN (Çevre Müh. Odası)
Murat İLKME (TMMOB Şehir Plancılar Odası)
Beyazıt ÖZKURT (BBB İmar ve Şehircilik Dairesi)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- ÇDP takviminin büyük bir kısmı tamamlandı. Şu an en kritik aşamadayız. Bugüne kadar Bursa ile ilgili en önemli sorun birçok veri olması ama bunların toplanıp kullanılabileceği bir veri havuzunun olmamasıydı. Şu an Bursa'nın güncel durumunu görebiliyoruz. Plan oluşturulacak ve şimdi vizyon çerçevesinde hedef ve strateji oluşturma aşamasındayız. Şu an rakamlar bir şeyler söylüyor ama Bursa ile ilgilenenler olarak ortaya koyacaklarımız kıymetli. Maalesef strateji veya vizyon deyince Bursa'da çatışmalara giriliyor. Eski planlar belli aşamalara gelmişti, o zaman sektörler sektör paydaşlarından oluşurdu. Dolayısıyla sanayiciler sanayi kenti, tarımcılar tarım kenti diyordu. Ancak Bursa birçok kimliğe sahip bir kent olabilir. Tek kimlikli kentler daha riskli bir yapıya sahip. Biz burada Bursa'nın tüm kimliklerini ortaya koyacak bir strateji ortaya koymalıyız. Çünkü diğer türlü buna dair tartışmaların hiç bitmeyeceği açık. Bu kapsamda strateji oluştururken Bursa'nın kimliğini oluşturacak tüm öğeleri içerecek bir vizyon koymak önemli diye düşünüyorum.
- Birbiryle çatışıyor gibi görünen kimlikler bir arada var olabilir. Teknolojik anlamda gelişmeler

ile sanayinin kirliliğinin önüne geçilmesi ve tarım ve doğal alanların korunması sağlanabilir.

- Kimliklerin yarıştırdığı değil kimliklerin eşgüdümü olduğu kentler.
- Denetlemelerin zayıf olması eşgüdümlülüğü engelleyebilir. Denetimin odağı bu toksik maddeyi kullanamazsın gibi konular da olmalı. Eşgüdüm plan kararları, sosyal sermaye ve denetleme ile alakalı.
- ÇDP kendi içinde bağımsız uydu bir plan değil. Her şeyi içinde barındırmıyor. Ancak nerede ne olacağını söyleyen bir bölge planı ile nerede ne olacağını söyleyen imar planı arasındaki en önemli aşama. ÇDP'ye sadece bir pafta güzöyle bakılmamalı.
- Sanayi turizm ve tarımla gelişen bir Bursa.
- Dijitalleşme ve yeşil dönüşüm ile birlikte. Bu ikisi aslında ayrı bir başlık değil gelişimin dijital ve yeşil olması zorunluluğu ile ilgili.
- Sanayi kenti mi, tarım kenti mi, turizm kenti mi Bursa? Sanayiye odaklanıyoruz ve çevreyi kirletiyoruz ama aynı zamanda burada bilinçsiz tarım da çevreyi kirletiyor. Çevre kirlenmeden kaynaklar tüketilmeden gelişmeli. Tarımın özellikle su ile ilgili dikkatli olması önemli. Evet

Bursa gelişecek, hem sanayi hem tarım anlamında. Ancak bunların çevreyi kirletmemesi önemli. Verilerde bulunmuyor bunlar. Özellikle pestisit ve bilinçsiz gübre kullanımı çok yaygın. Buna dair çok fazla veri yok bildiğim kadarıyla. Ne kadar neyi kirlettiğimizi bilmiyoruz. Bunun sonuçlarını gelecekte görebileceğiz. Ancak BUSKİ’de çalıştığım için bunun sonuçlarını yeraltı su kaynaklarının kirliliğinde görebiliyoruz. Yeraltı ve yer üstü su kaynakları açısından Bursa artık su zengini bir kent değil. Su kaynakları azalıyor, nüfus artıyor ve kaynaklar artık bize yetmeyecek. Biz bunun sıkıntısını ileride yaşayacağız.

- Kaynaklarına sahip çıkan ve koruyarak yöneten Bursa
- Burada yaşayanların kaynaklarına yabancılaşması değil, bilinçlenmesi önemli.
- Sunumlarda nüfusun 4 milyonu aşacağını beklendiğini gördük. BUSKİ'nin buna dair bir çalışması var mı projeksiyona dair? DSİ'nin bir projeksiyonu var, o kapsamda çalışmalar ilerliyor. Çınarcık Barajında 2050-2060 yıllarına kadar suyun yeteceği öngörülüyor. Bizim hesapladığımız nüfus projeksiyonlarıyla şu anki artış hızı farklı. Benim tahminim 2030'lu yıllarda su ile ilgili sıkıntı yaşanacağı.
- Sanayi ile ilgili ilgimi çeken konu şu; bizim firmalarımızın çevre konusunda bilgiye ulaşılabilirliği çok az. Yeşil Çevre Kooperatifi bir politika oluşturmuş. Kentin doğusu için atık suyun tekrar kazandırılması söz konusu. Bu batıda da yapılabilir.
- Batıda da halihazırda yapılıyor.
- Örneğin firma yeşil olmak istiyor ancak bunun bir maliyeti var. Bu konuda kamudan destek bekleniyor. Tarımda da aynı yatırım söz konusu.
- Yeşil dönüşüm finansman kaynaklarını artıran Bursa / atık dönüşümü
- 38 yıllık bilgisayar tarım üretim mühendisiyim. Bursa'da hem tarih, hem tarım, hem turizm, hem hayvancılık, hem sanayinin iç içe götürülebileceğine inanıyorum. Bursa o kadar mükemmel varlıkları içinde barındırıyor ki. Doğası mükemmel ama koruyamıyor. Dağ, orman, bataklık vs alanlar belirlenmeli ve yeşil alanlar artırılmalı. Özellikle bizim Karacabey ve Mustafakemalpaşa ovalarındaki alanların maden ocaklarının sanayinin bırakmış oldukları atıklar var. Özellikle Karacabey ve Bandırma'daki maden alanları dereye ve bıraktıkları atıklar özellikle sebze üreticisi tarımcıların alanlarını kirliliyor. Tarımsal anlamda kayalık kısımlara yerleşim yerleri taşınmalı. Sularımız çok kirleniyor, yapılarımız azalıyor. Şehir merkezinde yağışların toplanabileceği

birimler kurulmalıdır.

- Sektörlerin ve kimliklerin kardeşliğinde güvenli Bursa
- Ekosistem servisleri ve yeşil altyapıyı geliştiren Bursa
- Bursa net enerji tüketicisi bir şehir konumunda. Kendi ürettiği enerjinin fazlasını tüketiyor. Gelecek projeksiyonlarımızda üretim ve tüketimin yaklaşacak şekilde planlanması ve Bursa'nın 'Yeşil Bursa' olmasını sağlayan orman tarım alanlarına minimum zarar vererek bu planların yapılmasını istiyoruz. Bir enerji alanı kurulacaksa zarar vermemesi önemli. Bursa'nın iki yenilenebilir enerji kaynağı: güneş ve rüzgar. Bursa'nın çok büyük bir kısmı tarım ve ormandan oluşuyor. Enerji sektörüne yönelik yatırım yapılacaksa açık deniz santralleri önemli olabilir.
- Enerji ile ilgili stratejik yönelim de, enerji kaynakları yönlendirilirken odaklanılacak nokta güneş ve rüzgar olmalıdır. Bunlar kontrollü ve denetimli bir şekilde yapılmalıdır. Sahalar belirlenmeli, tarım alanları işgal edilmemeli. Kesin kurallar plan notlarına yansıtılmalı.
- Yeşil enerji ile yeşili koruyan Bursa
- Tarım alanları üzerindeki paneller konusunda; Avrupa'da yer kalmadığı için o alanlara yöneliyorlar. Bursa'da marjinal tarım arazileri planda belirlenmeli. Tarım işlevinde kullanılamayacak 4. sınıf marjinal tarım alanları belirlenmeli aynı zamanda bağlantının sağlanabilmesi de önemlidir.
- Sanayi tesisleri çatıları bu anlamda kullanılabilecek şekilde değil. Ancak bundan sonra yeni yapılacak otopark, sanayi alanlarında çatı üstü sistemlerin kurulması plan notlarına eklenebilir. Böylece tüm enerji üretilmezse de belli başlı tüketim alanları için enerji üretimi sağlanabilir. Belli bir metrekare üzerindeki alanlarda bu sağlanabilir. Ancak bu alt ölçekli planların konusu.
- 2011'de yapılan çalışmadaki benzer yaklaşımla çok sektörlü katılımcılıkla tekrarlanıyor çalışma. Bu süreçte Bursa'nın dönüşümü nasıl gerçekleşti, bu planla Bursa'nın dönüşümü nasıl olacak? Tüm kentteki tüm sektörlerdeki dönüşüm. Bu plan denetlenebilir ise bu plan başarılı olabilir.
- Plan kararlarının uygulanmasını denetlenebilen kurumsallaşmış bir Bursa
- 1998 planının notlarında yaşanabilir bir çevre yaratılması, korunması vs gibi sağlıklı gelişmeleri hedefleyen Bursa denmiş, bizdeki problem amaç hedeflere tüm bunların raporda yazılması ancak uygulanmaması. Biz bu kararları oluşturuyoruz ancak kent olarak bunları uygulayacak bir irade ortaya koymuyoruz. Katılımı ve denetimi bir arada tutacak bir slogan belirlenmeli.
- Plan hazırlama sürecinin uygulanmasının da katılımı olması gerekiyor.

- Amasya, Tokat, Çorum toplanıp bir vizyonu belirledi. Sanayi, tarım, turizm sektörleri bölüşüldü; bu vizyonla çalışmalar başlandı ve bu bakımdan gelişti. Bu açıdan Bursa'nın vizyonu nedir, Bursa ne şehri olacak? Artık sanayi değil. Bursa değişiyor. Tarım elimizde kalan en önemli kaynak. Bu tarımı da kirlilikle satamayız. Bu noktada "Bursa nedir"i tanımlamalıyız.
- Çok sektörlü dengeli kalkınma
- Bursa aslında üç temel sektörün de iç içe yaşayabileceği, halkın da bu konuda kendini geliştirebileceği bir kent.
- Sektörlere yönelik fuarlar eğitimler vs katılımın artırılması önemli.
- Bursa olarak uyumlanan bir yapı var. Ancak aslında kimliğini kaybetmeye doğru gidiyor.
- Yerel kent kimliğini koruyarak küreselleşen bir dünya
- Kaynaklarını çeşitlendirerek sahip çıkan Bursa
- Birlikteliği kuvvetlendirerek Bursa
- Kıymetini bilen Bursa

Slogan Beyin Fırtınası:

- Kimliklikler in yarıştığı değil, kimliklerin eşgüdüm lü olduğu kentler.
- Sanayi, turizm ve tarımla gelişen bir Bursa.
- Kaynaklarına sahip çıkan ve koruyarak yöneten Bursa
- Yeşil dönüşüm finansman kaynaklarını artıran ve atık dönüşümü destekleyen Bursa
- Sektörlerin ve kimliklerin kardeşliğinde güvenli Bursa
- Ekosistem servisleri ve yeşil alt yapıyı geliştiren Bursa
- Yeşil enerjiyle yeşili koruyan Bursa
- Plan kararlarının uygulanmasını denetlenebilen, kurumsallaşmış bir Bursa
- Çok sektörlü, dengeli kalkınma
- Yerel kent kimliğini koruyarak küreselleşen bir Bursa
- Kaynaklarını çeşitlendirerek sahip çıkan Bursa
- Birlikteliği kuvvetlendirerek Bursa
- Kıymetini bilen Bursa

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Dengeli kalkınmanın sağlandığı ve yerel kimliğinin korunduğu Bursa.
- Sanayi, turizm, tarım sektörlerinin eşgüdümü ve uyumlu geliştiği Bursa
- Kaynaklarını çeşitlendirerek sahip çıkan, koruyarak yöneten Bursa

En Anlamlı Slogan:

- “Kıymetini Bilen Bursa”

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon Beyin Fırtınası:

- Yenilikçi, dirençli, sürdürülebilir, katılımcı, dengeli kalkınmayı, sanayi, tarım ve turizm uyumu, afetlere dirençliliği, doğa ile uyumlu, yerel kimliği koruyan, kurumsal denetim ve koordinasyonu uygulayabilmeyi, doğal ve beşeri kaynakları koruyarak çeşitlendirmeyi, toplumsal kapsayıcılık ve dahil olma ile uzlaşmayı üretebilmeyi ve farklı ulaşım modlarını erişilebilirlik ilkeleri ile bütünleştirmeyi başaran Bursa
- Sanayi, tarım ve turizm sektörlerinde doğa ile koruma-kullanma dengesini gözetirken;
- Afetlere dirençli
- Yerel kimliği koruyan
- Kurumsal deneyim ve koordinasyon sağlayan
- Doğal ve beşeri kaynakları koruyan
- Toplumsal uzlaşmayı kapsayıcılık ile üreten
- Erişilebilirlik hedeflerine farklı ulaşım modlarını uygulayarak bütünleştiren Bursa
- Doğal, tarihsel ve beşeri kıymetleri koruyarak kullanan, sektörel dengeyi gözetken, dirençliliği sağlayan, erişilebilir, yenilikçi ulaşım modlarını bütünleştiren, uzlaşmacı Bursa

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Savunan Bursa sloganı kullanılabilir. Tüm bu vizyon kavramlarınızı çözümseyen ve bunları savunan bir kent yapısı”.
- “Güvenle yaşayan, huzurla yaşayan”
- “Güvenli Bursa”
- “Savunan Bursa”

- “Birlikte Güvenle Üreten, Huzurla Yaşayan”
- “Kendine Yeten Bursa”
- “İlklerin İlkelerini Savunan”
- “Mutlu Yaşayan Bursa”
- “Birlikte Güvenle Üreten Mutlu Bursa”

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- Doğal, beşeri ve tarihi kıymetleri koruyarak kullanan, sektörel dengeyi gözetken, dirençliliği sağlayan, erişilebilir ulaşım modlarını bütünleştiren, uzlaşmacı Bursa.

En Anlamlı Sloganlar:

- “Birlikte güvenle üreten, mutlu Bursa” & “Kıymetini bilen Bursa”

-
- A 3x18 grid of dots, where each row contains 18 dots and there are 3 rows in total.

MASA 3

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Doç. Dr. Merve ERSOY

BursaPlan: Gülşah GÖRGÜLÜ GÖRÜCÜ, Büşra GÜLDAĞLI SEZGİN

Katılımcılar:

Muhammet Ali VARLI (Varlı Kardeşler Tour)

Seher İLERİTÜRK (BEBKA)

Tuğba ŞENGÖK ÇAKMAK (Bursa Büyükşehir Belediyesi)

Prof. Dr. Bengi ERTUNA (Boğaziçi Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği)

Şirin RODOPLU ŞİMŞEK (TMMOB Mimarlar Odası)

Akın BELGEN (Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü)

Sevilay SARIN (GÜMTOB - Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Derneği)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Yaşanabilir ve yaşanabilir Bursa hayal ediyorum. Herkes para kazanıp parasını kazandıktan sonra ileride rahat etmek için parasını biriktirmek istiyor. Ben Bursa' da yaşanabilirim mantığıyla bir hayal kuruyorum. Yeşil Bursa ismimizi korumak zorundayız. Daha fazla nüfus göçünü engelleyecek bir imar planlaması şart. Ekonomik güç için daha fazla göçü ve yapılaşmayı arttırmadan. Özelde de Bursa, tarım, sanayi, yeşil turizm şehri. para kazanıp rahat hayat sürmek amacıyla her şeyi yok ediyoruz.
- Tüm değerleri ile korunan (kültürel ve doğal) ve sürdürülebilir kalkınmayı başaran Bursa. Kirlatici ve yok edici bir kalkınma istemiyorum. İnsan, kültür, doğal (somut soyut) yaşamsal fonksiyonlara hitap eden kalkınmayı başarmalıyız.
- Kırsal yaşamı bir değer olarak tanımlamak istiyorum. Kırsaldaki hayatı korumak için özelliklerle ulaşım eksikliği giderilmeli. Kırsal mahalle ulaşımı kolaylaştıracak göç duracaktır. Kırsal alan standartlarını yükselterek şehre göçü engellemek gerekiyor. (internet, ulaşım, sağlık, güvenlik). Çözüm daha fazla yol yapmak okul

yapmak değil. Tersine göçü kolaylaştıramazsak, çözemeyiz. Nitelsiz göç geldiğinden katkı sunamadan suç unsurlarını artırarak etki ettiler. Kültürel farklılıklar negatif etki etti. Ekonomik büyümeyi hayal ettik ama ekonomik büyüme sağlayamadığımız gibi bunu sağlarken ne kaybettiğimizi görmeliyiz. Sağlıklı yaşamdan bahsediyoruz ama ulaşamıyoruz. Bu konuda adım atılmalı. Temiz beslenme ve gıdanın temiz olması.

- Çevresel sorunların havanın ve suyun temizliği gibi ele alınması gerekiyor.
- Geçmiş i idealize ediyoruz diyebilir miyiz? Özlemlerimiz daha temiz gıda ve temiz hava solumak, çevre sorunlarının çözüldüğü bir şehir olmak.
- Bursa merkez olarak kalkınma açısından önceliklendirilen bir il ancak nüfus artışları öngörülmediği için fabrika, tekstil, makine, otomotiv gibi faktörlerin yan negatif etkileri oluştu. İş gücünün değerlendirilmesi için sanayinin kirlilik olmaksızın çıktığı bir Bursa istiyorum. Kendini geliştirmiş, çevreye saygı duyan, bilişim ve teknolojinin kullanıldığı bir sanayisi olan. Silikon vadisi neden Bursada yok? Ekonomiyi büyütürken sürdürülebilirliği kaybetmemeliyiz. Teknoloji gelişmiş teknolojiler

ve bilgisi olan bilgi satan katma değeri yüksek bir şehir olmak istiyoruz. Sıfır atığı ulaşmış bir endüstriye ulaşmak hedeflenmeli. Biz kirlletici sanayi zarar veren sanayi istemiyoruz. Sanayidekiler işçi çalıştırmak yerine arsa sahibi olarak arsa alıp satarak üretimden daha fazla gelir elde etmek amacı gütmeye başladılar. Bir dönem inşaatla şişirildi, ihtiyaçtan fazla üretim yapıldı. Maliyetler arttığı ve doğru kentsel tasarım modeli oluşturulmadığı için vatandaşa yönelik değil rant olayına dönüşmüş durumda. Bir kentsel dönüşüm şart fakat doğru konut politikaları geliştirilmeli. Bina dönüşümü değil kentsel olarak dönüşüm sağlanmalı. Yaşamı dönüştürmek zorundayız. Meksansal politikaların yaşam kalitesini sağlayacak şekilde doğru yapılması gerekiyor. Mülk öncelikle barınma amacı ile kullanmalıyız. Konut alım gücü zayıfladı.

- Biz artık nüfus artmasını ve nüfus arttıracak politikarlardan kaçmak lazım.
- Sürdürülebilir turizm belgesi alma zorunluluğu var. Şehrin alt yapısı hazır olmadığından, kademelendirmeye gidildi. Çok ciddi maddeler içeriyor. (gıda, hizmet vb). Turist çekebilmek için standartlara ulaşılması gerekiyor. Sürdürülebilir şehir sürdürülebilir turizmi sağlayabilir. Bursa'nın cazibe merkezi haline gelmesi gerekiyor. Eskişehir'in gerçek bir irade ortaya koyarak şehir cazibe merkezi haline getirmesini örnek alarak eğitim kenti Bursa başlığını açmamız gerekebilir. Bursa dört mevsim turizm imkanı sağlayacak yapıda.
- Atık yönetimi bile yok bu şehirde. Kayıt dışı üretim yerleri mevcut.
- Bursanın ipek, çini, zeytin, tarihi, çeşitlendirilebilir değerleri var. Kırsal yaşanabilir hale getirirken rant riskini göz ardı etmemek gerekiyor. Yerel ekonomiyte entegre daha çok yerel dokunun kazandığı sistem olmalı.
- Afyon zamanla doğru önceliklendirme ile termal odak olarak Bursa'yı geçti.
- Sağlık il müdürlüğünün verilerine göre, Bursa'nın keşel bölgesinde kanser riskinin arttığı görülüyor. Deprem, zemin, termal sularla ilgileniyoruz. Yeraltı suları bakımından Bursa kötü bir yere gidiyor. Gürsu'da yeraltı suyu 7m'de olan sular 20 m'ye geriledi. Sanayi fabrikalar suyu çekiyor kaçak sondaj ile. Etrafı duvarlarla örölü alana DSİ giremiyor. Birebir tespit mümkün değil. Suyu çekiyorlar kirleterek tekrar toprağa veriliyor. Gürsu'nun kuzey tarafındaki köylerde şeftali bahçeleri çok fazla. Oralarda arazi çalışmalarında kokuadan duramadığımız derelerden pompalarla bahçeye su çekiliyor. Çevre kirliliğini düzeltmediğimiz sürece bu şekilde devam edecek. Şikayet edilse bile ya yeterli denetim yok ya da yetersiz. Hem kamu hem vatandaş denetimi olmalı.

Bursa'da termal araştırmaları yapıyoruz. Yeni bir termal kaynak imkanı yok gibi. Daha önce kaynak bulunmaya çalışıldı ama olumlu sonuçlanmadı. Araştırmaların yapılabilirliği hala tartışılıyor.

- Dirençli Bursa. Dirençli yapı mantığı 30 yıllık binanın eskidiği gerekçesiyle yıkılıp yenilenmesi değil doğru yapım ve teknik ile gerçek dirençli yapı sağlanarak 100 yıl bile kullanılacak yapılar yapılabiliriz.
- Şehrin farklı bölgelerinde üretime geçilmiş etrafı çevrilmiş ve sanayi alanları oluşmuş. Kentin içine girmiş sanayi ve tarım alanlarına zarar vermiş. Bir takım kanun ve yasalar var ama planlanan planı uygulayacak ve denetleyecek ciddi bir irade olmalı. Sanayi bölgesinde arazi sayısı çok olan ama üretim olmayan yerler var. Yapılan plana uygun yaptırımlar iradeli şekilde yapılmalı. Teknosab açıldı ama işçi bulunamadığı için ulaşım zorluğundan dolayı çeşitli sorunlar yaşıyor. Benim hayalim her alanda planlanmış bir Bursa.
- Birçok ilden farklı olarak Türkiye'nin bir minyatürü. bir çok eksisi ve artışı var. Türkiye'deki her değeri barındıran bir minyatürüdür. 2050 vizyonlu ÇDP'nin kısıtları kaynaklar, özellikle doğa. Doğayı korumak her zaman gelecek vizyonunun parçasıdır. Kaynakları doğru kullanmak ve aynı zamanda gelişmek önemli. Temiz doğası ve verimli kullanılan kaynakları ile birlikte gelişen Bursa demeliyiz.
- Afete dirençli Bursa. çeşitli kısıtlara sahip (deprem, hava, su, tarım, sanayi) birini önceliklendirmek zor.
- Türkiye'nin Avrupa'ya ihracat yaptığı gıda ürünü balık.
- Hangi kısıt diğerlerini toptan etkiliyor diye bakılmalı.

Slogan Beyin Fırtınası:

- Yaşanabilir ve yaşlanılabilir; tüm değerleri ile sürdürülebilir şehir;
- Afete dirençli, teknolojik
- Temiz ve güvenilir sağlıklı gıda üretimi.
- Nüfus artışı ve göçün durdurulması veya nitelikli göç. Kontrollü nüfus, nüfus göçlerinin hareketlerinin kontrolü

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Afete dirençli
- Stratejik Eksen 2: Yeşil sanayi/ teknolojik dönüşüm
- Stratejik Eksen 3: Gıda güvenliği
- Stratejik Eksen 4: Planlı nüfus/ kontrollü göç
- Stratejik Eksen 5: İRADE: Planlamada, Uygulamada

kooperatifler güçlenmeli bu konuda. Tarımın sürdürülebilir olması, sürdürülebilir gıda demek. Bu da, sağlıklı insan demek. Tarımdan sofraya diye bir kavram var. Tarım mahsullerinden daha fazla katma değerleri ürünler yaratabilmek önemli. Tarım ürünlerinin tanınırlığının artırılması önemli. Gıda ve tarım üretiminin küreselleşmesini istiyorum 2050’de. Ayrıca kimlik konusuna katılıyorum. Bursa’nın tanımlayıcı bir kimliği yok.

- Öncelik afet riski. Elimizde teknolojik güç var. yapmak istediklerimize bu teknolojiyi katmalıyız. Böylece 2050'de olduğumuz yerden çok daha ileri gitmiş olabiliriz. Ben kd görmek istiyorum 2050'de ama 10 katlı bina değil. tarihi dokumuza yönelik olmalı. Kd sürecinde de teknolojiyi katmalıyız. Yazılım konusunun bizi öne çıkarağını düşünüyoruz. Afet sorunu kalmamış bir Bursa istiyorum.
- Uzmanlık alanım turizm. Bu şehrin ilk büyük sorunu kimliği yok. Herkes yüz tane şey sayıyor. Şehrin ana kimliği yok. Turizm, tarım şehri değil. Bir mottosu yok. Uzun süre BTSO öncülüğünde Bursa büyürse Türkiye büyür diye şehir sanayiye eğilim gösterdi. Teknosab yapılıyor yaklaşık 20 OSB var. Bu bir kıyamet. Sanayi şehri kimliğinden çıkıp 2050'de dengeli şehir olmalı. İleri teknoloji sanayi olmalı. Turizme yönelmeli. Sanayi kimliğinden çıkmalı. Uydu kent mantığı gelişmeli.
- 2050'de görmek istediğim mevcut tarım alanlarının kaybedilmeden, verimli kullanıldığı. Tarımsal gelişme eksen, etrafa zarar vermeyen sanayi, çevreci sanayi. Şehir merkezi için araçsız, yaya odaklı, tüm turizmi destekleyecek şehir. Güvenli ve trafiksiz bir şehir istiyorum. Madenlerdeki enerjiye tabiki ihtiyaç var ama biz bunu çok vahşice yapıyoruz. Merkezi hükümet de buna çanak tutuyor. Bunları bu şekilde görmek istemiyoruz. Çevreci sanayi gibi olmalı. Doğadan aldığımızı doğaya nasıl geri verebiliriz diye düşünmeliyiz. Vahşi değil, çevreci sürdürülebilir denetlenebilir iyi madencilik olabilir. Zeytin alanları bile tahrip ediliyor. Arkeolojik tarafla ilgili de sıkıntı var. Uludağ hala sit alanı ama korumuyoruz.
- Bursa, Avrupa Tarihi Termal Kentler Birliği üyesi. Bu ağın içinde olmamdan dolayı Avrupa'daki kültür merkezlerini gezdim. 2050'de benim görmek istediğim termal kaynakların erişilebilir olması. Zindelik ve daha konforlu yaşam için bunların gelişmesini istiyorum. Kimliksiz bir kent gibi görüyoruz Bursa'yı.

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Suyu koru ki kullanasın”
- “Suyun Korunduğu Şehir Bursa”
- “Geçmişiyile Geleceğe Uzanan Şehir!”

- “Yaşamak istediğim şehir: Bursa!”
- “2050 Bursa: Yaşamak İstediğim Şehir!”
- “Mavisiyle Yeşiliyle Yaşamak İstediğim Şehir Bursa!”
- “Yeşil ve Mavinin Buluşma Noktası Bursa!”
- “Yaşamak İçin Tüm Sokaklar Bursa’ya Çıkar!”
- “Değerleriyle Değerli Bursa!”
- “Umudun Yeşerdiği Şehir!”
- “Bursa 5.0!”
- “Gelenekten Geleceğe Akan Şehir”

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Erişilebilir Şehir Merkezi Oluşturmak
- Stratejik Eksen 2: Afete Dirençli Yaşanabilir Kent Oluşturmak
- Stratejik Eksen 3: Çevre Dostu Yenilenebilir Enerji ve Su Kaynaklarının Sürdürülebilirliğini Artırmak

En Anlamlı Slogan:

- “Gelenekten Geleceğe Akan Bursa!”

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon ve Slogan Beyin Fırtınası:

- 2050 Bursa'sı için; doğal afetlere karşı dirençli, döngüsel ekonomisiyle güçlenen, doğal kaynaklara saygılı, temiz yaşamı herkes için mümkün kılan ve ferahlama alanlarıyla nefes alan bir kent modeli hedefliyoruz.
- 2050 Bursa'sı için; doğal afetlere karşı dirençli, döngüsel ve temiz üretimi destekleyen sektörlerin ekonomisiyle güçlenen, doğal kaynaklara saygılı, sağlıklı yaşamı herkes için mümkün kılan, denetime açık yönetim anlayışıyla güven veren bir kent modeli hedefliyoruz.

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- 2050 Bursa'sı için doğal afetlere karşı dirençli, döngüsel ve temiz üretimi destekleyen sektörlerin ekonomisiyle güçlenen, doğal kaynaklara saygılı, sağlıklı yaşamı herkes için mümkün kılan, denetime açık yönetim anlayışıyla güven veren bir kent modeli hedefliyoruz.

En Anlamlı Sloganlar:

- “Gelenekten Geleceğe Akan Bursa!”

-

MASA 5

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Prof. Dr. N. Kamil SALİHOĞLU
BursaPlan: Gökçe ARAÇ, Sezen KAVUK

Katılımcılar:

Funda DEMİRDAĞ ATILLA(BBB Tarihi ve Kültürel Miras Şube Müdürlüğü)

Prof. Dr. Şule TURHAN (Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi)

Batuhan SARGIN (AKSA Gemlik)

Metin ÇİL (Bursa Barosu)

İsmail Hakkı KARADAĞ (BUSKİ)

Yusuf AYDIN (BESOB Bursa Esnaf Odaları Birliği & Kamyonlar ve Kamyonetçiler Esnaf Odası)

Kamil Kazım SARI (Fütüristler Derneği)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Yöntem önerisi olarak bir öneri, "Bursa'nın Geleceği" yerine "Geleceğin Bursası" kavramının kullanılması. Çünkü ilkinde varolan Bursa'nın geleceğe taşınmasını ifade ederken diğeri gelecekte Bursa'nın nerede yer alacağını nasıl olacağını ifade ediyor. İklim değişikliğini düşündüğümüzde 2 derece artış olduğunda, Bursa'nın kıpkırmızı olduğunu görüyoruz ve belki de 20 sene sonra Uludağ'a göç başlayacak.
- Sanayilerin şehir dışında olmasını ve Bursa'nın geleceğinde küçük sanayi üretmesi çok önemli. Örneğin, Çataltepe Bursa'ya kazandırılmadı. Otosansitte kamyon durağımız var ve bütün belediye başkanları durağı oradan çıkartmak istiyor ancak yer bulunamıyor. Şehrin batı ve doğu bölgelerinde kamyon aktarma istasyonları yapılması gerekiyor.
- Isı adası mevzusu önemli. Yeşil alanın yoğun olduğu bölgelerde yerleşim yerlerine göre daha serin hava ile karşılaşyoruz. Dere taşkın alanları ile birlikte yeşil koridorlar oluşturarak ısı adası etkisini azaltmak gerekiyor. Hem şehir daha konforlu hale gelir hem de taşkın sorunlarının önüne geçebiliriz.

- Ortadoğu yine göz önünde çünkü su çok önemli. Suyu kendisine yeten ve temiz tutulan bir Bursa hayal etmemiz gerekiyor.
- Doğalgazın alternatiflerine göre temiz bir yakıt olduğu bilinen bir gerçek o nedenle daha çok yayılması gerekiyor küçük ilçelere. Temiz bir yakıt olmasına rağmen sürdürülebilir değil o nedenle alternatif sürdürülebilir bir yakıt kullanımı için Ar-Ge çalışmaları yapılmalı.
- Deprem çok önemli bir gündem. Su, elektrik, haberleşme ve ısıtma altyapısının deprem riski taşımayan yerlerde konumlandırılması gerekiyor.
- Dirençli bir tarım sektörü elde etmemiz gerekiyor. Tarım sorunlarla savaşılabilmeli. Yeterli erişilebilir ve güvenli bir tarım olmalı.
- Sürdürülebilir koruma kullanma dengesi ve tüm değerleri ile bütüncül bir şehir. Kendi enerjisini üretebilen yapılar üzerine çalışılmalı. İnsanların günlük ihtiyaçlarını sürdürebilmeleri için hayatta kalma becerilerini destekleyen eğitimlerin olması.
- Stratejileri belirlerken bu stratejilerin uygulanabilirliğini düşünmek gerekiyor. Yoksa sadece strateji olarak kalıyor. Gerçekçi bir plana nasıl gidebiliriz? Sürdürülebilir bir kent planlaması sağlarken uygulanabilirliğini düşünmeliyiz.

- Gelecekte hayatımıza girecek teknolojilerin de öngörülerek planlama yapılması.
- Afet dirençli bir kent kavramı üzerinde durmak gerekiyor. Afet, iklim değişikliği gibi durumlarda öncelikli olarak minimum alt yapıyı oluşturmak gerekiyor ve planlama yapılırken de bu asgari şartların sağlanması gerekiyor.
- Gelecekte 2025’de Bursa’yı nasıl görmek istediğimizde dair fikirler:
- Bursaspor’un şampiyonlar liginde görmek istiyorum. – “Sporda Başarılı Bir Kent”
- Yaşlılığımda bahçeli bir evde yaşamak istiyorum. – “Ekoşehir”
- Yeşil Bursa görmek istiyorum. – “Doğayla Kucaklaşan Bursa”
- Estetik bir kent dokusu görmek istiyorum. – “Mimari Dokusuyla Yaşanabilir Estetik Bir Şehir”
- Her anlamda güvenli bir Bursa istiyorum. Güvenli bir yaşam sürmek istiyorum. – “Güvenli Yaşam Kenti Bursa”
- Doğa ile kucaklaşan, toprağa yakınlaşan bir Bursa istiyorum. – “Doğayla Kucaklaşan Bursa”
- Huzur bulacağımız bir şehir beklentisi var. Bedensel ve zihinsel sağlığa katkıda bulunan bir şehir. – “Bedensel ve Zihinsel Sağlığı Besleyen Bir Kent Bursa”
- Kent yaşamı bizi soyutlamış durumda ve yaşadığımız kenti bilmeden yaşıyoruz. Kent merkezinin cazibesini tekrar kazandığı ve kentin her değerinden yararlanabileceğim bir Bursa hayal ediyorum. – “Kenti Bütünüyle Yaşayabildiğimiz Bir Bursa”
- Telaşsız bir Bursa hayal ediyorum. – “Yavaş ve Telaşsız Kent Bursa”
- Bu fikirleri dikkate alan ve harekete geçen bir yönetim anlayışının olması gerekiyor.
- Yapılacaklar, yapılması gerekenler konusunda hepimiz hemfikiriz ve bunlar yıllardır konuşuluyor ancak yapma aşaması kök sebepler nedeniyle gerçekleşmiyor.
- Vicdanlı, ahlaklı bir toplum en temel eksenlerden biri.

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Her anlamda yaşayan Bursa”
- “Sakin Bursa”
- “Sürdürülebilir Şehir Bursa”
- “Geçmişten Geleceğe Yeşil Bursa”
- “Kendi kendine yeten Bursa”

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Doğa ile uyumlu, dirençli ve sürdürülebilir yaşam alanları için dönüşüm
- Stratejik Eksen 2: Kaynaklarını etkin kullanan, üretken ve kendi kendine yeten ekolojik ekonomik
- Stratejik Eksen 3: Katılımcı, adil ve yaşanabilir bir toplum için sosyal ve yönetsel bir gelişim
- Doğayla Uyumlu, Dirençli ve Sürdürülebilir Yaşam Alanları İçin Dönüşüm: Bursa, iklim değişikliği, afet riski ve çevresel tehditlere karşı dirençli hale gelirken; doğayla bütünleşen, su kaynaklarını koruyan, yeşil koridorlarla nefes alan, güvenli ve sürdürülebilir yaşam alanlarını merkeze alan bir kentsel dönüşüm yaklaşımı benimsemelidir.
- Kaynaklarını Etkin Kullanan, Üretken ve Kendi Kendine Yeten Ekolojik Ekonomi: Su, enerji ve toprak gibi doğal kaynaklarını etkin koruyan; yenilenebilir enerji ve dirençli tarım uygulamalarıyla üretim kapasitesini güçlendiren; kırsal ve kentsel alanlar arasında denge kurarak geleceğin Bursa’sını kendi kendine yetebilen bir yapıda şekillendiren bir ekonomik model inşa edilmelidir.
- Katılımcı, Adil ve Yaşanabilir Bir Toplum İçin Sosyal ve Yönetsel Gelişim: Bursa, toplumsal refahı ve yaşam kalitesini artırmak için herkesin katılımını esas alan, etik ve şeffaf bir yönetim anlayışını hâkim kılan; zihinsel ve bedensel sağlığı gözetken, kültürel olarak zengin, sakın ve farkındalığı yüksek bir şehir kültürü oluşturarak geleceğini birlikte planlamalıdır.

En Anlamlı Slogan:

- “Gerçek Bursa’yı Hisset”

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon Beyin Fırtınası:

- Tüm konuşulanları özetleyen bir cümle “Doğayla uyum içinde gelişen, kaynaklarını akılcıca yöneten, toplumsal adalet ve katılımcılığı esas alan, kültürel zenginliğini koruyarak geleceğe yürüyen dirençli ve bütüncül bir şehir
- Dirençli bir tarım, tarımsal zenginlik ifadesi yer almalı. Bursa tüm ürünleri üretebilecek kapasiteye sahip ancak kıymeti bilinmiyor.
- Şu an üretim yapan kent dışında yaşayan nüfus artık yaşlı olduğundan bu jenerasyon bittiğinde artık kırsal diye bir şey kalmayacak. O nedenle kırsalda tarım yerine akıllı tarım ön plana çıkacak.
- Kayapa bölgesi 1. sınıf tarım arazisi ancak imara açıldı. Neden kırsal alanlarımıza sahip çıkmıyoruz.

Sonrasında bahçede–balkonda tarım yapmaya yöneliyoruz.

- Fayda/maliyet analizinde toplumsal ve çevresel maliyetleri hesaplamamız gerekiyor ki patates tarlası mı yoksa fabrika yapılması mı daha mantıklı buna karar verelim. Gerçek maliyeti hesaplamadığımız için hep rant kazanıyor. Ekonomik, çevresel ve sosyal boyutları değerlendirmeye kattığımızda esas sürdürülebilirliği elde edebilmiş oluyoruz.

Slogan Beyin Fırtınası:

- Bursa kelimesini geçirmeden Bursa’yı tanımlayan bir ifade yazılabilir.
- Dirençli, akıllı, tarımsal zenginlik, nitelikli katılım,
- Ekonomik, sosyal ve çevresel fayda maliyet analizlerine göre kentin sürdürülebilirliğini sağlayan, turizm, güvenli, kent tasarımını etkileyen parametreleri dikkate alarak bütüncül bir şehir kavramları eklenmeli
- Kendi memleketinden göçmüş insanlar Bursa’da yaşıyor. O nedenle çok çeşitlilik içeriyor.
- Esnaf yönü baskın bir kent
- Gelen kültürü kabul eden ama kadim kültürünü de koruması gereken bir kent
- Göçmen kültürünü yansıtan bir ifade de yer alabilir. Her rengin buluştuğu, her hikayenin çıktığı şehir bursa
- Afetlere dirençli, akıllı yapısı yerine yenilikçi, nitelikli katılım yerine nitelikli beşeri kaynağı önceliklendiren, kavramları eklenmeli
- “Dirençli Gelecek, Bursa”
- “Doğayla Güçlü Bursa”
- “Akıllı, Üreten, Yaşanabilir”
- “Sürdürülebilir Bursa”
- “Geleceğin Denge Şehri”
- “Birlikte Güçlü, Bursa”
- “Yeşil Denge, Güçlü Kent”
- “Bursa: Dengeyle Büyür”
- “Yarın İçin Bursa”
- “Kökten Geleceğe”

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- Doğayla uyumlu, dirençli ve yenilikçi yapısıyla, tarımsal zenginliğini, kültürel mirasını ve ekonomik kaynaklarını sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yöneten, güvenli yaşamı ve kentsel tasarımı etkileyen tüm parametreleri gözeterek bütüncül kalkınmayı hedefleyen bir Bursa.

En Anlamlı Sloganlar:

- “Gerçek Bursa’yı Hisset”

-
- A 3x18 grid of dots, where each row contains 18 dots spaced evenly across the width of the grid.

MASA 6

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Doç. Dr. H. Onur TEZCAN
BursaPlan: Buse ŞANÖZ, Emir YILMAZ

Katılımcılar:

Nurten ÜMİT (TEMA Vakfı)

Samet KESKİN (Marmara Belediyeler Birliği)

Cenk KÖKLÜ (TMMOB Şehir Plancıları Odası)

Bülent ORAL (Marmara Üniversitesi)

Güray ÇÖPOĞLU (Afet Önleme ve Hazırlık Şube Müdürlüğü)

Alihan KUZU (TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Gelişim yönleri ve tematik alanlar konulu bir çalışma olacak. Olumlu ve olumsuz yönlerden eksenleri çiziyor olacağız. Bu şekilde yapılacak olan bir ilerleme bütüncül olacaktır. Bir kentin tematik olarak gelişme alanları bizim için ne anlama gelir? Gelişme alanları nedir? Özellikle bu kentte yaşayan kimseler olarak konuşmamız en faydalısı olacaktır.
- Bursa'nın adı yeşil Bursa aslında. Yeşil tehdit altında. Uludağ etekleri, doğal kaynaklar, topraklar zehirleniyor durumda. Uludağ Alan Başkanlığı kapsamında yapılan olumsuzluklar var, yeraltı suları tehdit altında. İçilebilir su eksikliği var. Bursa'da su çeşmeden içilir sloganımız elimizden gidiyor. Büyük yapıların aynı lokasyonlara verilmesi oradaki hasarı daha da yüksek kılıyor. Şehirde yoğun kümeleşme var yapılanma konusunda: avmler, stadyum, Ali Osman Sönmez Devlet Hastanesi vs. Haliyle trafik sorununu tetikliyor mesela. Tüm hareketler kısıtlı. Huzur bulacağımız şehir Bursa olmalı. Değişmemelisin hiçbir şeyi bir bardak temiz su içmeye. Bu cümleyi neden yaşatamıyoruz? Yeşil alanların tehlike altında olmadığı, trafiğin azaldığı bir Bursa! Ortak evimiz Bursa!

- Odadan Abdullah Bey'in yere katilim sağladım. Gemlikte yaşıyorum. Balığa ulaşım zorlaşmış durumda. Zeytinlikler bitme noktasına geliyor. Biyoçeşitlilik alanı bu aslında. Konut yapmak daha cazip geliyor cezalar caydırıcı değil. Bursa'da Gemlik ve civarında çocukların faaliyet gösterebileceği alanlar yok. Nefes alacak yerimiz yok. Spor tesislerimiz yok, denize girilecek alanlar yok, mavi bayraklı alanlarımız yok. Denize girmek için başka yerlere gidiyoruz. Tarım ve su ürünlerinin geliştirilmesi bizim için en önemli eksen. En önemli ihtiyaç şu anda. Derin bir nefes alın, Bursa'dasınız! diyebilmeliyiz.
- Nüfus üzerinden planlama yapmak en önemlisi. Nüfus yaşlı bir nüfus olma yolunda gidiyor. 2050 yılına geldiğimizde belki de yaşlı bakım hizmetleri daha büyük bir gereklilik olacak. Nüfus projeksiyonlarına göre bir planlama yapmak en önemlisi gibi. Tüm sektörler bunlardan etkilenecek. Veri odaklı bir politika üretmeli! Veri odaklı planlama olmalı! Veri ve kanıta dayalı politika üretimi! Evimiz Bursa! (2) olmalı. İnsan evine geldiğinde huzuru bulur. Evimiz Bursa Huzur burda!
- Bursa'da yaşamıyorum, Bursa'ya geldiğimde ne düşünüyorum. Bir tarih şehri, yeşil bir Bursa, otomotiv sektörü akla gelir. Bursa'da çalışmaya

başladığımızda şunu gördüm, Bursa yaşamsal olarak bir sanayi şehri olmuş, tüketim açısından baktığımızda da Organize Sanayi Bölgeleri yüksek oranda. Ne yapılabilir dediğimizde Bursanın potansiyelini korumalı, rüzgar gülü alanları gibi alanlara dikkat edilmeli. Bursa su şehri değil. Jeotermal potansiyeli de çok fazla yok. rüzgarla ilgili bazı kısıtlamalar var. Güneş konusunda ise çatılara kurulacak elemanlar ile bir destek elde edilebilir. Bursa sanayi şehri mi olmalı? bunun cevabını vermek önemli asıl. Tarım çok düşmüş durumda. Bunu da korumalı tabi. Yenilenebilir enerji kullanılmalı. Sürdürülebilir bir kent olmalı! Otomotiv sektörü azalacak. Mesele burada hangi sanayinin gelişeceği önemli. Konumsal olarak OSB'ler kalacak gibi gözüküyor. Hangi sektör üzerinden gidecek, bu önemli. Tarım alanlarını güneş santralleri ile birleştirilmesi konusu raftan kaldırılmalı. Çatılara konmalı. Sürdürülebilir yaşamın olduğu bir sanayi şehri! Burada sanayinin niteliği önemli. Sanayi hayatımızdan çıkabilecek durumda değil, tükettiği enerjiyi azaltmalıyız. Enerji verimliliği desteklenmeli en önemli olarak.

- Şehirler yaşayan varlıklar. Biz de bir doğa olayı yaratıyoruz farklı ölçekleri birleştirerek. Canlı organizma olmanın amacı hayatta kalmaktır. Ne gerekiyorsa onu yapar kendiliğinden. Şehir de böyle. Ulaşım, bir sinir sistemi gibi. Geçmişten günümüze uzanan bir ölçek farklılığı var. Ölçek artık büyüdü, ihtiyaçları büyüdü. Bursa artık sanayi şehri oldu, kararlar bunu gerektirdi. Tedbir, denetleme, proaktif önlemler, arz ve talep bizim için en önemli başlıklar. İstanbul'a bu kadar yakinken Bursa pasif bir durumda olamaz burası İstanbul'a bir alternatif. Bursa bir İstanbul olana kadar buraya bir akış olacak. Bir talep var, arz bunu karşılamıyor. Öngörülü, proaktif planlamalar olmalı! Örneğin kaçak yapılar konusu. Burada bir denetleme gerekli. Öngörülü davranması gerekli. Ne istediğine net bir şekilde karar verilmeli. Bursa sanayi ile gelişmiş, gayrimenkul ile büyümüş. Yatay mimari ile arazinin verimli kullanılması üzerine bir gelişim planlanmalı. Kentin merkezindeki sıkışma da dağıtılmalı. Böylece tarihi kent merkezi daha çok anı biriktirdiğimiz alanlar olur. Tedbir ve denetlemenin olduğu, toplum taleplerinin yönetimin arzı ile dengelenmesi önemli. Toplumsal arz ve talep dengesi sağlanmalı. Gelecek Bursa gülecek! Kentsel uygulamalar ciddi bir denetim altında ilerlemeli.
- 2050 yılına kadar 4 tane daha kalkınma planı olacak. En önceliklendirilen şey dirençli şehirlerin oluşturulması. Diğer önemli konular iklim değişikliği, yeşilin dönüşümü. Katma değerli üretime geçildiğinde önemli detaylar bunlar. Ekolojik temelli, dirençlilik eksensli bir kent planlamalı! Dirence uyum olmalı. Önümüzde riskler var, bunlar yıllara

göre belli. İklim değişikliği, savaşlar gibi. Bursa ilk önemsenecek olan doğa kısmı mı olacak yerel yönetimler açısından. Doğa temelli, proaktif, eyleme yönelik planlama olmalı! Eylem paketlerimiz olmalı kademe kademe. Uyumlu Güçlü Bursa!

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Ortak evimiz Bursa!”
- “Derin bir nefes alın, Bursadasınız!”
- “Evimiz Bursa Huzur burda!”
- “Sürdürülebilir yaşamın olduğu bir sanayi şehri!”
- “Gelecek Bursa gülecek!”
- “Uyumlu Güçlü Bursa!”
- “Tabandan Tavana Yönetişimli Bursa!”
- “Akıllı Geleceğe Yürüyen Bursa!”

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Doğal kaynakları gözetin sürdürülebilir ve yaşam kalitesi yüksek Bursa'nın oluşturulması.
- Stratejik Eksen 2: Ekolojik ve doğa temelli eyleme yönelik şehir planlama yapılması.
- Stratejik Eksen 3: Veri ve kanıta dayalı politika üreten, halkın yönetime katılımını destekleyen bir şehir.

En Anlamlı Slogan:

- —

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon Beyin Fırtınası:

- Doğayla uyumlu, yenilikçi, dirençli ve adil bir yaşamı herkes için erişilebilir kılanı kültürel mirasını koruyarak sürdürülebilir geleceği birlikte inşa eden bir kent olmak.
- Doğayla uyumlu, üretimde akıllı, yaşamda adil Bursa.
- Yenilikle üretken, toplumla adil, mirasını yaşatan bir kent.
- Doğayla uyumlu, yerel değerlerini koruyan, afetlere dirençli ve yenilikçi Bursa: sürdürülebilir bir gelecek için herkesin birlikte yaşayıp ürettiği evimizdir.
- Doğayla uyumlu, yenilikçi, yeşil dönüşümünü sürdüren, katılımcı yönetim ile kapsayıcı, yaşam kalitesi yüksek Bursa.

- Katılımcı ve kapsayıcı Bursa
- Geleceğe uyumlu, krizlere dirençli Bursa.
- Doğal ve kültürel kaynaklarını kentin fiziksel ve duygusal ihtiyaçları ile uyumlu olarak kullanan Bursa

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Derin bir nefes alın, Bursa’dasınız!”
- “Huzur Burada, Evimiz Bursa!”
- “Nefesin huzura değdiği yer: Bursa!”

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- Sürdürülebilir yaşamı destekleyen, doğal ve kültürel kaynaklarını kentin fiziksel ve duygusal ihtiyaçları ile uyumlu kullanan, yenilikçi, geleceğe uyumlu, krizlere dirençli, yaşam kalitesi yüksek, katılımcı ve kapsayıcı kent Bursa.

En Anlamlı Sloganlar:

- “Nefesin huzura değdiği yer: Bursa!”

-

MASA 7

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Dr. Ervin SEZGİN

BursaPlan: Leyla DOĞAN, Gizem ERGENE FIRTINA, Demet İLKMEN, Müge Gürsoy GÜLER

Katılımcılar:

Prof. Dr. Barış Bülent AŞIK (TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası)

Yasemin HATİPOĞLU (BEBKA)

Ertuğrul AKSOY (Kent Konseyi)

Oğuz ARSİL (DAĞDER)

Beste GÜZEL (Bursa Alan Başkanlığı)

Aytül KÜÇÜKÖZDEMİR AYDIN (TMMOB Mimarlar Odası)

Prof. Dr. Tülin VURAL ARSLAN (Bursa Uludağ Üniversitesi)

Erol ALAKOÇ (BUSİAD)

Betül GİTGÖR (BBB Kentsel Dönüşüm)

Gülfıdan CEYLAN (Çiftçi)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Bir yerde yaşamak istiyorsanız yaşamak için gerekli kavramlar var. Yaşamak için toprak su ve havaya ihtiyacımız var. Bu kaynakların korunması gerekiyor. Tarımda çok geliştik ama çok fazla gübre kullanılırsa bu tarımda gelişmişlik olmuyor.
- Bir şehir hem sanayi hem tarım şehri olduğunda nüfus artışı bu kaçınılmaz oluyor.
- Sektörel gelişmişlik birbirini engelleyerek değil birbirini tamamlayarak olursa herhangi bir sorun olmaz. İnsan, çevre ve bilgi ve teknoloji odaklı olursak sektörlerdeki çatışmayı önleyebiliriz.
- İyi yetiştirilmiş, bilgiye ulaşmış, insana yatırım yapılmış
- Potansiyel gelişim sektör alanlarının dengeli sağlanması gerekiyor. Yaşam kültürü, yerel kimlik, sanayi veya diğer sektörlerin dengeli ve kontrollü olması gerekiyor.
- Gelişim potansiyellerinin birbirine karşı dengesinin sağlanması gerekiyor.
- Ekolojik dengeyi, her türlü potansiyeli koruyarak geliştirmeliyiz.
- Tarım sanayi tarihi ve kültürel değer, insani gelişmişlik ve toplumsal hizmetlerin kapsayıcılığı
- Sanayi şehri mi tarım şehri mi bu ikisinin ayrılması gerekiyor.
- Deprem şehri olduğunun unutulmaması gerekiyor.
- Dirençli kent
- Ortak hedefin belirlenmesi ve kuruluşların ortaklaşması
- Dayanım göstermek onunla birlikte var olmaktır. Bursa'nın dayanımlı kent olması, dayanım göstermesi.
- Disiplinler arası birlikte çalışan, birçok farklı değeriyle birlikte var olan Bursa, tarımın varlığının sanayiye beslemesi, doğal güzelliklerin varlığı turizm sektörünü beslemesi gibi. Değerleriyle birlikte yaşayan ve yaşanan bursa.
- Çatışmadan denge ile yaşanabilen Bursa
- Kültürel mirasın turizm açısından çok kıymetli bir değer olduğu.
- Kentsel dönüşüm ve insani değerlerin bir arada düşünülmesi gerekiyor. Yaşam standartları düşük olan bölge ile yaşam standartları çok yüksek olan bölgelerin dengelerinin kurulması gerekiyor.

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Burada herşey var, Herşey “var”ın alt başlığı olarak tarih, sanayi ve tarım önermek istiyorum.
- “Korumadan Gelişme”
- “Yenilikçi Bursa”
- “Dönüşümün pilotu Bursa”
- “Sanayi, tarım ve turizm ile gelişen Bursa”
- “Dengeli gelişen Bursa”
- “Dayanımlı kent Bursa”
- “Yeşil dönüşüm dijital dönüşüm ve toplumsal dönüşüm”
- “Zaten var, emaneti yok etmeden gelecek nesillere teslim edelim”
- “Yaşanabilir, katılımcı ve doğa dostu bir Bursa”
- “Doğal ve tarihi değerlerini koruyan Bursa”
- “Ülke ve dünyada öncü lider bir Bursa”
- “Entegre Bursa - Birlikte hareket etme”
- “Değişime ayak uydurabilen kent”
- “Dönüşümün lideri Bursa”
- “Mahalle kültürünü ve değerlerini kaybetmeyen Bursa”

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Doğal ve Kültürel (Mirası) Koruma - Özgünlük
- Stratejik Eksen 2: Dengeli ve Sürdürülebilir Gelişme (İnsan, çevre , bilgi odaklı gelişme)
- Stratejik Eksen 3: Yeniliklik (dijital / yeşil dönüşüm)

En Anlamlı Slogan:

- “Değerlerini koruyarak dönüşen lider Bursa”

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon Beyin Fırtınası:

- Bursa'nın marka sayısını artırmak, Armut incir vs gibi meyveleri ön plana çıkarmak. Marka olarak, tanıtımını yapmadığımız, değerini bilmediğimiz değerlerimiz var, İznik ve Gölyazı gibi.
- Doğal ve tarihi değerlerin korunmuş olduğu, doğadan ve dünyadan da kopmadan zamanı yakalamış (teknoloji, yaşam biçimi). Güncel teknolojiyi yakalamış, daha iyi yaşam standartları

sağlanmış. Beyin göçü olmasın, güncel teknolojiyi yakalayan (ekonomik olarak). Şehre yakın yerlerdeki kırsal alanların konuta dönüşmesi sebebiyle tüketiyoruz. Dengeli kullanmaya önem vermeliyiz. Gelecek kuşaklara da aktarabilmeliyiz.

- Nefes alan Bursa, nefes alanları canlılık gibi yaşamaya devam eden, hem yeşil çevre temizliği hava temizliği açısından, çarpık kentleşmenin olmadığı açıdan nefes alan Bursa.
- Yaşam standartları gelişmiş, yenilikçi Bursa, teknolojik gelişmişlik seviyesine çıkmış olması. Amerika, Japonya gibi ülkeleri, dünya standartlarını çok geriden takip ediyoruz. Artık geriden takip etmemeliyiz, eşit seviyeye gelmeliyiz. Teknolojiyi tarıma entegre edersek gençler de tarıma yönelecektir. Girişimcilik konusunda Bursa bir noktaya gelmeli, Gençlerin kendi işlerini kurup, dışarıya ihracat yapabilecek hale gelmesi. Ekosistem seviyesi İstanbul'un çok altında. Girişimcilik kültürünün yerleştiği bir Bursa. Girişimcilik ilerlerse inovasyon da ilerleyecek, istihdam sayısı da artacak. Bursa'nın marka değerini bir noktaya getirmek gerekiyor.
- İhracat konusunda gelişmiş, gençlerin kırsal alandan göç etmediği, göç edenlerin geri dönüp meyve üretimini arttırdığı. Kendi işini kendi çözen, kendine yeten bir kırsal, Bursa ilçeleri Orhaneli'nin ayağına gelecek meyve almak için, Zeytin incir armut, Bursa'nın ön plandaki meyveleri.

- Köklü bir tarihi olduğu için, Bursa'ya özel gastronomik açıdan değerlerinin turistlere tanıtılması.

- Vizyon için Anahtar kelimeler: Koru (Doğa, Sürdürülebilir, Tarih/Kültürel miras), Teknoloji: Yakala, Geliştir, Yaşam Kalitesi için kullan-uygula; Kırsal: Bursa /şehir ayağımıza gelsin, Tarım - Marka sayısını artırmak- girişimci sayısı, Kırsal konforlu yaşam alanı, Kaliteli Yaşam (refah)

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Gençleşen Bursa”
- “Burada her şey var”
- “Kırda doyan Bursa”
- “Bur(s)ada her şey var”

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- Sahip olduğu kırsal ve kentsel değerler ile gelişim gösteren yeniliklere açık, girişimci ve ürettiği markalarla ünlü yaşam kalitesi yüksek Bursa.

En Anlamlı Sloganlar:

- “Bur(s)a’da Her Şey Var”

• • • • •

MASA 8

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Prof. Dr. Sibel POLAT

BursaPlan: Emma Berna GÜLER, Mustafa Enes TOKSÖZ

Katılımcılar:

Prof. Dr. Murat ERDOĞAN (Türk Alman Üniversitesi Göç ve Uyum Araştırmaları Merkezi “

S. İnci CANKURT (ÇMO Bursa Şube, BBB)

Ferdi TERCANLIOĞLU (BUMİAD)

Özgür ÜNVER (Bursa AFAD Planlama Şube)

M. Enes TOKSÖZ (Bursa Planlama Ajansı)

Murat İSPA; Demirtaş OSB Teknik Hizmetler Bölge Müdür Yardımcısı

Burak BOZ (DSİ 1. Bölge Müdürlüğü, Su Yapıları Planlanması)

Murat ALKAN (BBB Halk Sağlığı ve Sağlıklı Yaşam Şube Müd, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası)

Gönül Demir ERTÜK (Bursa Valiliği, İl Sağlık Müdürlüğü)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Yönetişimin güçlenmesi, kurumsal kapasitesinin artırılması, toplumsal kapsayıcılık ve sahiplenme

- Planlama sürecinin doğru yönetilmesi, denetleme mekanizmasının güçlü olması

- Biz seneerdır yeşil Bursa'dan bahsediyoruz. Yapılandırılmış yeşil alanlarla Bursa'nın bu alanlara doyduğunu düşünüyorum. Artık Mavi Bursa'nın konuşulması gereken tatlı ve tuzlu kaynaklarında dile getirilmesi gerekiyor. 2050' de Bursa'nın su ile problemlerle karşılaşacağını düşünüyorum. Yeşil de çok önemli fakat mavi ile düşünülmesi gereklidir. Beyaz olarak Uludağ'daki karın değerini bilinmesi gerektiğini düşünüyorum. Sahil bantları yapılmıyor fakat yürüyüş yolları var daha çok makyajlandırılma yapılıyor. Bursa Marmara denizi bizim denizimiz fakat teknolojik çözümler yapılmıyor. Gerçek çözümler uygulanıyor. "Doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin artırılması", "Sağlıklı ve dirençli bir şehir altyapısını oluşturan Bursa"

- Bursa'da Bursalıyım diyen vatandaşımız yok, Kentlilik bilincinin güçlendirilmesi, sürdürülebilir yönetişimin sağlanması, Bursa tarım şehri mi,

sanayi şehri mi olduğu belli değil hangi kavramla öne çıkacağı belirlenmeli, sektörel çeşitliliğin dengelenmesi ve öncü sektörlerin belirlenmesi, Akıllı tarım teknolojilerinin geliştirildiği, tarımsal teknolojik altyapının yükseltilmesi ve bununla beraber tarımsal üretim planlamasının yapılması. Bursa'da tarım olarak üretim kısmında sıkıntımız yok fakat pazarlama kısmında olmalı. "Katma değeri olan, uluslararası rekabete açık bir tarım sektörüne sahip olan Bursa", İklmssel Değişiklikli ile mücadele eden değil, uyum sağlayan tarım ve sanayi altyapısı".

- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörleri üzerinde koordinasyonun güçlendirilmesi ve kamusal israfının önlenmesi.
- İzmit'te bir bazilika ortaya çıktı. Bursa aynı zamanda havacılıkta öne çıkması lazım Uluabat ve İzmit göllerinde havacılığın artırılması lazım. "Ulaşım modlarından havacılığın geliştirilmesi"
- Birçok yapılan plan yazılım ve uygulama aşamasında farklar olduğunu görüyoruz. Kurumlar arası iletişim kelimesi çok havada kalıyor tüm koordinasyonların teker teker planlanması gerekiyor. Afetler konusunda farklı başlıklar konusunda konuşan insanların ilin içerisinde yapılan çalışmalardan haberi olmuyor. Ekosistem tabanlı teraryum projemiz var benzer

- konuşmalar tekrarlandı. Biraz daha sorgulayıcı olmalıyız.
- OSB sürekli denetlenen yapılardır. Sanayi Bursa'yı kirletiyor cümlelerine kesinlikle karşıyım. Deşarj yaparken sular analiz ediliyor ve direkt bakanlığa gidiyor. Bir yıl içinde 1 lira ceza yersem enerji teşviği alamıyorum. Endüstriyel tesisleri, fabrikaları planlı izlenir, yönetilir ve Sanayi Bakanlığına bağlıdır. Buradaki sanayi alanlarının %100'e ulaştırmadan sanayi alanları yapılmamalı. Su konusu çok önemli. Ben çocukken 5 metreden su çıkarılırdı, şimdilerde 300 metreden su çıkarılıyor. "Suyun etkin kullanımı ve geri kazanımı", "Tarım arazilerinin korunması, koruma planlarına uyulması, yapılaşmaya açılmaması", "Planlı sanayileşmenin sağlanması"
 - Su kaynaklarının kontrollü kullanımı için kent merkezindeki nüfusun yoğunluğunu da göz ardı etmemeliyiz.
 - Biz DSİ olarak, Zeytinlik alanlarının çevresinde baraj gölet yapamıyoruz fakat Mudanya Gemlik dolaylarında otel yapılabilir. "Mevzuatsal uygulama ve denetimde eşitliğin sağlanması"
 - Yeşil inovasyon ile ekolojik varlığını koruyan ölümsüz şehir Bursa"

Slogan Beyin Fırtınası:

- Bilim temelli bir gelecek vizyonu var. "Bilimden topluma yaşayan Bursa, Güçlenen Bursa"; "Toplumun doğanın refahın gülümsediği Bursa"; "Bursa 5.0"
- "Mavi-Yeşil-Beyaz Bursa"
- "Kentlilik bilincinin güçlendiği BURSA"
- "Toplumun doğanın, tarımın gülümsediği Bursa"
- "2050'ye hazır mısın Bursa?"
- Bursa'da yeşili beton kütle bozuyor. "Yine, Yeniden, Yeşil Bursa"
- "Kent çıkarlarının öncelikli olduğu Bursa"

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Sürdürülebilir yönetim, kurum içi, kurumlar arası ve sektörler arası koordinasyon ve kamusal kaynaklarının etkin kullanımı
- Stratejik Eksen 2: Mevzuatsal uygulama ve denetimde eşitlik
- Stratejik Eksen 3: Sanayileşmenin kontrollü gelişimi
- Stratejik Eksen 4: Yenilikçi teknolojilerin ve denetim mekanizmalarının tarım sektörüne entegrasyonu

(alternatif)

En Anlamlı Slogan:

- "Mavi, Yeşil, Beyaz Bursa"
- "2050'ye hazır mısın Bursa?"

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon Beyin Fırtınası:

- Kültürün korunması kavramı, Bursa gibi çok farklı kültürlerin bir arada bulunmasından dolayı bu doğru olmaz. Daha doğrusu kültürel çeşitliliğin korunduğu "Kültürel çeşitliliğini zenginliğe dönüştüren" kavramı kullanılabilir.
- Benim için "dirençli kent" kavramı önemli bu direnç her türlü dalda dirençli olması gerekmektedir. "afetlere karşı dirençli, çevre dostu ve yenilikçi teknolojilerle desteklenmiş"
- "Yeşil Sanayi" kavramı benim için çok önemli, sanayide de "Ekolojik Dönüşüm" ele alınmalı.
- Biz Marmara Bölgesi'nde en fazla GES'i olan iliz. Bakanlık GES kurulumuna izin vermiyor. Biz 2017 yılında Yeşil OSB olduk. Bursa'da birinci, Türkiye'de dokuzuncu. olduk fakat bize herhangi bir avantajı olmadı. Farkındalığı ve teşviki olmadığından dolayı bir entegrasyonu olmalı.
- Bursa'da önceliğimiz tarım olmalı ve "sektörel dengeler korunmalı."
- Bursa sanayiye doydu. Artık her türlü dalda sanayi alanları var ve hepsi sağlık koruma bantları konusunda her gün talepler geliyor.
- "Bursa'nın coğrafi özelliklerini ve doğal kaynaklarını dikkate alan birbiri ile uyumlu sektörel çeşitliliğin sağlandığı"
- "Kentin çıkarlarını gözetten kurumlar arası koordinasyonun ve yönetişimin güçlendirildiği"
- "Biyo yapılaşma ve eko-akıllı ulaşım altyapısı"
- "Coğrafi özelliklerini ve doğal kaynaklarını dikkate alan,"
- "Sektörel çeşitliliğin sağlandığı"
- "Afetlere karşı dirençli"
- "Çevre dostu ve yenilikçi teknolojilerle desteklenmiş "
- "Kültürel farklılıklarını zenginlik kabul eden"
- "Kentin çıkarlarını gözetten"
- "Kurumlar arası koordinasyonun, yönetişimin ve farkındalığın güçlü olduğu Bursa"

Slogan Beyin Fırtınası:

- "Bursa'nın geleceği, hepimizin geleceği"
- "Birlikte dirençli, doğayla dengeli, geleceğe yenilikçi Bursa"
- "Farklılıkta zenginlik, uyumda güç: Bursa'nın ortak geleceği"
- "Kaynağını doğadan alan, gücünü birlikten kuran Bursa"
- "Yenilikle büyüyen yeşille yükselen her alanda öncü lider Bursa"
- "Geleceğin Bursası için birlikte hareket zamanı"
- "Mavi, Yeşil, Beyaz Bursa"
- "2050'ye hazır mısın Bursa?"

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- Coğrafi özelliklerini ve doğal kaynaklarını dikkate alan, sektörel çeşitliliğin sağlandığı afetlere karşı dirençli, çevre dostu ve yenilikçi teknolojilerle desteklenmiş, kültürel farklılıklarını zenginlik kabul eden, kentin çıkarlarını gözetten, kurumlar arası koordinasyonun, yönetişimin ve farkındalığın güçlü olduğu Bursa

En Anlamlı Sloganlar:

- "Geleceğin Bursa'sı için birlikte hareket zamanı!"

-

MASA 9

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Prof. Dr. Feza KARAER (Bursa Uludağ Üniversitesi)
BursaPlan: Ramazan ALTUN, Merve SAĞDIÇ FERİK

Katılımcılar:
Hira AYDIN (Bursa OSB),
Burcu DEMİR (Bursa İl Göç İdaresi Müdürlüğü)
Zeliha AYDIN (Bursa Meteoroloji Müdürlüğü)
Muhammed Ali AKBAYRAK (TKDK Bursa İl Koordinatörlüğü)
Prof. Dr. Miray GÜR (Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- İnegöl’ün Kestanealan köyünde akrabalardan kırba yaşıyor. fakat gençlerin kırsal alanlardan göç etmek istemesi oradaki kurulu düzeni bozuyor. Gençlerin sosyal ihtiyaçları kırsal alanlarda sağlanmıyor. Sanayi alanlarında, kentsel yerleşim olmaması sanayide çalışan kişilerin çalıştıkları yerden yerleşim alanlarına uzak mesafede ulaşması kentte çeşitli sıkıntılara yol açıyor. Bursa OSB olarak ilk kurulan OSB’yiz. Akıllı kentleşmeye ayak uydurmak amaçlı, sürdürülebilirliğin sanayi alanlarında uygulanması ile ilgili girişimlerde bulunuyoruz.
- Dağ köylerinde ciddi bir göç var. Her bir ilçenin net turistik bir alanı yok. Her kırsalın tarımsal turizm için kooperatifçilik ile desteklenmesi gereklidir. Her ilçenin yerel özellikte ürünleri var. Gençlerde tarımın desteklenmesi için girişimcilik ile desteklenmesi gerekiyor. Bir ürünün işlenmesi ile ilgili ve iyi bir gelir getirilmesine yönelik bir strateji belirlenip destekleyici faaliyetler gösterilirse gençleri bu yöne kaydırabiliriz. Türkiye genç nüfus piramidi azalan bir ülke. Belki de 2050 yılında gençlerimizin sayısını daha da kaybedeceğiz. Bursa’da göç eden kişiler sanayi alanımız için geliyor, tarım için değil.

Genç nüfus, azaldıkça sanayi alanı için dışarıdan göç artmakta. Sanayi alanlarımızda çok farklı ülkelerden gelip göç eden kişiler bulunmakta. 2050 Yılı planı için katılımcı planlama çok önemli. Tüm paydaşların, kent nüfusunun bu noktada bilinçlendirilerek planlamaya katılımının sağlanması gerekli. Bu çalıştay ile 2050 plan ile ilgili yapılan analizlerden haberdar olabildik. Sanayi alanlarında, iş çıkış saatlerinde çalışan kişiler yürüme mesafesinde barınmadığı için ulaşımı etkilemektedir.

- İklim değişikliğinin sebebini yine plansız kentleşme olarak görüyorum. Fazla oranda kentleşme iklimi değiştiriyor ve yağmurlar yağmıyor, hava aşırı ısınıyor. İklim değişikliğine yönelik yeşil alanların ve tarım etkisinin fazılaştırılması gerekiyor. Yağış yeşil alanlara ve tarımın yapıldığı tarlalık alanlara daha fazla yağıyor.
- İmara açılma durumu bilinçsiz ve dengesiz olmakta. Tarım ve hayvancılık gibi faaliyetlerin korunması odaklı plan yapılması gerekiyor. Batıya doğru gelişme olmamalı. Kırsal alanlarda sürekli göç var, bunun engellenmesi gerekli. Tarım alanlarının (ova bölgeleri) imara açılmaması, kırsal alanlardaki göçün engellenmesi gerekli. Tıbbi ve aromatik bitkilerin

geliştirilmesi. Gençlerin tarıma yönlendirilmesi gerekiyor. Kazanç sağlayacak ortam oluşturulursa gençler tarımı destekleyebilir.

- Tarihi kimliğin açığa çıkarılıp aynı zamanda Cumhuriyet dönemi etkilerinin de korunmasına yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi. Rant odaklı değil, çarpık kentleşmenin önendiği planlı alanlar oluşturulmalı. Nilüfer bölgesi herkesin yaşamak istediği bir bölge. 2050’de Yıldırım da aynı şekilde olmalı.

Slogan Beyin Fırtınası:

- —

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Kırsal Alanlarda, tarım ve kırsal turizmin, yerel üretim ve kooperatifçiliğin ve tersine göçün desteklendiği, yeşil alanların korunarak artırıldığı tarımsal alan yerleşim planı oluşturulması.
- Stratejik Eksen 2: Kentsel kimliğin ön plana çıktığı, tarihi ve kültürel mirasın korunarak, olası risklere dirençli gelişen teknolojiyle uyumlu bir kent
- Stratejik Eksen 3: Kent nüfusunun bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları ile, kent yönetimi ve kent etkinliklerini yerel düzeyde aktif ve etkin katılımında maksimum erişimin sağlanması.

En Anlamlı Slogan:

- “Köyünden kentine geçmişinden geleceğine tarımda dayanıklı, turizmde canlı, doğasına sahip çıkan, kültürünü yaşatan, halkıyla büyüyen, dirençli, katılımcı ve teknoloji ile uyumlu Bursa.”

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Yeşil Bursa” adı eski dönemde Bursa’mızı tanımlayan bir tabir olarak kalmıştır. 2050 Yılı Bursa için daha gerçekçi yaklaşım gereklidir.
- “Sanayinin kalbi üretimin gücü Bursa”
- “Köklü miras, yüksek hedefler, Bursa’yı daha güzel yapalım”
- “Güçlü köklere, parlak yarınlara: Bursa’yı birlikte inşa ediyoruz”
- “Kışın yazı, yazın Yeşili ile bütün Bursa”
- “Tarımıyla Dirençli Bursa”
- “Doğasıyla bütün, kültürünü yaşatan Bursa”

- “Geçmişiyile köklü, coğrafyası ile güçlü, geleceği ile ünlü Bursa”
- “Birlikte dirençli, kültür ile uyumlu Bursa”
- “Herşeyiyle büyüyen, geleceği ile güçlenen Bursa”.
- “Geçmişiyile köklü, yaşanabilir, geleceğini dönüştüren Bursa”
- “Geçmişiyile köklü yaşam kalitesi ile risklere direnen Bursa”
- “Potansiyelini kullanan, değerlerine sahip çıkan Bursa”

En Anlamlı Vizyon Cümlesi:

- Köyünden kentine geçmişinden geleceğine tarımda dayanıklı, turizmde canlı, doğasına sahip çıkan, kültürünü yaşatan, halkıyla büyüyen, dirençli, katılımcı ve teknoloji ile uyumlu Bursa

En Anlamlı Sloganlar:

- “Geçmişiyile köklü, coğrafyası ile ünlü, geleceği ile güçlü Bursa”

-

MASA 10

TOPLANTI TUTANAĞI

Moderatörler: Prof. Dr. Haluk EYİDOĞAN

BursaPlan: Hava DERTLİOĞLU, Büşra KAYNAK

Katılımcılar:

İbrahim GÜRKAN (Emirsultan Camii ve Kuran Kursu Derneği)

Maide YILMAZ (DSİ 1. Bölge Müdürlüğü)

Serdar ÇAVUŞ (BURULAŞ)

Mahinur MAKAR (Zeyniler Çalığışu Kadınlar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi)

İsmail ÖNOL (BUSİAD)

SABAH OTURUMU

Stratejik Eksen Beyin Fırtınası:

- Bursa'ya özel deprem konusuna çalışmaları yapmaktayım. İstanbul yolundan Bursa'ya girerken beni en çok sınırlandıran şey Demirtaş'tan Bursa'ya gelirken sağ ve solda Sanayi Tesisleri-Oto Tamircisi vs. var. Dünyanın hiçbir yerinde şehre girişte oto tamirhaneleri ile girilmemiştir. Ulu Cami önüne 20 katlı yapılar yapıp Bursa Ovası'ndan Uludağ'ı görmek engellenmektedir.
 - Tofaş 1970 lerde kurulmuş ve o dönemde oralarda öyle bir yapılaşma öngörülmemiştir. Şuan Tofaş 1 milyon m2. Bu, tahmin edilememiştir. Küçük Sanayi Nilüfer İlçesi hiç iç açıcı bir duruma sahip değil.
 - Tespit yaptığımızda yerleşim planında Bursa'yı daha yaşanabilir bir şehir yapmak adına sorunlar var. Fatih beyinde söylediği gibi planlar yapılırken yerleşime uygunluk çalışmaları yapılıyor, kararlar alınıyor fakat kararların bir kısmı uygulanamıyor. Hiç kimse Bursa'nın girişinde sanayinin olmasını istemez. Hiçbir planda istemez.
 - Bursa çok büyük bir şehir doğruya doğru da batıya doğru da çok hızlı geliyor. 2050 hedef alınarak tespit yapıyor.
- 2009 yılında ilk 100 bin plan çalışmalarında da bu sorunlar konuşuldu fakat bir ilerleme kaydedilemedi.
- Her ölçekteki planlarda alınan kararların uygulanmasının sağlanması.
 - Planların uygulanmasını zorlayacak yasal bir zorunluluk bulunmuyor. Sanayi alanları için yer gösterilmesine rağmen mevcut yerlerinden ayrılmıyorlar. Örneğin; ulaşım master planı yapılıyor. Fakat veriler hazırlanıyor uygulamaya geçilmiyor.
 - Ulaşım planlarının çevre düzeni planı altında ve hatta 100 bin plan hazırlanırken ulaşım konusunda uzman kişilerin de plan kararlarını alırken masada olması gerekiyor.
 - Bölgelerin lokalize edilmesi gerekiyor.
 - Bursaray 40 km her sabah ve akşam doğu-batı yönünde taşıma yapılıyor. Yerleşim yeri ile okul-iş vs. farklı birbirinden uzak bölgelerde yer alıyor.
 - Planlamayı doğru yaptığımızı düşünürsek, bu kararlara uyulması gerektiğini söylemeliyiz.
 - Aylarca çalışılarak yapılan çevre düzeni planları

uygulamaya geçilemiyor. Yerel yöneticilerin toplumdaki bu talepleri dikkate alması lazım ve bu planlara uyulması lazım.

- İş birliğine önem verilmeli. STK, vs gibi toplumun katılımının ve işbirliğinin sağlanması.
- İnovasyon veya kuluçka merkezleri kurulabilir. Topyekûn toplanmayı sağlayacak merkezler oluşturulmalı.
- Toplum baskısı ile kent konseyi kararlarının ve alınan kararların uygulanmasını sağlanabilir. Plan kararları alınırken tüm kurumlarda alınan veriler ile oluşturulan kararların devreye girmesi adına STK gibi toplumsal aktörlerin katılımı sağlanmalı. (İstanbul ÇDP hazırlanırken 2009 çevre düzeni planı)
- Sürdürülebilir planlama uygulama ve takip mekanizmalarının kurulması ve kurumlar arası diyalogun sürekli hale getirilmesi.
- Sahiplenmeyi artırıcı, aidiyeti sağlayacağı mekanizmanın geliştirilmesi,
- Nüfus ile yapılan projeksiyonda 4 milyondan daha fazlası olacak gibi. Bu hesap içerisinde düzensiz göçmen yok. Bursa'nın daha fazla göç almasını engelleyecek niteliksel bir büyümeye ihtiyaç var. Daha fazla OSB, konut yerine daha niteliksel açılımlara ihtiyaç var. Bunun yanında iç göç de var. Köylerde taşınmalı eğitimin kaldırılması ile köylerden şehire iç göç de çokça yaşanmaktadır. Merkezi yönetim ve yerel yönetim iş birliğinin genel uyumu sağlanmalı.
- Çevre Düzeni Planları Bölge Planlarına bağlı olarak yapılmaktadır.
- Bursa'nın hava kirliliği dereceleri arasında Yıldırım, Nilüfer'e göre çok ciddi bir hava kirliliğine sahip. Bunu desteklememek için, Bursa'daki sanayi bölgelerini artırmamak lazım. Şu an doluluk %90 civarında. Daha fazla ihtiyaç varsa, merkezde değil daha civar çevrede çözmek gerekli. Bursa merkez bölgede daha fazla sanayi artırmamak lazım. Mevcut üretimi destekleyecek hamleler yapılmalı. OSB'lerde tahsis edilmiş alanlar var mesela, tır garajları, depolama alanları gibi. Ama OSB içinde bunlara yer verilmiyor.
- Okul, hastane vs. gibi hizmet sektörleri doğu-batı yönünde dengeli dağılmalı.
- Kentin alt bölgelerinin ihtiyaçlarını o alanda karşılamaya imkan tanıyacak plan kararlarının getirilmesi gerekiyor.
- Çevre Düzeni Planı kararları alınırken; sanayi, ticaret, hizmet gibi tüm sektörlerin dengeli dağıtılması lazım.
- Yönetimsel, ekolojik ve toplumsal sürdürülebilirlik sağlanmalı.

- Toplumsal hareketlilik, spor ve toplumsal hareketlilik geliştirilmeli. Bisiklet veya scooter kullanımı ulaşım entegre edilmeli. Belli lokasyonlarda ulaşılabilirlik ölçümlerine bakılarak spor kompleksleri inşa edilmeli.
- Sokak hayvanlarına eğilim Bursa'da oldukça yüksek, barınakların kalitesi oldukça yüksek. Hergeyi belediyeden veya barınaktan beklememek lazım. Toplum içerisinde de gönüllülere bu anlamda mama vs. destek verilmesini sağlamak lazım.

Slogan Beyin Fırtınası:

- “Geleceği birlikte dokuyoruz”
- “Yaşanabilir ve güvenli kent-sürdürülebilir gelecek”
- “Yenilikle yükselen şehir”
- “Tarihten geleceğe köprü”
- “İyi yönetim için iyi yönetişim”
- “Yeniden yeşil Bursa”

Önceliklendirme [Slogan ve Stratejik Eksen]

3 Stratejik Eksen:

- Stratejik Eksen 1: Sürdürülebilir planlama uygulama ve takip mekanizmasını kurmak, Kurumlar arası işbirliğinin devamını sağlamak.
- Stratejik Eksen 2: Yönetimsel, toplumsal ve ekolojik sürdürülebilirliğini sağlamak.
- Stratejik Eksen 3: Kenti soluyan her canlıya ilişkin ihtiyaçları belirlemek ve uygulanabilirliğini sağlamak.
- Stratejik Eksen 4: Kent kır ilişkisini korumak adına niceliksel yerine nitel büyümeyi hedeflemek.
- Stratejik Eksen 5: Kadınlar, kooperatifler aracılığıyla yürütülen doğal üretimi merkeze alarak şehrin tarihi ve kültürel güzelliklerini koruyan, geliştiren ve küresel çapta tanıtan sürdürülebilir ekoturizm ve kırsal kalkınma oluşturmak.

En Anlamlı Slogan:

- — — —

ÖĞLEDEN SONRA OTURUMU

Vizyon Beyin Fırtınası:

- Uludağ'ın eteklerinde filizlenen üretim kültürünü doğa ile uyum içinde yeşil sanayiye dönüştüren; kadın emeğini kalkınmanın merkezine alan ve 2050'de çevreci üretimde Türkiye'nin öncü şehri olan: Bursa.
- İklim değişikliklerinin etkilerine karşı dirençli, enerji

verimli ve dijital teknolojilerle yönetilen yüksek yaşam kalitesine sahip şehir inşası.

- Sanayi, turizm ve tarım ile gelişen, yaşanabilir ve güvenli bir şehir için; yenilikçi, ekolojik ve toplumsal dönüşümleri barındıran; aynı zamanda kültürel, sanatsal, tarihsel ve gastronomik değerlerine sahip çıkan sürdürülebilir planlama ve uygulama takip mekanizması kuran bir Bursa.

Slogan Beyin Fırtınası:

- Sanayi, turizm ve tarım ile gelişen Bursa için yenilikçi, yeşil ve toplumsal dönüşüm.
- Koru, dönüştür, güçlendir: Bursa için birlikte.
- Gelecek geldi: Bursa için hazır mıyız?
- Toprağıyla büyüyen, tarihiyle güçlenen, geleceğe yürüyen Bursa.
- Dönüşen şehir, değer katan hayatlar.
- Gelenek ve gelecek, doğa ile yenilik.
- Dönüşen şehir, değer üreten şehir.
- Güvenli yarınlar, sürdürülebilir yarınlar.

En Anlamli Vizyon Cümlesi:

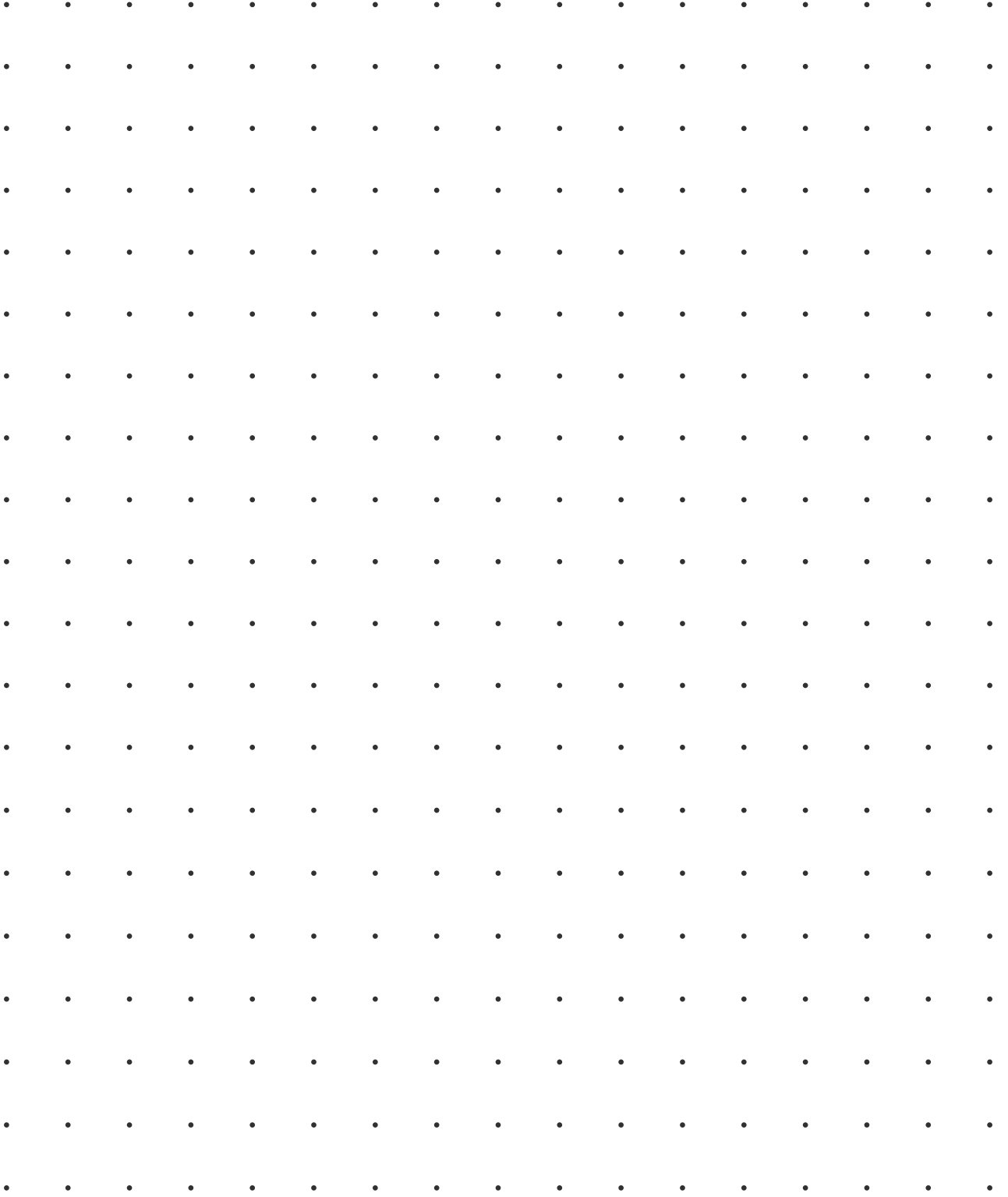
- Sanayi, turizm ve tarım ile gelişen, yaşanabilir ve güvenli bir şehir için; yenilikçi, ekolojik ve toplumsal dönüşümleri barındıran, aynı zamanda kültürel, sanatsal, tarihsel ve gastronomik değerlerine sahip çıkan sürdürülebilir planlama ve uygulama takip mekanizması kuran bir Bursa.

En Anlamli Sloganlar:

- “Koru, dönüştür, güçlendir: Bursa için hep birlikte”

Bursa Merinos Kültür Merkezi, 3 Temmuz 2025

www.bursaplan.com
info@bursaplan.com

tel: +90-224-716-2370
instagram: plan.bursa

Santral Garaj Mah, Dr. Sadık Ahmet Cd, Merinos
Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi Kuzey Girişi, 17
Nolu Kapı, Kat:2, 16140 Osmangazi/Bursa